

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
การพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

จินตนา สรายุทธพิทักษ์

กรกฎาคม ๒๕๕๗

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด
การพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

โดย

จินตนา สรายุทธพิทักษ์

กรกฎาคม ๒๕๕๗

ชื่อโครงการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อผู้วิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สรายุทธพิทักษ์

เดือนและปีที่ทำวิจัยเสร็จ

กรกฎาคม 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้น 3) ขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนารูปแบบโดยการศึกษาแนวคิดและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัญหาและความต้องการของผู้เรียนและครู นำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นรูปแบบฉบับร่าง ต่อจากนั้นได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดลองใช้ตามกระบวนการ PDCA จำนวน 3 รอบ เพื่อปรับปรุงแล้วจึงนำไปใช้ทดลองตามแบบแผนการวิจัยเป็นเวลา 10 สัปดาห์กับนักเรียนกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มจากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และโรงเรียนพุทธจักรวิทยา

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 8 ขั้นที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1.1) การตรวจสอบค่านิยมของผู้เรียน 1.2) การสำรวจอภิปรายปัญหาสุขภาพ 1.3) การรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง 1.4) การแสดงความคิดเห็นความรู้สึก 1.5) การวิเคราะห์ข้อมูล 1.6) การปฏิบัติ 1.7) การสรุป และ 1.8) การติดตามผลการปฏิบัติ

2) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิผลจากผลการทดลองที่พบว่า 2.1) กลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียน มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านการพัฒนาความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2.2) กลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังทดลองทั้ง 3 ด้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการวิจัยจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถขยายผลเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

Project Title	The Development of a Teaching – Learning Model based on Affective Domain to Promote Lower Secondary School Students' Health
Name of the Investigators	Associate Professor Jintana Sarayuthpitak, Ph.D.
Year	2014

Abstract

The objectives of this research were: 1) Develop a efficient teaching learning model based on affective domain to promote lower school students' health. 2) Find the effectiveness of the development model. 3) Extend the reliability of findings to health education teaching-learning in lower school students' health. Related theories, principles, approaches, researches including needs and problems in learning and teaching were studied. Then they were analyzed and synthesized into a temporary model which received a critical review form groups of experts in various fields. After that they were brought to try by the PDCA process 3 times in order to improve the model before experimentation with two experimental groups for 10 weeks at Chulalongkorn University Demonstration Secondary School and Buddhajakvittaya School.

The results of this research were as follows:

1) The developed model with efficiency consisted of 8 teaching-learning steps: 1.1) pretesting students' values, 1.2) investigating health problem situation, 1.3) collecting data, 1.4) expressing feelings and thinking, 1.5) analyzing data, 1.6) practicing selected values, 1.7) organizing value system, and 1.8) following-up.

2) The developed model was found effectiveness by experimentation that 2.1) Post-test mean scores of both experimental groups in 3 aspects: learning achievement, value development and performance concerning health were significantly higher than the pre-test mean scores at the .05 level of statistical difference. 2.2) Post-test mean scores of both experimental groups in all 3 aspects were significantly higher than those of the control groups at the .05 level of statistical difference.

3) The research results of experimentation can extend more reliability to health education teaching-learning in lower school students.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งของ รองศาสตราจารย์วรวรรณี โสมประยูร ผู้สร้างสรรควิธีสอนแบบวรวรรณีที่กรุณาให้คำแนะนำ ปรีกษา ทั้งในเรื่องการวิจัยนวัตกรรมและ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ ตลอดทุกขั้นตอน จนงานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

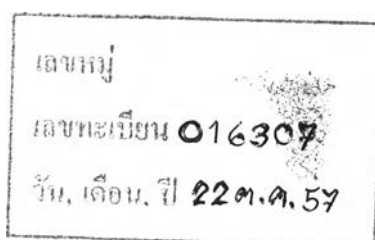
ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยตลอดจนให้คำแนะนำแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณอาจารย์ ขอบคุณนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมและโรงเรียนพุทธจักรวิทยาที่ อำนวยความสะดวกและเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยทุกท่านและบรรดา แหล่งวิชาการที่ผู้วิจัยนำมาใช้อ้างอิง ซึ่งนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ภายใน เวลาที่กำหนด

ขอขอบพระคุณกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนสนับสนุน การทำวิจัยเล่มที่ 1 ซึ่งสามารถครอบคลุมถึงการทำวิจัยเล่มที่ 2 นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขออุทิศคุณงามความดีที่เกิดจากงานวิจัยครั้งนี้ แต่คุณพ่อคุณแม่ ผู้มี พระคุณและเป็นที่ยึดเหนี่ยวอย่างสูงสุดยิ่งของผู้วิจัย ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวทุกคนที่ให้ ความรัก ความห่วงใย และสนับสนุนผู้วิจัยในการทำวิจัยครั้งนี้

จินตนา สรายุทธพิทักษ์

กรกฎาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	i
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ii
กิตติกรรมประกาศ.....	iii
สารบัญ.....	iv
สารบัญตาราง.....	vii
สารบัญแผนภาพ.....	x
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากผลการวิจัย.....	9
2 การสำรวจแนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
การสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน.....	11
ความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพ.....	11
ขอบเขตของการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน.....	12
ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน.....	12
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	14
ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	15
แนวคิดด้านจิตพิสัย.....	15
ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของแคทไวล บลูมและ	
มาเซีย.....	16

บทที่	หน้า
ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของนักการศึกษาอื่น ๆ ที่มี แนวคิดสอดคล้องกับแคทรไวล บลูมและมาเซีย.....	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนด้านจิตพิสัย.....	33
งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน.....	40
งานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ.....	44
3 วิธีการวิจัย.....	49
ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้าน จิตพิสัย.....	52
ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	52
ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ.....	52
ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัย.....	52
ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบ.....	53
ขั้นที่ 5 การตรวจสอบและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน โดย ผู้ทรงคุณวุฒิและทดลองใช้.....	56
ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย.....	58
ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลอง.....	58
ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลอง.....	70
ขั้นที่ 3 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน.....	71
ขั้นที่ 4 การขยายผลการวิจัยเพื่อต้องการวางนัยทั่วไป.....	71
4 ผลการวิจัย.....	72
ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย	73
ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ.....	73
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัย.....	75
ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์สาระองค์ประกอบของรูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย.....	80

บทที่	หน้า
ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอน	98
ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย.....	103
ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง..	103
ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการ ทดลอง.....	106
ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลอง..	109
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	113
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผลการวิจัย.....	119
ข้อเสนอแนะ.....	131
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ผู้สอนและผู้ช่วยวิจัย.....	144
ภาคผนวก ข ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง.....	147
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	162
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ.....	166
ประวัติผู้วิจัย.....	177

สารบัญตารางประกอบ

ตารางประกอบที่		หน้า
3.1	จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จำแนกตามเนื้อหา และระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย.....	62
3.2	จำนวนข้อคำถามในแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การ ตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจำแนกตามเนื้อหา.....	66
3.3	จำนวนข้อคำถามในแบบวัดทักษะการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริม สุขภาพจำแนกตามเนื้อหา.....	68
4.1	ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ การสอน.....	73
4.2	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้าง เสริมสุขภาพ ก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียน กลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	104
4.3	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	104
4.4	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริม สุขภาพก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่ม ควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	105
4.5	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและ หลัง การทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม ทั้งสองโรงเรียน.....	106
4.6	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน....	107
4.7	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริม สุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของ นักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	108

ตารางประกอบที่		หน้า
4.8	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง และของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	109
4.9	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	110
4.10	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน.....	111

สารบัญแผนภาพประกอบ

แผนภาพประกอบ ที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	48
3.1	สรุปขั้นตอนการวิจัย.....	51
3.2	ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการ เรียนการสอน.....	55
3.3	สรุปขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้าน จิตพิสัย โดยใช้วงจรเดมมิง (Deming Cycle).....	57
3.4	แบบแผนการทดลอง.....	69
4.1	ผลการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยของ นักการศึกษา.....	76
4.2	ผลการสังเคราะห์หลักการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย...	81
4.3	ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น.....	83
4.4	ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้น.....	85
4.5	ผลการวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ นักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	87
4.6	ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน หญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	89

แผนภาพประกอบ ที่		หน้า
4.7	ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอนและเทคนิค การสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อ สร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	90
4.8	ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนของรูปแบบ การเรียนการสอนตามแนวคิดเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	92
4.9	ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้าง เสริมสุขภาพนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	96

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาทางการศึกษาของประเทศไทยในเกือบทุกครั้งที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าหลักสูตร มักจะได้รับการเน้นให้เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาที่สำคัญที่สุด เพราะโดยทั่วไปถือว่าการศึกษ ของประเทศจะดีหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับหลักสูตร อันที่จริงการพัฒนาระบบการเรียนการสอนก็ นับว่ามีความสำคัญอยู่มิใช่น้อยและควรดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาหลักสูตร แต่ในการ ปฏิบัติจริงนั้นพบว่าการเรียนการสอนกลับไม่ได้รับการพัฒนาให้สมบูรณ์เท่าที่ควร การศึกษา ของบ้านเมืองเราจึงจำเป็นต้องพัฒนากันอยู่เสมอตลอดมาอย่างไรก็ดี มีความจริงปรากฏว่า "หลักสูตรแม้จะมีข้อบกพร่องหรือไม่ทันสมัยอยู่บ้าง แต่การจัดการเรียนการสอนที่ดีนั้นจะช่วยให้ มาก" สภาพการณ์ต่าง ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรก็ผ่านมาจนกระทั่งปัจจุบัน ประเทศไทยเราได้มี การพัฒนาหลักสูตรครั้งหลังสุดที่สำคัญมาก ๆ 2 ครั้ง ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และการพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่ง เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่มีผลต่อเนื่องกัน และเน้นประเด็นสำคัญในเรื่องการขยายโอกาสหรือเพิ่ม พื้นที่การเรียนรู้ให้แก่เด็ก ๆ โดยมุ่งให้โรงเรียนทั่วประเทศทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเป็นของตนเองและให้จัดการเรียนการสอนทั้งในห้องเรียน นอก ห้องเรียนและในชุมชนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของสภาพ ห้องถิ่นซึ่งนับว่าเป็นการจัดการศึกษาได้ตรงกับหลักจิตวิทยา "คนเราสามารถเรียนรู้จาก เหตุการณ์และสภาพแวดล้อมได้ตลอดเวลา"(หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544, 2544; หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551, 2551)

วิชาสุขศึกษานับว่าเป็นวิชาที่สำคัญที่สุดวิชาหนึ่งในหลักสูตรเพราะเกี่ยวข้องกับคุณภาพ ชีวิตโดยตรง ซึ่งในหลักสูตรปัจจุบันได้มีการจัดรวมวิชาสุขศึกษาบูรณาการเข้ากับวิชาพลศึกษา เรียกชื่อใหม่ว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา แต่ปรากฏว่าการพัฒนาพฤติกรรม สุขภาพของนักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ยังไม่ค่อยจะก้าวหน้าไปเท่าที่ควร เนื่องจากการเรียน การสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ยังไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม สุขภาพให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดีได้อย่างสมบูรณ์ โดยเฉพาะในนักเรียนกลุ่มเด็กวัยก่อนวัยรุ่นช่วง ท้ายทั่วประเทศซึ่งเป็นกลุ่มวัยเด็กที่กระทรวงสาธารณสุขได้ทำวิจัยและแถลงข่าวให้สื่อมวลชนทั่ว

ประเทศทราบว่า “เด็กไทยใส่ใจสุขภาพบัญญัติแห่งชาติน้อยระบายนความทุกข์ด้วยการกิน” เมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2557 หมายถึง เด็กวัยก่อนวัยรุ่นกลุ่มนี้ยังไม่สามารถปฏิบัติตามหลักสุขภาพบัญญัติ แห่งชาติได้ดีเท่าที่ควร อย่างไรก็ตาม เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กไทยนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้ เคยทำวิจัยและแถลงให้สื่อมวลชนทราบแล้วในอดีตถึง 2 ครั้ง โดยเมื่อ พ.ศ. 2551 ได้ประกาศว่า “เด็กไทย 2 ล้านคน มีปัญหาสุขภาพ” และเมื่อ พ.ศ. 2553 ก็ได้ประกาศว่า “เด็กไทยมีปัญหาเรื่อง อ้วน เตี้ย โง่” ซึ่งทั้งหมดนี้ก็แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ประเทศของเรายังมีปัญหาเรื่องการเรียน การสอนสุขภาพอย่างแน่นอน (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2551; กรมอนามัย กระทรวง สาธารณสุข, 2553; สำนักสารนิเทศและประชาสัมพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข, 2557)

ในวงการสุขภาพศึกษาทั่วไปเชื่อกันมาช้านานแล้วว่า การที่คนเรามีแต่ความรู้อย่างเดียว เท่านั้น ก็มักจะไม่ได้นำไปปฏิบัติจึงทำให้สุขภาพมีปัญหา อย่างที่กล่าวกันว่า “ความรู้ท่วมหัวเอา ตัวไม่รอด” นั่นเอง เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมสุขภาพนี้ Ajzen และ Fishbein (1980) ได้กล่าวเอาไว้ ในรูปแบบของสมการที่น่าสนใจ ดังนี้ “Scientific Knowledge+ Positive Attitude = Best Action” อธิบายได้ว่า ถ้าคนเราเมื่อมีความรู้ที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์แล้ว ประกอบกับการ มีทัศนคติหรือจิตพิสัยที่ดี การกระทำหรือสุขภาพปฏิบัติที่ดีที่สุดก็จะบังเกิดขึ้นอย่างแน่นอน ในการ เรียนการสอนสุขภาพก็เช่นกัน การสอนหรือการให้ความรู้แก่เด็ก ๆ โดยไม่ได้สร้างทัศนคติหรือ จิตพิสัยที่ดีให้ควบคู่ไปด้วยนั้น ความรู้ที่มีอยู่ก็หาได้มีประโยชน์อย่างแท้จริงไม่ ในที่สุดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพก็จะได้ผลเท่าที่ควร ผู้วิจัยในฐานะที่เคยเป็นครูสอนสุขภาพใน ระดับมัธยมศึกษามานาน มีความคิดเห็นและเชื่อถือในคำกล่าวนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงตัดสินใจพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยนี้ขึ้นมา เพื่อหวังจะให้เป็นส่วนหนึ่งในการ แก้ปัญหาการเรียนการสอนสุขภาพที่กำลังเผชิญหน้ากับปัญหาสุขภาพของเด็กนักเรียนอยู่ใน ขณะนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอรายงานการวิจัยเล่มที่ 1 เรื่อง “การพัฒนาการเรียนการสอนตาม แนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยเพื่อเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” โดย ได้รับทุนวิจัยจากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภชของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อพ.ศ.2552-2553 ใน การดำเนินการขออนุญาตทดลองจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การพัฒนาจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและในโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนสหศึกษานั้น ผู้บริหาร โรงเรียนทั้งสอง ได้แจ้งว่าไม่สามารถอนุญาตให้ผู้วิจัยทดลองสอนด้วยวิธีสอนแยกเพศชาย-หญิง ออกจากกันได้ เนื่องจากจะมีปัญหาทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอน และอาจมีผลกระทบกระเทือน ต่อการบริหารจัดการของโรงเรียน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องดำเนินการจัดการเรียน การสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นพร้อมทั้งเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งของนักเรียนหญิงและชายไปพร้อมกัน

อย่างไรก็ตาม เนื่องด้วยหัวข้อเรื่องวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจากกองทุนรัชดาภิเษกสมโภชดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยต้องนำเสนอรายงานวิจัย เล่มที่ 1 ในเฉพาะข้อมูลของนักเรียนหญิงเท่านั้น ครั้งเมื่อทำวิจัย เล่มที่ 1 เสร็จสิ้นและได้นำเสนอต่อคณะกรรมการกองทุนรัชดาภิเษกสมโภช คณะกรรมการกองทุน ฯ ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมมาว่า ถ้าทำได้นำจะทดลองขยายผลวิจัยให้นำไปใช้ได้ทั้งสองเพศในโรงเรียนสหศึกษาด้วยก็น่าจะเป็นประโยชน์มากยิ่งขึ้น ต่อมาเมื่อผู้วิจัยได้เผยแพร่งานวิจัยออกไปยังสาธารณะ ทั้งโดยการกระทำในลักษณะงานตีพิมพ์บทความวิจัยลงในวารสารที่เกี่ยวข้อง และมอบรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ให้แก่บางหน่วยงานและส่วนบุคคล รวมทั้งการนำเสนอผลงานทางวิชาการเรื่อง "The Development of a Health Teaching-Learning Model (HTLM): Promoting Health for Middle School Female Students" ในการประชุม "Making Connections: The People, Passion, and Promise of School Health" จัดโดย The American School Health Association (ASHA) ระหว่างวันที่ 10-13 ตุลาคม 2555 ณ เมือง San Antonio รัฐ Texas ประเทศสหรัฐอเมริกา ก็ได้รับคำถามมาในทำนองเดียวกัน ผู้วิจัยได้รวบรวมคำถามและคำแนะนำต่าง ๆ เหล่านี้ ครั้นเมื่อได้อ่านประกาศ ก.พ.อ. (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2555 ที่เน้นการทำผลงานทางวิชาการทุกตำแหน่งและทุกสาขาวิชาให้คำนึงถึงประโยชน์ต่อวงวิชาการและการพัฒนาประเทศเป็นพิเศษ อีกทั้งในปัจจุบัน ยังพบได้ว่าโรงเรียนที่เคยมีเฉพาะนักเรียนหญิงนั้นกลับพบว่าเป็นโรงเรียนสหศึกษามากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงกับบริบทโลก ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนรายงานวิจัยที่ได้นำเสนอไปแล้วและตัดสินใจขยายผลงานวิจัยให้กว้างขวางและครอบคลุมนักเรียนทั้งสองเพศในโรงเรียนสหศึกษาดังกล่าว

ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า ในการทดลองประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนั้น ผู้วิจัยได้ทดลองสอนในโรงเรียนสหศึกษาและได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มนักเรียนชายในห้องเรียนทั้งของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนไว้ทั้งหมดดังนั้น เพื่อเป็นการตอบคำถามการวิจัยที่เพิ่มขึ้นทั้งจากคำถามของผู้บริหารโรงเรียน นักวิชาการทั้งในและต่างประเทศที่ได้ตั้งคำถามว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะสามารถสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนทั้งหญิงและชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ด้วยหรือไม่ ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มนักเรียนทั้งหญิงและชายโดยมิได้แยกเพศเป็นการวิจัย เล่มที่ 2 เรื่อง "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" การวิจัยเล่มที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการเดียวกันกับการวิจัย เล่มที่ 1 เป็นแต่เพียงปรับตัวเลขของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดให้เป็นสหศึกษา ผลการวิจัยเล่มที่ 2 จึงเป็นการตอบคำถามวิจัยที่เพิ่มขึ้นเพื่อมุ่งวางนัยทั่วไป (ขยายผล) และสามารถอ้างอิงไปยังประชากรผู้เรียน

กลุ่มที่มีสิ่งแวดล้อมและสถานภาพใกล้เคียงกันได้ อันจะส่งผลให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาคุณภาพได้เป็นอย่างดีมากขึ้น

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีองค์ประกอบใดบ้าง แต่ละองค์ประกอบมีสาระสำคัญใดบ้าง
2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลจะสามารถวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้หรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้น
3. ขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยพิจารณาจาก
 - 2.1 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จะมีคะแนนเฉลี่ยด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและด้านการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 2.2 นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น จะมีคะแนนเฉลี่ยด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ

และด้านปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิจัยจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปขยายผลการวิจัย เพื่อวางนัยทั่วไปให้รูปแบบการเรียนการสอนสุขศึกษาที่พัฒนามีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. นักเรียนที่ใช้ในการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชายและหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีลักษณะ แวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตที่ดีที่เรียนในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร จำนวน 68คนและนักเรียนชายและหญิงในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีลักษณะแวดล้อมด้าน คุณภาพชีวิตปกติที่เรียนในโรงเรียนพุทธจักรวิทยา กรุงเทพมหานครจำนวน 50คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการ พัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและการจัดการเรียน การสอนแบบปกติ

2.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจากการจัดการเรียนการสอนทั้งสองรูปแบบ

นิยามศัพท์

รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่ ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลัก ปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆโดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตาม ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือและได้รับการพิสูจน์ ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถทำนายผลที่จะเกิดขึ้นตามมาได้ และสามารถใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ

แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย หมายถึง แนวคิดแนวทางที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้านความรู้สึกละเอียดและจิตใจ ซึ่งประกอบด้วยความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจคุณธรรม หรือจริยธรรมที่พึงประสงค์ อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการ โดยงานวิจัยนี้ใช้แนวคิดของแคทโวลบลูม และมาเซีย ซึ่งจำแนกกระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านนี้

ออกเป็น 5 ขั้น คือ 1) การรับรู้ค่านิยม (Receiving or Attending) 2) การตอบสนองค่านิยม (Responding) 3) การเห็นคุณค่าของค่านิยม (Valuing) 4) การจัดระบบค่านิยม (Organization) และ 5) การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by Value) เป็นพื้นฐาน ผสมผสานกับแนวคิดด้านจิตพิสัยอื่น ๆ ที่สอดคล้องกัน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดพัฒนาด้านจิตพิสัย หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามความต้องการซึ่งการพัฒนาในรูปแบบการเรียนการสอนนี้ได้นำแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของแคทไวล บลูม และมาเซียเป็นพื้นฐานผสมผสานกับแนวคิดด้านจิตพิสัยอื่น ๆ ที่สอดคล้องกัน มาพัฒนาเป็นรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย

การจัดการเรียนการสอนแบบปกติ หมายถึง การเรียนการสอนสาระเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพโดยทั่วไปที่มีขั้นตอนในการเรียนการสอน 4 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์การเรียนการสอนให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเนื้อหาที่จะเรียน และทบทวนเนื้อหาเดิมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่จะเรียนต่อไป
- 2) ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาโดยผู้สอนใช้การบรรยาย การยกตัวอย่างสถานการณ์ การอภิปรายกลุ่ม หรือการแจกเอกสารให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- 3) ขั้นสรุป เป็นขั้นที่ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทเรียนนั้นๆ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนซักถาม
- 4) ขั้นวัดและประเมินผล เป็นขั้นที่ผู้สอนตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนโดยการซักถามผู้เรียน หรือเสนอกรณีตัวอย่างให้ผู้เรียนนำความรู้ในบทเรียนมาประยุกต์ใช้

การสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมการตัดสินใจและด้านการปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้อาชีวศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งกำหนดไว้ 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) สามารถวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย
- 2) ยอมรับและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์และพัฒนาการทางเพศ
- 3) เข้าใจในคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ สร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้

- 4) เข้าใจเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์และวิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพดี
- 5) มีทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
- 6) รู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ
- 7) สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากภาวะโภชนาการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
- 8) มีทักษะการจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและการฝึกจิต
- 9) มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตรายในสถานการณ์ที่ซับซ้อนด้านสารเสพติด
- 10) มีการตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตรายและสถานการณ์ที่ซับซ้อนด้านความรุนแรง

ผลการสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย ผลด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผลด้านการพัฒนาค่านิยม และผลด้านการปฏิบัติตามค่านิยม

ผลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ หมายถึง คะแนนที่ผู้เรียนได้รับจากการทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเอง
- 2) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ
- 3) ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ
- 4) อนามัยการเจริญพันธุ์
- 5) การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ
- 6) คุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ
- 7) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด
- 8) ปัญหาที่เกิดจากภาวะทุพโภชนาการ
- 9) การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย
- 10) การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญอันตรายในสถานการณ์ซับซ้อนด้านความรุนแรง

ผลด้านการพัฒนาค่านิยม หมายถึง คะแนนที่ผู้เรียนได้รับจากการทำแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจซึ่งวัดเกี่ยวกับความตระหนัก จิตสำนึก การเลือกค่านิยม และการตัดสินใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพทั้ง 10 เรื่อง

ผลด้านการปฏิบัติตามค่านิยม หมายถึง คະแนนที่ผู้เรียนได้รับจากการทำแบบวัดการนำไปปฏิบัติ เป็นการวัดเกี่ยวกับการนำความตระหนัก จิตสำนึก การเลือกค่านิยม และการตัดสินใจไปใช้ในเรื่องการสร้างเสริมสุขภาพทั้ง 10 เรื่อง

นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนทั้งเพศชายและเพศหญิงที่เรียนร่วมกันอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและในโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ซึ่งทั้งสองโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนสหศึกษา ที่นักเรียนทั้งสองกลุ่มดังกล่าวกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3) ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ประสิทธิภาพ หมายถึง คุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เอื้ออำนวยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เข้าใจในเนื้อหาบทเรียนนั้นเป็นอย่างดี การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพสามารถกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ลักษณะ คือพฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์)

ประสิทธิผล หมายถึง ความสามารถในการให้ผลอย่างชัดเจน แน่นนอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น การหาประสิทธิผลนิยามวิเคราะห์และแปลผลการพัฒนาของคะแนนที่ได้จากการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน

การขยายผลการวิจัย หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเป็นผลการวิจัยของการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะหญิง จึงขยายกลุ่มตัวอย่างเป็นชายหญิง และใช้สถิติอ้างอิงคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนขยายเป็นสถิติเปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น (Basic Assumption)

ผู้วิจัยมีความเชื่อว่า

1. การบริหารการจัดโรงเรียนเพื่อสอนเด็ก

1.1 ในสมัยก่อนการจัดโรงเรียนชายและโรงเรียนสตรี เป็นที่นิยมจัดกันทั่วไป นับว่าเป็นความคิดที่ถูกต้องและเหมาะสมตามความต้องการของสังคมสมัยนั้น

1.2 ในยุคโลกาภิวัตน์ โรงเรียนสตรีเกือบจะไม่มีในประเทศไทยของเราแล้ว โรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปจึงจัดเป็นแบบสหศึกษา โรงเรียนเฉพาะเพศกลับถูกมองว่าไม่เป็นไปตามความต้องการของสังคมในปัจจุบัน เพราะถือว่าความแตกต่างและความเท่าเทียมกันเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็ก

2.1 ในยุคโลกาภิวัตน์ทุกอย่างมักจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและไร้พรมแดน อันเป็นผลให้ชายหญิงใกล้ชิดและสัมพันธ์กันมากยิ่งขึ้น การสอนเพศศึกษาจึงบรรจุลงในหลักสูตรได้อย่างชัดเจน การเรียนการสอนในโรงเรียนสหศึกษาจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยให้ความสัมพันธ์ระหว่างเพศเป็นไปได้อย่างมีความรับผิดชอบ

2.2 รูปแบบการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนสหศึกษาทั่วไป นับเป็นที่นิยมกันว่าถูกต้อง ทั้งยังจะช่วยให้การเรียนการสอนเพศศึกษาเป็นไปอย่างธรรมชาติอีกด้วย

2.3 การที่ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตพิสัยสำหรับเพศชายและหญิงในโรงเรียนสหศึกษา จึงเหมาะสมกับความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน อันจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างเสริมสุขภาพทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้เป็นอย่างดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากผลการวิจัย

1. ได้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ได้กระบวนการในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาและวิชาอื่น ๆ โดยเน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย
3. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาทั่วไป ในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านจิตพิสัยได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

การสำรวจแนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ เป็นการวิจัยที่ตอบสนองต่อเป้าหมายการศึกษาของชาติที่ต้องการดำรงการเสริมสร้างสุขภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคล ครอบครัว และชุมชนให้ยั่งยืน ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ แครทไวล บลูมและมาเซีย รวมทั้งแนวคิดของนักการศึกษาอื่น ๆ ที่มีแนวคิดสอดคล้องกัน เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน การสำรวจแนวความคิดและการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีสาระต่าง ๆ ดังนี้

1. การสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน
 - 1.1 ความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพ
 - 1.2 ความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน
2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน
 - 2.2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
3. ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
 - 3.1 แนวคิดด้านจิตพิสัย
 - 3.2 ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ แครทไวล บลูมและมาเซีย
 - 3.3 ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของนักการศึกษาอื่น ๆ ที่มีแนวคิดสอดคล้องกับ แครทไวล บลูมและมาเซีย
4. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนด้านจิตพิสัย
 - 5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน
 - 5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ

1. การสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน

การศึกษาเกี่ยวกับความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.1 ความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพ

ความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพ (พรสุข หุ่นนิรันดร์, 2534; พิสมัย จันทวิมล, 2541; กัญบัตร ออตตาวา อ้างถึงในประเวศ วะสี, 2543; Laffrey, 1985; World Health Organization, 1986; Green and Kreuter, 1991; Pender, 1996) สามารถสรุปได้ ดังนี้

การสร้างเสริมสุขภาพคือ กระบวนการของการเพิ่มสมรรถนะให้สามารถควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพ และเป็นผลให้บุคคลมีสุขภาพดีขึ้นโดยมีเป้าหมายโดยตรงไปสู่ความเจริญงอกงาม ในการควบคุมปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดสุขภาพ ทั้งทางการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อลดสิ่งที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีผลในการสร้างสุขภาพ สร้างความรู้ ให้แนวคิดที่สะท้อนถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีของไทยพุทธศาสนา และค่านิยมในทางบวกต่อการมีสุขภาพดีในหมู่ประชาชน ครอบครัว และสังคมจะทำให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้นในการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพตนเองทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม

หลักในการสร้างเสริมสุขภาพ มี 4 ประการ ดังนี้

- 1) การสร้างนโยบายสาธารณะที่เป็นผลดีต่อสุขภาพ (Build Healthy Policy) หมายถึง การกำหนดนโยบายสาธารณะใดๆ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพด้วย
- 2) การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อสุขภาพ (Create Supportive Environment) หมายถึง สังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพ ทางชีวภาพ และทางสังคม จะต้องร่วมมือกัน สะอาด ปราศจากมลพิษ มีความปลอดภัย และความเอื้ออาทรต่อกัน
- 3) การส่งเสริมการดำเนินงานโดยชุมชนให้มีความเข้มแข็ง (Strengthen Community) ชุมชนต้องมีส่วนร่วมในงานสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งต้องอาศัยวิธีการพัฒนาชุมชนเพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยสันติ
- 4) การพัฒนาทักษะให้กับทุกคน (Develop Personal Skills) ด้วยการให้ได้รับข้อมูลข่าวสารการศึกษาด้านสุขภาพ และการเพิ่มพูนทักษะในการดำรงชีวิต เป้าหมาย คือให้สามารถควบคุมสุขภาพของตนเองและสภาพแวดล้อมได้ หลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอกินอาหารที่ถูกต้อง คือ กินพอประมาณได้สัดส่วนครบถ้วน กินผักผลไม้ต่างๆ ช่วยป้องกันโรค อ้วน เบาหวาน โรคหัวใจ โรคสมองเสื่อม

1.2 ขอบเขตของการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน

ขอบเขตของนักเรียน(สุชาติ โสมประยูร และคณะ, 2542; เจริญชัย เอี่ยมวรเมธ, 2544) หมายถึง นักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนในโรงเรียน ส่วนคำว่าสร้างเสริมสุขภาพ นั้นผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของสุขภาพจากสาระและมาตรฐานการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนั้นความหมายของการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนในการวิจัยนี้จึงหมายถึง การปลูกฝังเพิ่มเติมให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้ ความตระหนัก จิตสำนึกค่านิยม คุณธรรมและจริยธรรม และการตัดสินใจอย่างเหมาะสมในด้านสุขภาพ 10 ข้อ ดังนี้

- 1) สามารถวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย
- 2) ยอมรับและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และการพัฒนาการทางเพศได้
- 3) เข้าใจในคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้
- 4) เข้าใจเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์และวิธีปฏิบัติเพื่อสุขภาพดี
- 5) มีทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม
- 6) รู้และเข้าใจถึงความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิต และการตั้งครรรภ์โดยไม่ตั้งใจ
- 7) สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากภาวะโภชนาการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
- 8) มีทักษะการจัดการอารมณ์ ความเครียด และการฝึกจิต
- 9) มีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตรายและสถานการณ์ที่คับขันด้านสารเสพติด
- 10) มีการตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตรายและสถานการณ์คับขันด้านความรุนแรง

2. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน

2.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน(ทีศนา เขมมณี, 2546; วรณี โสมประยูร, 2548; Kaplan,1964; Saylor and others, 1981; Joyce and Weil, 1996) หมายถึง แบบแผน (Pattern) หรือ

กระบวนการของการที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้นการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจะต้องเป็นไปอย่างมีระบบเป็นระเบียบและมีจุดมุ่งหมายเฉพาะผ่านขั้นตอนการดำเนินการศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบต่างๆในการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กันและแสดงให้เห็นถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดและต้องได้รับการตรวจสอบ พิสูจน์ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนนั้น

รูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไปมี 5 แบบหรือ 5 ลักษณะ

- 1) รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกในลักษณะของการเปรียบเทียบสิ่งต่างๆ อย่างน้อย 2 สิ่งขึ้นไป รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านวิทยาศาสตร์กายภาพ สังคมศาสตร์ และพฤติกรรมศาสตร์
- 2) รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางการใช้ภาษา (พูดและเขียน) รูปแบบลักษณะนี้ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์
- 3) รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกผ่านทางสูตรคณิตศาสตร์ ซึ่งส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว
- 4) รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Model) ได้แก่ ความคิดที่แสดงออกทางแผนผัง แผนภาพ ไดอะแกรม กราฟ เป็นต้น
- 5) รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal) ได้แก่ ความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆของสถานการณ์ ปัญหาใดๆ รูปแบบทางศึกษาศาสตร์มักเป็นรูปแบบเชิงสาเหตุเป็นส่วนใหญ่

องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยทั่วไปมีดังต่อไปนี้

- 1) มีปรัชญา ทฤษฎีหลักการ หรือแนวคิดหรือความเชื่อพื้นฐานที่เป็นหลักของรูปแบบ
- 2) มีการบรรยายหรืออธิบายภาพ หรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการที่ยึดถือ
- 3) มีการจัดระบบ คือ องค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบให้สามารถนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการพิสูจน์ทดสอบถึงประสิทธิภาพของระบบนั้น
- 4) มีการอธิบาย หรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอนอันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้นๆเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (ทิตนา แชมมณี, 2546; Joyce & Weil, 1978) จะต้องเป็นไปอย่างมีระบบ มีการศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนและรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นต้องได้รับการตรวจสอบพิสูจน์ เพื่อยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนนั้นสามารถสรุปขั้นตอนการพัฒนาได้ ดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนา หรือการสร้างระบบ หรือรูปแบบการเรียนการสอนให้ชัดเจน
- 2) ศึกษาหลักการ/ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่ต้องการนำมาพัฒนาเป็นรูปแบบเพื่อกำหนดองค์ประกอบและเห็นแนวทางในการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบได้รอบคอบขึ้นซึ่งจะทำให้รูปแบบหรือระบบมีความมั่นคง
- 3) การศึกษาสภาพการณ์และปัญหาที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้ค้นพบองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ระบบมีประสิทธิภาพเมื่อนำไปใช้จริงปัญหาและอุปสรรคต่างๆเป็นสิ่งที่ต้องนำมาพิจารณาในการจัดองค์ประกอบ และจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบทั้งหลาย การนำข้อมูลจากความเป็นจริงมาใช้ในการสร้างรูปแบบจะช่วยขจัด หรือป้องกันปัญหาอันทำให้ระบบนั้นขาดประสิทธิภาพ
- 4) การกำหนดองค์ประกอบของระบบ เป็นการนำแนวคิดสำคัญของข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หามำกำหนดหลักการเป้าหมายและองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เห็นว่าสำคัญและจำเป็นที่จะทำให้อบบการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมทั้งกำหนดทิศทาง ลำดับความสำคัญ รายละเอียดและองค์ประกอบได้แก่ การพิจารณาว่ามีอะไรบางอย่างที่สามารถช่วยให้เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายบรรลุผลสำเร็จ
- 5) การจัดกลุ่มองค์ประกอบ ได้แก่ การนำองค์ประกอบที่กำหนดไว้มาจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อความสะดวกในการคิดและการดำเนินการขั้นต่อไป
- 6) การจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ยุ่งยากและต้องใช้ความคิดรอบคอบมากผู้สร้างระบบต้องพิจารณาว่าองค์ประกอบใดเป็นเหตุและเป็นผลขึ้นต่อกันในลักษณะใดสิ่งใดควรมาก่อนหลัง สิ่งใดสามารถเดินคู่ขนานไปได้ ขั้นนี้เป็นขั้นที่อาจใช้เวลาในการพิจารณามาก
- 7) การจัดแผนผังระบบ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ โดยแสดงให้เห็นถึงผังจำลองขององค์ประกอบต่าง ๆ กำหนดแนวทางในการนำรูปแบบมาใช้ เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีเงื่อนไขต่างๆในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้
- 8) การทดลองใช้ระบบ เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นโดยนำรูปแบบมาทดลองใช้ การปรับปรุงรูปแบบระยะนี้ ใช้ข้อมูลการประเมินความเป็นไปได้เชิงทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติมากขึ้น

9) การประเมิน ได้แก่ การศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้ระบบใดๆแล้วได้ผลตามเป้าหมายหรือใกล้เคียงกับเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

10) การปรับปรุงระบบ นำผลการทดลองมาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

3. ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

3.1 แนวคิดด้านจิตพิสัย

จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นจุดประสงค์การสอนที่เน้นการแสดงออกทางความรู้สึก อารมณ์และทัศนคติต่อบุคคล ความคิด หรือสิ่งต่าง ๆ

การเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยนั้น มีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างจิตสำนึก หรือเจตคติที่ดีต่อสุขภาพนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อันจะนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง ดังนั้น การเรียนการสอนเกี่ยวกับการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อเสริมสร้างสุขภาพนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้ได้ผลดีนั้น จะต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยเป็นสำคัญ

จิตพิสัย(วิชัช วงษ์ใหญ่, 2521; สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2529; กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2531; บุญทอง บุญทวี, 2534; สุรพันธ์ ดันศรีวงษ์, 2538; Thurstone, 1967) หมายถึง ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมที่เกิดขึ้นของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีต่อบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ หรือประเด็นต่าง ๆ ทั้งทางบวกและลบหรือเป็นกลาง ซึ่งจะทำให้เกิดแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมออกมาในลักษณะเห็นด้วย พอใจ สนับสนุน อยากปฏิบัติในกรณี que เห็นด้วย หรือต่อต้านไม่อยากปฏิบัติในกรณีที่ไม่เห็นด้วย หรือเฉย ๆ ในกรณีที่เป็นกลาง

องค์ประกอบของจิตพิสัยมี 3 ด้าน (Triandis, 1971) ดังนี้

1) **องค์ประกอบด้านพุทธิปัญญา (Cognitive Component)** เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งเรานั้นๆ ซึ่งจะใช้ในการสรุปความหรือรวมเป็นความเชื่อในการประเมินสิ่งเรานั้นๆ

2) **องค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (Affective Component)** การที่บุคคลมีความรู้สึกหรืออารมณ์ต่อสิ่งเรานั้นๆ จะเป็นตัวเร้าความคิดอีกต่อหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลต่อเนื่องมาจากการที่บุคคลประเมินสิ่งเรานั้นแล้วว่า พอใจหรือไม่พอใจ ต้องการหรือไม่ต้องการ

3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นองค์ประกอบทางด้าน ความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่จะประพฤติปฏิบัติ หรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทางที่จะ สนับสนุนหรือคัดค้าน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงจิตพิสัย อาจทำได้ใน 3 ลักษณะ (Triandis,1971) ดังนี้

1) เปลี่ยนความเชื่อโดยการรับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่นหรือผ่านทางสื่อสังคม ทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ หรือมีความคิดว่าเข้าใจในสิ่งนั้น

2) เปลี่ยนความรู้สึกจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจจะทำให้บุคคลมีการประเมินค่าว่า สิ่งนั้นมีคุณค่าในทางบวกหรือทางลบต่อตนเอง จากนั้นบุคคลก็จะเกิดความรู้สึกหรือแสดงอารมณ์ไปในทิศทางที่สอดคล้องกับสิ่งนั้น

3) เปลี่ยนพฤติกรรม จากการที่ปทัสถาน (norms) ของสังคมเปลี่ยนไป การถูกบังคับหรือการเลียนแบบผู้มีอิทธิพล แล้วบุคคลจะตัดสินใจว่า ความเชื่อและความรู้สึกของตนนั้นสอดคล้องกับปทัสถานของสังคมหรือไม่ หรือบุคคลที่ตนเองเคารพ เชื่อถือ เห็นด้วยหรือไม่ เมื่อเห็นด้วยแล้วบุคคลก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมให้สอดคล้องตาม

3.2 ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของแครทโวลบลูมและมาเซีย

แครทโวล บลูมและมาเซีย (ทึคณา แซมมณี, 2546; Bloom, 1959) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาออกเป็น 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ (Cognitive domain) 2) ด้านเจตคติหรือความรู้สึก (Affective domain) และ 3) ด้านทักษะ (Psychomotor domain) ซึ่งในด้านเจตตินั้นสามารถนำมาใช้เป็นฐานในการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนของวัตถุประสงค์ทางด้านเจตติของแครทโวล บลูมและมาเซีย(ทึคณา แซมมณี, 2546; Krathwohl, Bloom and Masia, 1964; Joyce and Weil, 1996; Krathwohl, 2009) ได้ดังนี้

1) การรับรู้ค่านิยม (Receiving or Attending)

ผู้สอนจัดประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้ในค่านิยมที่ต้องการจะปลูกฝังในตัวผู้เรียนอย่างใส่ใจ เช่นเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นปัญหาขัดแย้งเกี่ยวกับค่านิยม เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม ดังนี้

- 1.1) การรู้ตัว (Awareness)
- 1.2) การเต็มใจรับรู้ (Willingness)
- 1.3) การควบคุมการรับรู้ (Control)

2) การตอบสนองต่อค่านิยม (Responding)

ผู้สอนจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนมีโอกาสตอบสนองต่อค่านิยมนั้นในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น ให้พูดแสดงความคิดเห็นต่อค่านิยมนั้น ให้ผู้เรียนได้รับรู้และเกิดความสนใจในค่านิยมนั้น แล้วมีโอกาสได้ตอบสนองในลักษณะใดลักษณะหนึ่งให้ลองทำตามค่านิยมนั้นหรือให้สัมภาษณ์หรือพูดคุยกับผู้ที่ม่ค่านิยมนั้นเป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้

- 2.1) การยินยอมตอบสนอง (Acquiescence in Responding)
- 2.2) การเต็มใจตอบสนอง (Willingness to Respond)
- 2.3) ความพึงพอใจในการตอบสนอง (Satisfaction in Response)

3) การเห็นคุณค่าของค่านิยม (Valuing)

ผู้สอนจัดประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของค่านิยมนั้น เช่น การให้ลองปฏิบัติตามค่านิยมแล้วได้รับการตอบสนองในทางที่ดี เห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับตนหรือบุคคลอื่นที่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น เห็นโทษหรือได้รับโทษจากการละเลยไม่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น เป็นต้น ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้

- 3.1) การยอมรับในคุณค่านั้น (Acceptance of a Value)
- 3.2) การชื่นชอบในคุณค่านั้น (Preference for a Value)
- 3.3) ความผูกพันในคุณค่านั้น (Commitment)

4) การจัดระบบค่านิยม (Organization)

เมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของค่านิยมและเกิดเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้นและมีความโน้มเอียงที่จะรับค่านิยมนั้นมาใช้ในชีวิตของตน และรับค่านิยมที่ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตนผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาค่านิยมนั้นกับค่านิยมหรือคุณค่าอื่นๆของตน และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมต่างๆของตน ในขั้นนี้ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมสำคัญดังนี้

- 4.1) การสร้างมโนทัศน์ในคุณค่านั้น (Conceptualization of Value)
- 4.2) การจัดระบบคุณค่านั้น (Organization of a Value System)

5) การสร้างลักษณะนิสัย (Characterization by Value)

ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอโดยติดตามผลการปฏิบัติและให้ข้อมูลป้อนกลับ ในขั้นนี้ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมดังนี้

- 5.1) การมีหลักยึดในการตัดสินใจ (Generalization set)

5.2) การปฏิบัติตามหลักยึดมั่นจนเป็นนิสัย (Characterization)

การดำเนินตามขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นไม่สามารถทำได้ในระยะเวลาอันสั้นต้องอาศัยเวลา โดยเฉพาะในขั้นที่ 4 และ 5 ต้องการเวลาในการปฏิบัติ ซึ่งอาจจะมากหรือน้อยแตกต่างกันไปในผู้เรียนแต่ละคน

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนการสอนตามทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของแคทโวล บลูมและมาเซีย คือ ได้รับการปลูกฝังค่านิยมที่พึงประสงค์จนถึงระดับที่สามารถปฏิบัติจนเป็นนิสัย เกิดการพัฒนาความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรมหรือจริยธรรมที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ผู้เรียนยังได้เรียนรู้กระบวนการในการปลูกฝังค่านิยมให้เกิดขึ้นซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการปลูกฝังค่านิยมอื่นๆ ซึ่งจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้แก่ตนเองหรือผู้อื่นต่อไป

3.3 ทฤษฎีและแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยของนักการศึกษาอื่น ๆ ที่มีแนวคิดสอดคล้องกับแคทโวล บลูมและมาเซีย

3.3.1 ทฤษฎีและแนวคิดรูปแบบการเรียนรู้โดยการชักจูง

จอยซ์และวีล (ทิสนา แชมมณี , 2546; Joyce & Weil, 1996) พัฒนามาตามแนวคิดของ โอลิเวอร์และเชเวอร์ (Oliver and Shaver) เกี่ยวกับการตัดสินใจในประเด็นปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ได้แก่ เรื่องค่านิยมที่แตกต่างกัน ปัญหาอาจจะเป็นปัญหาส่วนตัวหรือทางสังคมที่ยากแก่การตัดสินใจ การตัดสินใจอย่างชาญฉลาดคือ ความสามารถในการเลือกทางเลือกที่เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยมีผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ น้อยที่สุด ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้วิเคราะห์ปัญหาแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นวิเคราะห์หาค่านิยมที่อยู่เบื้องหลังปัญหาประมวลข้อมูลตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผลและแสดงจุดยืนของตนได้ ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการการชักจูงอันเป็นกระบวนการที่ใช้กันในศาลมาทดสอบผู้เรียนว่าจุดยืนที่ตนแสดงนั้นเป็นจุดยืนที่แท้จริงของตนหรือไม่ โดยการใช้คำถามชักจูงตรวจสอบความคิดย้อนกลับของนักเรียนพิจารณาความคิดเห็นอันเป็นจุดยืนของตน

วัตถุประสงค์ของแนวคิดนี้ คือ ช่วยให้ผู้เรียนรู้กระบวนการในการตัดสินใจอย่างชาญฉลาดรวมทั้งวิธีการในการทำความเข้าใจในความคิดของตน เหมาะสำหรับการสอนสาระที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งยากแก่การตัดสินใจ

กระบวนการเรียนการสอนสามารถดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) นำเสนอกรณีปัญหา

ประเด็นปัญหาที่นำเสนอควรเป็นประเด็นที่มีทางออกให้คิดได้หลายคำตอบ ควรเป็นประโยคที่มีคำว่า "ควรจะ..." เช่น ควรมีความหมายให้มีการทำอย่างไรอย่างเสรีหรือไม่? ควรมีการจดทะเบียนโสเภณีหรือไม่? ควรออกกฎหมายห้ามคนสูบบุหรี่หรือไม่? อย่างไรก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนาที่แตกต่างกัน วิธีการนำเสนออาจจะทำได้หลายวิธี เช่น การอ่านเรื่องให้ฟัง การให้ดูภาพยนตร์ การเล่าประวัติความเป็นมา ครูต้องระลึกเสมอว่า การนำเสนอปัญหานั้นต้องทำให้นักเรียนได้รู้ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับปัญหา รู้ว่า ใครทำอะไร เมื่อใด เพราะเหตุใด และมีแง่มุมของปัญหาที่ขัดแย้งกันอย่างไร ให้ผู้เรียนประมวลข้อเท็จจริงจากกรณีปัญหาและวิเคราะห์หาค่านิยมที่เกี่ยวข้องกัน

2) ให้ผู้เรียนแสดงจุดยืนของตนเอง

ผู้เรียนเลือกจุดยืนของตนเองว่าจะเข้ากับฝ่ายใดและบอกเหตุผลของการเลือกนั้น

3) ผู้สอนซักค่านจุดยืนของผู้เรียน

ผู้สอนใช้คำถามที่มีลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้

3.1) ถ้ามีจุดยืนอื่นๆ ให้เลือกอีกผู้เรียนยังยืนยันที่จะเลือกจุดยืนเดิมนี้หรือไม่เพราะอะไร

3.2) หากสถานการณ์แปรเปลี่ยนไป ผู้เรียนยังยืนยันที่จะเลือกจุดยืนเดิมนี้หรือไม่

เพราะอะไร

3.3) ถ้าผู้เรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์อื่นๆ จะยังยืนยันจุดยืนนี้หรือไม่

3.4) ผู้เรียนมีเหตุผลอะไรที่ยึดมั่นกับจุดยืนนั้น จุดยืนนั้นเหมาะสมกับปัญหานั้น

หรือไม่

3.5) เหตุผลที่ยึดมั่นกับจุดยืนนั้นเป็นเหตุผลที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่

หรือไม่

3.6) ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสนับสนุนจุดยืนนั้นหรือไม่

3.7) ข้อมูลที่ผู้เรียนใช้เป็นพื้นฐานของจุดยืนนั้นถูกต้องหรือไม่

3.8) ถ้ายึดจุดยืนนี้แล้วผลที่เกิดขึ้นตามมาคืออะไร

3.9) เมื่อรู้ผลที่จะเกิดตามมาแล้ว ผู้เรียนยืนยันที่จะยึดถือจุดยืนนี้อีกหรือไม่

4) ผู้เรียนทบทวนจุดยืนในค่านิยมของตนเอง

ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพิจารณาปรับเปลี่ยนหรือยืนยันในค่านิยมที่ยึดถือ

5) ผู้เรียนตรวจสอบและยืนยันจุดยืนใหม่หรือจุดยืนเก่าของตนเองอีกครั้ง

ผู้เรียนพยายามหาข้อเท็จจริงต่างๆ มาสนับสนุนค่านิยมของตนเพื่อยืนยันว่าสิ่งที่ตนยึดถือนั้นเป็นค่านิยมที่แท้จริงของตน

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนการสอนตามทฤษฎีและแนวคิดรูปแบบการเรียน โดยการชักจูง คือ ผู้เรียนจะเกิดความกระจำงในความคิดของตนเองเกี่ยวกับค่านิยมและเกิดความเข้าใจในตนเอง รวมทั้งผู้สอนได้เรียนรู้และเข้าใจความคิดของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีการมองโลกในแง่บวกกว้างขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจของผู้เรียนด้วย

3.3.2 ทฤษฎีและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติที่พัฒนาโดย แชนเฟลและแชนเฟล (ทึคณา แชมมณี, 2546; Shaftef and Shaftef, 1982; Ments, 1999; Blatner, 2002) ซึ่งให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลได้กล่าวไว้ว่าบุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองได้จากการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและความรู้สึกนึกคิดและค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคลก็เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่บุคคลอาจไม่รู้ตัวเลยก็ได้ การสวมบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่ช่วยให้บุคคลได้แสดงความรู้สึกนึกคิดต่างๆ วิถีชีวิต ความเป็นตัวตนที่แท้จริง ที่อยู่ภายในออกมา ทำให้สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่เปิดเผยออกมา และนำมาศึกษาทำความเข้าใจกันได้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เกิดความเข้าใจตนเอง ในขณะที่เดียวกันการที่บุคคลสวมบทบาทของผู้อื่น ก็สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้อื่นได้เช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์ของแนวคิดนี้เพื่อ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในตนเอง เข้าใจในความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้อื่นและเกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม

กระบวนการเรียนการสอนสามารถดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1) **นำเสนอสถานการณ์และบทบาทสมมติ** ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์ปัญหาและบทบาทสมมติที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงและมีระดับความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน บทบาทสมมติที่กำหนดจะมีรายละเอียดเล็กน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ถ้าต้องการให้ผู้เรียนเปิดเผยความคิด ความรู้สึกของตนมาก บทบาทที่ให้ควรมีลักษณะเปิดกว้างกำหนดรายละเอียดให้น้อย แต่ถ้าต้องการเจาะประเด็นเฉพาะอย่างบทบาทสมมติอาจกำหนดรายละเอียดควบคุมการแสดงของผู้เรียนให้มุ่งไปที่ประเด็นเฉพาะนั้น

2) **เลือกผู้แสดง** ผู้สอนและผู้แสดงจะร่วมกันเลือกผู้แสดง หรือให้ผู้เรียนอาสาสมัครก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์และการวินิจฉัยของผู้สอน

- 3) **จัดฉาก** การจัดฉากนั้นจัดได้ตามความพร้อมและสภาพการณ์ที่เป็นอยู่
- 4) **เตรียมผู้สังเกตการณ์** ก่อนการแสดงผู้สอนจะต้องเตรียมผู้ชมว่าควรสังเกตอะไรและปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
- 5) **แสดง** ผู้แสดงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการที่จะทำให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวหรือเหตุการณ์ผู้แสดงจะต้องแสดงออกตามบทบาทที่ตนได้รับให้ดีที่สุด
- 6) **อภิปรายและประเมินผล** การอภิปรายผลส่วนใหญ่จะแบ่งเป็นกลุ่มย่อย การอภิปรายจะเป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุการณ์ การแสดงออกของผู้แสดงและควรเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้แสดงความคิดเห็นด้วย
- 7) **แสดงเพิ่มเติม** ควรมีการแสดงเพิ่มเติมหากผู้เรียนเสนอทางออกอื่นนอกเหนือที่ได้แสดงไปแล้ว
- 8) **อภิปรายและประเมินผลอีกครั้ง** หลังจากการแสดงเพิ่มเติมกลุ่มควรอภิปรายและประเมินผลเกี่ยวกับการแสดงครั้งใหม่ด้วย
- 9) **แลกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุปการเรียนรู้** แต่ละกลุ่มสรุปผลการอภิปรายของกลุ่มตนและหาข้อสรุปรวมหรือการเรียนรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับความรู้สึกความคิดเห็นค่านิยมคุณธรรมจริยธรรมและพฤติกรรมของบุคคล

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนการสอนตามทฤษฎีและแนวคิดของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ คือ ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งซึ่งเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดความคิดเห็น ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้อื่น รวมทั้งมีความเข้าใจในตนเองมากขึ้น

3.3.3 กระบวนการสร้างเจตคติของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (2545)

กระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่แทรกได้กับทุกเนื้อหา เน้นความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน อาจเป็นความคิด หลักการ การกระทำ เหตุการณ์ สถานการณ์ ฯลฯ มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) **สังเกตผู้เรียนพิจารณาข้อมูล เหตุการณ์ การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการมีเจตคติที่ดีและเจตคติที่ไม่ดี**
- 2) **วิเคราะห์** ผู้เรียนพิจารณาผลที่เกิดขึ้นตามมาแยกเป็นการกระทำที่เหมาะสมได้ผลที่น่าพอใจ และการกระทำที่ไม่เหมาะสมได้ผลที่ไม่น่าพอใจ
- 3) **สรุปผู้เรียนรวบรวมข้อมูลเป็นหลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ**

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากกระบวนการสร้างเจตคติของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คือ ผู้เรียนจะเกิดการสังเกตพฤติกรรมตนเองและนำมาแยกแยะพฤติกรรมตามเหตุผล พิจารณาถึงความเหมาะสม แล้วจึงเลือกปฏิบัติตามพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้น

3.3.4 กระบวนการสอนค่านิยมและจริยธรรมโดยโกวิท ประวาลพุกษ์

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2532) กล่าวถึง การพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมไว้ว่า ควรที่จะพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกประเมินปัญหาเชิงจริยธรรมและดำเนินการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดพฤติกรรมทางจริยธรรมที่พึงปรารถนา
- 2) เสนอตัวอย่างพฤติกรรมในปัจจุบัน
- 3) ประเมินปัญหาเชิงจริยธรรม
- 4) แลกเปลี่ยนผลการประเมิน
- 5) ฝึกพฤติกรรมโดยมีผลสำเร็จ
- 6) เพิ่มระดับความขัดแย้ง
- 7) ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง
- 8) กระตุ้นให้ผู้เรียนยอมรับตนเอง

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากกระบวนการสอนค่านิยมและจริยธรรม โดยโกวิท ประวาลพุกษ์ คือ ผู้เรียนได้ตรวจสอบและประเมินพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยนำมาเชื่อมโยงกับพฤติกรรมตนเองในปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่พฤติกรรมการปฏิบัติที่เหมาะสม

3.3.5 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม (Moral Development)

เพียเจต์ (Piaget) (สุรางค์ไคว้ตระกูล, 2545; ทิศนา แชนมณี, 2546; Piaget, cited in Berkowitz and other, 2008) อธิบายว่า พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้นและขึ้นกับวัย โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นใหญ่ ๆ คือ

1) **เฮเทอโนมัส (Heteronomous)** เป็นขั้นที่ผู้กระทำรับกฎเกณฑ์หรือมาตรฐานทางจริยธรรมมาจากผู้มีอำนาจเหนือตน เช่น บิดามารดา ครู และเด็กที่โตกว่า เด็กจะปฏิบัติอย่าง

เคร่งครัดและเชื่อว่ากฎเกณฑ์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ และถือว่าเป็นกฎที่จะต้องปฏิบัติตาม ช่วงอายุของเด็กในระยะนี้อยู่ระหว่าง 5-8 ปี

2) **ออโทโนมัส (Autonomous)** เป็นขั้นที่ผู้กระทำเชื่อว่ากฎเกณฑ์ คือ ข้อตกลงระหว่างบุคคลอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ และผู้ที่ใช้กฎเกณฑ์จะต้องให้ความร่วมมือและการนับถือซึ่งกันและกันเป็นเรื่องที่สำคัญ เริ่มเมื่ออายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป เด็กจะเริ่มมีความคิดว่าตนจะต้องมีกฎเกณฑ์ การใช้กฎเกณฑ์จะต้องร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ต่อมาโคลเบอร์ก (Kohlberg) ได้พัฒนาแนวคิดต่อเนื่องจากเพียเจต์ โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้น (Stage) รวมเป็น 6 ขั้น ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นการหลบหลีกการถูกลงโทษ (อายุ 2-7 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมุ่งที่จะหลบหลีกไม่ให้เห็นเองถูกลงโทษเด็กที่ถูกลงโทษจะคิดว่าสิ่งที่ตนกระทำนั้นผิด และจะหลีกเลี่ยงการกระทำนั้น พฤติกรรมใดที่มีผลตามมาด้วยรางวัลและคำชม เด็กจะคิดว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกและจะกระทำซ้ำเพื่อหวังรางวัล

ขั้นที่ 2 ขั้นการแสวงหารางวัล (อายุ 7-10 ปี) คือ การตัดสินใจโดยมีความมุ่งหมายที่จะได้ผลตอบแทนที่ตนพอใจหรือต้องการ ซึ่งจะสนใจทำตามข้อบังคับ เพื่อประโยชน์และความพอใจของตนเอง ซึ่งพฤติกรรมของเด็กในขั้นนี้จะทำเพื่อสนองต่อความต้องการของตนเอง แต่มักจะเป็นการแลกเปลี่ยนกับคนอื่น เช่น ประโยค "ถ้าเธอทำให้ฉัน ฉันจะให้....."

ขั้นที่ 3 ขั้นการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ (อายุ 10-13 ปี) คือ การตัดสินใจโดยการคล้อยตามความเห็นชอบหรือชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน

ขั้นที่ 4 ขั้นการทำตามหน้าที่ทางสังคม (13-16 ปี) คือ การตัดสินใจโดยถือว่าตนมีหน้าที่ทำสิ่งนั้นในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคมนั้นและสังคมนั้นคาดหวังที่จะให้ตนทำหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 ขั้นการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) คือ การตัดสินใจโดยเห็นแก่ประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ทำตนให้ขัดต่อสิทธิอันพึงมีพึงได้ของผู้อื่น บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้จะสามารถควบคุมบังคับใจตนเองได้ขั้นนี้จะเน้นถึงความสำคัญของมาตรฐานทางจริยธรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับว่าเป็นสิ่งที่จะปฏิบัติตามโดยคำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของบุคคล

ขั้นที่ 6 ขั้นการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่) คือการตัดสินใจเพื่ออุดมคติอันยิ่งใหญ่ที่เป็นหลักประจำใจของตน บุคคลที่มีจริยธรรมในขั้นนี้ นับว่าเป็นผู้มีจริยธรรมในขั้นสูงสุด

บุคคลแต่ละคนจะมีหรือไม่มีการพัฒนาหรือมีการพัฒนาเร็วช้าต่างกันเราสามารถวัดระดับจริยธรรมของบุคคลได้โดยดูจากเหตุผลเชิงจริยธรรมที่บุคคลนั้นให้ และเราสามารถที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลเรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรมและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น การได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับผู้อื่นจะทำให้บุคคลที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำเรียนรู้การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงขึ้น

การสอนหรือพัฒนาจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมทำได้หลายวิธี ดังนี้

1) ระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของโคเบอร์กให้ความเข้าใจว่า เด็กในช่วงอายุต่าง ๆ จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมไปตามลำดับขั้น และเด็กในชั้นเรียนแต่ละคนอาจจะมีขั้นของการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่เท่ากัน ดังนั้นครูจึงสอนจริยศึกษาให้เด็กทุกคนเหมือนกันหมดไม่ได้ ครูจำเป็นต้องวิเคราะห์เด็กก่อนว่าเขามีขั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นใด แล้วจึงช่วยนำให้เขาได้พัฒนาขึ้นไปในขั้นสูงอีก 1 ขั้น โดยการพยายามจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เหมาะสมกับพัฒนาการในขั้นนั้น

2) พัฒนาการทางจริยธรรมของบุคคลเกิดขึ้นได้จากการที่ได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสภาพแวดล้อม การได้มีปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยให้บุคคลเข้าใจความคิดเห็นของบุคคลอื่นมากขึ้น ซึ่งเขาจะสามารถนำมาใช้ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะกับปัญหาเชิงจริยธรรม ดังนั้นการให้เด็กได้เข้ากลุ่มทางสังคมต่าง ๆ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้บทบาทของตนเองและของผู้อื่น อันจะช่วยให้เขาได้พัฒนาจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปอย่างรวดเร็ว

3) ครูสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้นได้ โดยการช่วยให้เด็กได้ฝึกเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งเชิงจริยธรรมบ่อย ๆ และฝึกให้เด็กได้คิดวิเคราะห์อภิปรายโต้แย้งกัน และตัดสินใจโดยพิจารณาความเห็น รวมทั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ทางสังคมด้วย เรื่องที่นำมาใช้ในการอภิปรายอาจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวันหรือเป็นเรื่องที่ครูสมมติขึ้นก็ได้ แต่สถานการณ์ควรมีลักษณะใกล้เคียงกับความเป็นจริงของผู้เรียน และควรเป็นปัญหาที่สามารถใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่ตรงกับระดับพัฒนาการทางจริยธรรมที่เป็นอยู่ของผู้เรียน และในระดับที่สูงกว่า การเสนอสถานการณ์ปัญหานั้น อาจใช้สื่อ เช่น ภาพ สไลด์ फिल्मสตริป หรือวิดีโอทัศน์ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหาชัดเจนขึ้น หรือหากใช้วิธีการแสดงบทบาทสมมติประกอบก็จะยิ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตัวละครและสถานการณ์นั้น ๆ ลึกซึ้งยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ในการให้ผู้เรียนแสดงเหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจและอภิปรายร่วมกันนั้น อาจนำ

กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และเทคนิคอภิปรายกลุ่มแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วยจะทำให้การอภิปรายมีประสิทธิภาพขึ้น

4) วิธีที่ครูสามารถช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กให้สูงขึ้นได้อีกวิธีหนึ่งก็คือการช่วยจัดบรรยากาศในห้องเรียนและในโรงเรียนให้เอื้อต่อการที่เด็กจะสามารถแสดงความคิดเห็นอภิปรายโต้แย้งเกี่ยวกับปัญหาขัดแย้งเชิงจริยธรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ได้อย่างเปิดเผย บรรยากาศในที่นี้ หมายถึง บรรยากาศของเสรีภาพในการพูด แสดงความคิดเห็น การได้รับการยอมรับและการกล่าวหาต่าง ๆ

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนการสอนตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม คือ ครูต้องสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออกถึงค่านิยมหรือแนวคิดของนักเรียน ทำให้ครูสามารถช่วยกระตุ้นพฤติกรรมที่เหมาะสมและลบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องออกไป โดยเน้นถึงสภาพของความเป็นจริงกับชีวิตประจำวันของนักเรียนมากที่สุดให้นักเรียนได้เห็นถึงเหตุผลและยอมรับนำไปปฏิบัติ

3.3.6 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยใช้วิธีการทำความเข้าใจในค่านิยม (Values Clarification)

แรทส์ (อัมพรรัตน์ วัฒนโชติ, 2536; ทิศนา แคมมณี, 2546; Raths, 1966) ได้กล่าวว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลเลือกยึดถือเป็นหลักหรือแนวทางในการดำรงชีวิต ซึ่งได้มาจากการสปรกการณ์ของแต่ละบุคคล บุคคลที่ไม่มีค่านิยมจะมีลักษณะโลเล ไม่แน่ใจ ตัดสินใจช้า อาจมีลักษณะเฉื่อยชา เคืองคว้าง ล่องลอย ทั้งนี้ เพราะบุคคลนั้นขาดหลักและอุดมการณ์ในการตัดสินใจและการดำรงชีวิต ซึ่งจะต่างกับบุคคลที่มีค่านิยมชัดเจนในการดำรงชีวิต แต่ละบุคคลมีสิทธิที่จะคิดและเลือกยึดถือค่านิยมที่ตนเองพอใจ หน้าที่ของผู้สอน คือการกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาค่านิยมมาเป็นหลักหรืออุดมการณ์ในการดำรงชีวิตของตนเอง และการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่างในค่านิยมที่ตนเองยึดถือ ซึ่งถ้าบุคคลมีความกระจ่างแล้วก็อาจจะปรับเปลี่ยนหรือยึดถือค่านิยมนั้นอย่างมั่นคงขึ้น

การทำให้เกิดความกระจ่างในค่านิยม สามารถใช้คำถามให้เกิดความกระจ่างในความคิด เพื่อเป็นการสำรวจและพิจารณาประกอบเหตุผลของตนเอง เช่น

- 1) ถ้าทำสิ่งนั้น จะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง
- 2) คุณรู้สึกอย่างไร หากสิ่งนั้นเกิดขึ้น
- 3) ถ้าคุณไม่ทำสิ่งนั้น อาจเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง
- 4) หากผลนั้นเกิดขึ้น คุณจะรู้สึกอย่างไร

5) ผลใดที่คุณพอใจมากกว่ากัน

การเรียนการสอนตามแนวคิดนี้มีกระบวนการสอน 6 ขั้น ดังนี้

- 1) ขั้นการคิดอย่างอิสระ
- 2) ขั้นกำหนดทางเลือกหลาย ๆ ทาง
- 3) ขั้นพิจารณาไตร่ตรอง
- 4) ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด
- 5) ขั้นปฏิบัติตามทางเลือก
- 6) ขั้นปฏิบัติซ้ำจนเป็นประจำ

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับ คือ การสำรวจและพิจารณาค่านิยมประกอบเหตุผลของตนเองในประสบการณ์ที่ผ่านมาของตนเอง โดยยึดเอาค่านิยมที่ถูกต้องมาสรุปและยึดถือ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน

3.3.7 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ (สุรงค์ ใ้วดระกกุล, 2545; ทิศนา แวมมณี, 2546; Hailey, 2001; Science Education Resource Center at Carleton College, 2009)

1) การเล่านิทาน

เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สาระที่ต้องการ ซึ่งครูอาจใช้สื่อประกอบได้ เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้ายคำลี การ์ตูน เป็นต้น นิทานที่ใช้มีหลายประเภท เช่น นิทานปรัมปรา (Fairy Tale) นิทานท้องถิ่น (Legend) นิทานเทพนิยาย (Myth) นิทานเกี่ยวกับสัตว์ (Animal Tales) นิทานคติธรรม (Fable) นิทานไม่รู้จักจบ (Cumulative Tales) และนิทานตลก (Humorous) นิทานใช้ได้ดีกับเด็กเล็กและเด็กประถมศึกษา สำหรับเด็กโตและเยาวชนนิทานก็ยังใช้ได้ แต่เนื้อหาของนิทานต้องเหมาะกับระดับของผู้เรียนอาจจะเน้นถึงประสบการณ์อันจะเกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้รู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหา

2) การเล่นเกม

เกมเป็นการเล่นภายใต้กติกาเงื่อนไขที่กำหนดโดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่น โดยทั่วไปแล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกสนานตื่นเต้น เกมการเล่นหลายเกมสามารถใช้ในการสอนและฝึกคุณธรรม และจริยธรรมต่าง ๆ ได้ดี เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละความอดทน

การมีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ การให้อภัย การเล่นและการทำงานเป็นทีม การเคารพสิทธิผู้อื่น เป็นต้นนอกจากนี้ ผู้เรียนยังเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนสามารถสร้างเป็นแรงจูงใจในการเรียนได้

3) การใช้กรณีตัวอย่าง

เป็นการสอนโดยใช้เรื่อง ใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงและคัดสรรมา หรือเขียนขึ้นเพื่อให้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้นนี้ โดยให้ผู้เรียนได้อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้คิด พังความคิดเห็นที่หลากหลายแง่มุม ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิดพิจารณาและวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสมการสอนแบบนี้นำมาใช้ได้ดีในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ โดยครูอาจนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาทางสังคมด้านคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมมาใช้เป็นกรณีตัวอย่างได้

4) การใช้บทบาทสมมติ

เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น ที่มีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สวม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาวิเคราะห์ถึงความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้ง ได้ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทบาทและแง่มุมที่ต่างไปจากตน ด้วยเหตุนี้การสอนแบบนี้จึงสามารถใช้สอน คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ดี เพราะทั้ง 3 เรื่อง นี้มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจ และความรู้สึกโดยตรง

5) การใช้สถานการณ์จำลอง

เป็นการสอนโดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์จำลองจากสถานการณ์จริง มีโอกาสได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น ในการเล่นสถานการณ์จำลองจะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสภาพความเป็นจริงอาจจะไม่กล้าแสดงออกมา ประสบการณ์ในการเล่นนี้จะทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจลึกซึ้งถึงองค์ประกอบที่ซับซ้อนของสภาพความเป็นจริงนั้น สถานการณ์จำลองจึงสามารถใช้ในการสอนจริยธรรม คุณธรรม และค่านิยมต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

6) กลุ่มย่อย

ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้อย่างทั่วถึง เป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด รวมทั้งได้เรียนรู้ในเรื่องการทำงานร่วมกัน ด้วยความสัมพันธ์อันดี การปรับตัว การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน การเรียนรู้บทบาทหน้าที่ต่าง ๆ และการร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาของกลุ่ม และตัดสินใจร่วมกัน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ ความรู้ซึ่งกันและกัน และได้ผลงานที่ดีควบคู่ไปด้วย การสอนวิธีอื่น ๆ โดยเฉพาะการสอนที่กล่าวมาข้างต้นล้วนนำเอาการอภิปรายกลุ่มย่อยไปใช้ประกอบทั้งสิ้น ซึ่งส่วนใหญ่มักใช้ในการอภิปรายสรุป หลังจากได้ทำกิจกรรมการสอนตามวิธีนั้น

สรุป ผลที่ผู้เรียนจะได้รับจากการเรียนการสอน คือ การสร้างค่านิยมที่เหมาะสมผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขไม่เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน อีกทั้งสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ค่านิยม เจตคติที่ถูกต้องเหมาะสมพร้อมปรับแนวคิดความคิดไปในทางที่เหมาะสม

4. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา (กรมวิชาการ, 2545)

การเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในส่วนการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษานั้น นอกจากจะเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ยังต้องเน้นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันให้ได้มากที่สุด และสามารถเผชิญกับความจริงได้อย่างเหมาะสมตามวัย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกที่กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพของคนไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ทุกฝ่ายต้องส่งเสริมให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด ทำ ทบทวน พิสูจน์ผล แล้วนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงสามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากใฝ่หาความรู้ได้เองและให้ความรู้ทางสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์ส่วนรวม เหตุผลที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากรัฐธรรมนูญกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนต้องจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างสรรค์ความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดการศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศพัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมของชาติ รวมทั้งในการจัดการศึกษาของรัฐให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน จึงสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและการจัดการศึกษา อบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว จึงต้องมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นี้ขึ้น

ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก ในวันที่ 19 ธันวาคม พ.ศ. 2545 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายปฏิรูประบบราชการ โดยให้แยกภารกิจเกี่ยวกับงานด้านศิลปวัฒนธรรม ไปจัดตั้งเป็นกระทรวงวัฒนธรรม โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุง การบริหารและการจัดการของเขตพื้นที่การศึกษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

สาระสำคัญเกี่ยวกับแนวการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

หมวดนี้มีสาระที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรา 6: ลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7: เป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้ อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

หมวดนี้มีสาระ ดังนี้

มาตรา 22: หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 24: การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานเกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการต่าง ๆ

6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดาและมารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 26: การประเมินผลการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

มาตรา 27: ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

มาตรา 28: หลักสูตรการศึกษาตามระดับต่าง ๆ ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

สรุป จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นเหตุให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบการจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และกำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การบูรณาการความรู้ต่างๆอย่างสมดุล ทั้งความรู้และคุณธรรม โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีทักษะและกระบวนการเรียนรู้เหล่านั้นติดตัวผู้เรียนไป เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรมวิชาการ (2545) ได้ให้รายละเอียดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ดังนี้

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และ ค่านิยมและมีสาระการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดองค์ความรู้ที่เป็นเนื้อหาสาระครอบคลุมการศึกษาขั้น พื้นฐานทั้ง 12 ปี เป็นหลักสูตรที่จัดอย่างต่อเนื่อง 12 ปี ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึง ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยแบ่งเป็น 4 ช่วงชั้น ช่วงชั้นละ 3 ปี

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับคุณภาพ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นหลักในการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ และ ประเมินผลในด้านคุณภาพการศึกษา

มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้เฉพาะมาตรฐานการเรียนรู้ ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัวชุมชน สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนมาตรฐานการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจของผู้เรียนให้สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมได้

มาตรฐานเฉพาะสาระการเรียนรู้ในกลุ่มสุขศึกษา มีดังต่อไปนี้

สาระที่ 1: การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1: เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์

สาระที่ 2: ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1: เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิตครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการ ดำเนินชีวิต

สาระที่ 4: การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1: เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ การ ดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5: ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1: ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง

จะเห็นว่ามาตรฐานการเรียนรู้ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นกรอบในการที่จะสร้าง เสริมให้นักเรียนมีสุขภาพที่ดี โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ ความ

ตระหนัก จิตสำนึกค่านิยม การตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพควบคู่กันไปด้วยกัน ผู้เรียนจะได้รับการกระตุ้นและจูงใจให้กำหนดเป้าหมายที่เป็นจริง และมีคุณค่าในการพัฒนารูปแบบของวิถีชีวิตที่มีสุขภาพดี พัฒนาทักษะการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม รู้จักการสร้างความรับผิดชอบ และสัมพันธ์ภาพที่ดีกับคนอื่นทั้งที่โรงเรียน บ้าน และในชุมชน ได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิตที่แตกต่างและยอมรับในความต่างนั้นเกิดการพัฒนาความสามารถในการเผชิญกับปัญหาท้าทาย ความเครียด ความกดดัน ความขัดแย้ง และการสร้างเสริมสุขภาพ

ดังนั้น เพื่อให้การสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและวิชาพลศึกษานั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการสร้างเสริมสุขภาพในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- 1) สามารถแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัยได้
- 2) สามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศได้
- 3) สามารถสร้างและรักษาสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้
- 4) สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องในเรื่องอนามัยเจริญพันธุ์
- 5) มีทักษะการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจ และแก้ไขปัญหาวิตถ์ด้วยวิธีที่ถูกต้องและเหมาะสม
- 6) รู้จักวิธีการตัดสินใจในการหลีกเลี่ยงการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิต และการตั้งครภโดยไม่ตั้งใจ
- 7) มีทักษะป้องกันภาวะโภชนาการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ
- 8) มีทักษะในการจัดการกับอารมณ์ ความเครียด และการฝึกจิต
- 9) รู้จักการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามือเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่คับขันด้านสารเสพติด
- 10) รู้จักการตัดสินใจและแก้ไขปัญหามือเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่คับขันด้านความรุนแรง

สรุป ได้ว่าลักษณะกระบวนการเรียนรู้ ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จะทำให้ได้ลักษณะผู้เรียนที่พึงประสงค์ คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุขคนดี คือ คนที่ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ มีจิตใจที่ดีงาม มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น มีวินัย มีเหตุผล หน้าที่ ซื่อสัตย์ ขยัน ประหยัด มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย มีความเสียสละ เคารพความคิดเห็นและสิทธิของผู้อื่น สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขคนเก่ง คือ คนที่มีสมรรถภาพสูง ในการ

ดำเนินชีวิต โดยมีความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือรอบด้าน เป็นคนทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก มีความเป็นไทย สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและทำประโยชน์ให้แก่ สังคม และประเทศชาติได้และคนมีความสุข คือ คนที่มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกายแข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีอิสรภาพ ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสของอบายมุขและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงแก่อัตภาพ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนด้านจิตพิสัย

สมศรี เจ็งไพจิตร (2532) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 487 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยของ แกรี่ อี ดาวนีย์ ซึ่งมีค่าความเที่ยง 0.84 และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมีค่าความเที่ยง 0.89 นำข้อมูลที่เกิดขึ้นรวบรวมได้มาวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันผลการวิจัยสรุปได้ว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีค่าเท่ากับ -0.034 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วราพร ขาวสุทธ์ (2533) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนทั้ง 2 ระดับชั้น ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 367 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 252 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นหลายชั้นตอนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2533 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ 2 ชุด และแบบวัดจิตพิสัยต่อวิชาคณิตศาสตร์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้ 1) เจตคติ ความสนใจ แรงจูงใจ ความวิตกกังวล และมโนคติแห่งตน สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) แรงจูงใจ ความวิตกกังวล และมโนคติแห่งตน สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) แรงจูงใจ ความวิตกกังวล และมโนคติแห่งตน สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 2 ระดับชั้น องค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ดังนี้ 1) เจตคติ และความวิตกกังวลสัมพันธ์กับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) ความวิตกกังวลสัมพันธ์กับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 3) ความวิตกกังวลสัมพันธ์กับการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้ง 2 ระดับชั้น

บุญทอง บุญทวี (2534) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างแบบทดสอบวัดจิตพิสัยกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้นประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาแบบสอบวัดจิตพิสัยกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตามขั้นตอนการวัดของบลูมและคณะ โดยยึดสมรรถภาพที่สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดไว้ 5 สมรรถภาพ แยกสมรรถภาพละ 1 ฉบับ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 5 ตัวเลือกแต่ละตัวเลือกมีคะแนนประจำตัวเลือกเป็น 1,2,3,4 หรือ 5 คะแนน แบบสอบแต่ละฉบับมี 20 ข้อ ใช้เวลาฉบับละ 40 นาที ทดลองใช้ครั้งแรกกับนักเรียน 458 คน ใช้จริงกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 2,927 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อและหาคุณภาพทั้งฉบับ ตามรายสมรรถภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า แบบสอบทั้งชุดวัด 5 สมรรถภาพ มีความตรงตามเนื้อหาซึ่งตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ และข้อมูลเชิงประจักษ์จากการตอบของนักเรียน ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจำแนกเป็นรายข้อ ปรากฏว่า กลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกข้อ ส่วนความตรงร่วมสมัยซึ่งพิจารณาจากการประเมินของครูและการประเมินตนเอง ปรากฏผลแยกเป็นรายสมรรถภาพดังนี้ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนแบบสอบวัดสมรรถภาพการมีวินัยในตนเอง การคิดวิจารณ์ญาณและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่น การมีนิสัยรักการทำงาน การรู้คุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมของชาติ กับ การประเมินของครูเป็น 0.56, 0.50, 0.49, 0.33 ตามลำดับ สัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนแบบสอบวัดสมรรถภาพการมีวินัยในตนเอง การคิดวิจารณ์และตัดสินใจอย่างมีเหตุผล การทำงานและอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น การมีนิสัยรักการทำงาน การรู้คุณค่าและชื่นชมศิลปวัฒนธรรมของชาติกับคะแนนนักเรียนประเมินตนเองเป็น 0.82, 0.76, 0.83, 0.28, 0.85 ตามลำดับ โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัด 0.45, 0.56, 0.45, 0.92, 0.42 ตามลำดับ

บุษบา สุวรรณโสภณ (2539) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การลดความวิตกกังวลของผู้เรียนทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมที่เน้นจิตพิสัย มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความวิตก

กังวลในการเรียนทักษะการพูดและผลสัมฤทธิ์ในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมที่เน้นจิตพิสัยและกิจกรรมการสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 89 คนที่กำลังเรียนรายวิชาภาษาอังกฤษหลัก 1 (อ011) โรงเรียนนวมินทราชูทิศพายัพ อ.แมริม จ.เชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 44 คน และกลุ่มควบคุม 45 คน จากการทดสอบความมีนัยสำคัญของมัชฌิมาเลขคณิตของคะแนนจากแบบสอบถามความวิตกกังวล ในการเรียนทักษะการพูดและคะแนนความสามารถในการพูดด้วยค่าที่ (t-test) พบว่า ความวิตกกังวลในการเรียน ทักษะการพูด และความสามารถในการพูดของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยใช้กิจกรรมที่เน้นจิตพิสัยและสอนกลุ่มควบคุมโดยใช้กิจกรรมการสอนตามปกติเป็นเวลา 5 สัปดาห์ หลังจากนั้น ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความวิตกกังวลในการเรียนทักษะการพูดและทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการพูดหลังจากสอนจบทุกเนื้อหาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การค่าทดสอบที่ (t-test) ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมที่เน้นจิตพิสัยมีความวิตกกังวลในการเรียนทักษะการพูดต่ากว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมที่เน้นจิตพิสัยมีผลสัมฤทธิ์ในการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นันทนา แสนสาคร (2541) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยตามหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย ตามหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ครูประจำชั้นหรือครูที่สอนเกี่ยวกับการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมจำนวน 521 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายจำนวน 421 คน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ได้รับคัดเลือกเข้าร่วมโครงการทดลองหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยตามหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม 1) การใช้กิจกรรมร่วมกับสื่อการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยที่ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ การบรรยายร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ รองลงมาคือการอภิปรายร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้และการปฏิบัติจริงร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ตามลำดับ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูระหว่างระดับชั้นที่สอนประสบการณ์ในการสอนสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์

พลังงานและสิ่งแวดล้อม กับครูระดับชั้นที่สอนประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนและครูระดับชั้นที่สอนประสบการณ์ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม พบว่า ครูผู้สอนทั้งหมดมีความคิดเห็นตรงกันคือ เห็นว่าควรใช้การบรรยายร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ รองลงมาคือใช้การอภิปรายร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ และใช้การปฏิบัติจริงร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ ตามลำดับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยตามหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม พบว่า สื่อการเรียนการสอนที่นักเรียนเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ วิดีทัศน์ รองลงมาคือหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้ หนังสือแบบเรียนครูหรือผู้ปกครอง และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตามลำดับ

Dawson (1987) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลลัพธ์ทางพุทธิพิสัยและทางจิตพิสัยของโครงการป้องกันการข่มเหงทางเพศในวัยเด็ก (An Evaluation of Cognitive and Affective of a Prevention Program For Childhood Sexual Abuse) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 จำนวน 237 คน ปี ค.ศ. 1982 โดยสุ่มชั้นเรียนอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มเปรียบเทียบ ผู้รับการทดลองจะได้รับการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนและการทดสอบหลังเรียนในระยะติดตามผลในเรื่องการวัดความกังวล ความรู้เกี่ยวกับการข่มเหงทางเพศ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดความกังวล (The State Anxiety Inventory for Children STAIC) สร้างโดยสปีลเบอเกอร์ (Speiberger) และแบบวัดความรู้เกี่ยวกับการข่มเหงทางเพศ (The Personal Safety Issues Test) ซึ่งได้มีการปรับปรุงโดยโครงการป้องกันการข่มเหงทางเพศของศูนย์สุขภาพจิต ได้ทำการทดลองที่โรงเรียนเมืองเมมฟิส การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายและทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายทาง (MANOVA) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยการวัดซ้ำ (ANOVA) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงระดับความกังวลกับคะแนนความรู้เกี่ยวกับเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 2) ผลจากการทดลองของทั้งสองกลุ่ม พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยในการสอบหลังเรียนสูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

Simsek (1992) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนในการจำ การทดลองการเรียนโดยเรียนแบบรายบุคคล และแบบกลุ่มร่วมมือ (The Impact of Cooperative Group Composition on Student Performance and Attitudes during Interactive Videodisc Instruction) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนเกรด 5-6 วิชาวิทยาศาสตร์ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทั้งด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เวลาการปฏิบัติงาน การมี

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกลุ่มที่มีเจตคติแตกต่างกันจะมีความเชื่อมั่นในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่เหมือนกัน ผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์การเขียนสูงจะปฏิบัติงานได้ดีกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์การเขียนต่ำ และมีความคงทนในการจำสูงกว่า

Pogue and Ah Yun (2006) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการใช้อวัจนภาษาของผู้สอน และความน่าเชื่อถือในการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจและเจตคติของผู้เรียน (The Effect of Teacher Nonverbal Immediacy and Credibility on Student Motivation and Affective Learning) วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาถึงผลของการใช้อวัจนภาษาของผู้สอนและความน่าเชื่อถือในการเรียนรู้ว่ามีผลกระทบต่อแรงจูงใจและเจตคติของผู้เรียนหรือไม่อย่างไร คำถามของการศึกษาวิจัยมี ดังนี้ 1) การปฏิสัมพันธ์ของการใช้อวัจนภาษาและความน่าเชื่อถือมีผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียน โดยผู้เรียนที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาสูงแต่มีความเชื่อถือว่าจะมีแรงจูงใจมากกว่าผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาต่ำแต่มีความเชื่อถือว่าสูงหรือไม่ 2) การปฏิสัมพันธ์ของการใช้อวัจนภาษาและความน่าเชื่อถือมีผลต่อเจตคติของผู้เรียนโดยผู้เรียนที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาสูงแต่มีความเชื่อถือว่าจะมีเจตคติมากกว่าผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาต่ำแต่มีความเชื่อถือว่าสูงหรือไม่ วิธีการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 151 คน แยกเป็น ชายจำนวน 56 คน หญิง 91 คน และ 4 คนที่ไม่ระบุเพศของตนเอง โดยให้ตอบแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Liker's scale) ตามเหตุการณ์จำลองการทดลองโดยผู้เรียนทุกคนจะได้รับเอกสารที่ระบุถึงเหตุการณ์จำลองแล้วตอบคำถามที่ได้ตั้งเอาไว้รายงานผลตอบคำถามของการศึกษาวิจัย ดังนี้ 1) การปฏิสัมพันธ์ของการใช้อวัจนภาษาและความน่าเชื่อถือมีผลต่อแรงจูงใจของผู้เรียนโดยผู้เรียนที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาสูงแต่มีความเชื่อถือว่าจะมีแรงจูงใจมากกว่าผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาต่ำแต่มีความเชื่อถือว่าสูงหรือไม่ ผลการศึกษาสนับสนุนเพียงบางส่วนเท่านั้น 2) การปฏิสัมพันธ์ของการใช้อวัจนภาษาและความน่าเชื่อถือมีผลต่อเจตคติของผู้เรียน โดยผู้เรียนที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาสูงแต่มีความเชื่อถือว่าจะมีเจตคติมากกว่าผู้เรียนกลุ่มที่มีความต้องการทางอวัจนภาษาต่ำแต่มีความเชื่อถือว่าสูงหรือไม่ ผลการศึกษาสนับสนุนว่าสามารถสร้างเจตคติที่ดีต่อผู้เรียนได้ สรุปผลการศึกษาได้ว่า การใช้อวัจนภาษาของผู้สอนและความน่าเชื่อถือของผู้สอนมีผลต่อเจตคติและแรงจูงใจของผู้เรียน

Mottet (2008) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องตัวบ่งชี้เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน/การสื่อสารที่มีต่อเจตคติการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (Instructional Communication Predictors of Ninth-Grade Students' Affective Learning in Math and Science) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการสอน/การสื่อสารของครูต่อ

ความสามารถบ่งชี้ถึงความต้องการของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่จะเรียนต่อและเข้าทำงานใน ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 2) ผลของเทคนิคและพฤติกรรมการสอน/การสื่อสารของครูต่อการ เรียนรู้ของนักเรียน 3) ความแตกต่างเกี่ยวกับความคิดด้านเจตคติของนักเรียนระหว่างนักเรียน กลุ่มที่เรียนคณิต-วิทย์ และกลุ่มที่ไม่ได้เรียนคณิต-วิทย์ และ 4) ความแตกต่างด้านความคิดด้าน เจตคติเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูที่สอนและไม่ได้สอน คณิต-วิทย์ คำถามการวิจัยมีดังนี้

1) เพศของผู้สอน และนักเรียนมีผลต่อเจตคติการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ 2) ตัวแปรใด (พฤติกรรมการสื่อสารของผู้สอน, เทคนิคการเรียนรู้) ที่มีผลต่อการเรียนรู้และเจตคติของนักเรียน คณิต-วิทย์ และนักเรียนที่ไม่ได้เรียนคณิต-วิทย์มากที่สุด 3) นักเรียนคิดว่าผู้สอนคณิต-วิทย์นั้น ใช้วัจนภาษาของครู มีความกระจำในการอธิบายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนน้อย และแสดงความไม่แน่นอนมากกว่าผู้ที่ไม่ได้สอนคณิต-วิทย์หรือไม่ วิธีการเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นมัธยมปีที่ 9 จำนวน 497 คน (ชาย 239 คน และ หญิง 258 คน) จากโรงเรียนแถบ ชานเมือง ณ มลรัฐเท็กซัส แบบสอบถามทั้ง 7 แบบสอบถามนั้นดัดแปลงมาเพื่อให้เหมาะสมกับระดับ อายุของนักเรียนผลการศึกษา พบว่า 1) วัจนภาษาของครู ความกระจำในการอธิบาย และ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนนั้น มีผลดีต่อเจตคติการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ การแสดง ความไม่แน่นอน จะส่งผลที่ไม่ดีต่อเจตคติการเรียนรู้ของนักเรียนนั้น ผลที่ออกมาสนับสนุนว่าปัจจัย ของสอนของผู้สอนมีผลต่อเจตคติการเรียนรู้ของนักเรียน ตอบคำถามวิจัยที่ 1) เพศของผู้สอน และ นักเรียนมีผลต่อการเจตคติการเรียนรู้ของนักเรียนหรือไม่ผลการศึกษาไม่สนับสนุนว่า เพศของ ผู้สอนและนักเรียนมีผลต่อเจตคติของนักเรียนอวัจนภาษาของครู ความกระจำในการอธิบาย และ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนนั้น มีผลดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในขณะที่ การแสดงความ ไม่แน่นอน จะส่งผลที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ของนักเรียนผลการศึกษาออกมาสนับสนุนเพียงแต่ด้านการ ใช้วัจนภาษาและ ความกระจำในการอธิบายเท่านั้นที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน 2) เทคนิค การเรียนรู้ของนักเรียนมีผลดีต่อการเรียนรู้และเจตคติของนักเรียนผลที่ออกมาสนับสนุนว่าเทคนิค การเรียนรู้ของนักเรียนมีผลต่อเจตคติการเรียนรู้ของนักเรียน ตอบคำถามวิจัยที่ 2 ตัวแปรใด (พฤติกรรมการสื่อสารของผู้สอน เทคนิคการเรียนรู้) ที่มีผลต่อการเรียนรู้และเจตคติของนักเรียน คณิต-วิทย์ และนักเรียนที่ไม่ได้เรียนคณิต-วิทย์มากที่สุดผลการศึกษาบ่งบอกว่าพฤติกรรมการ สื่อสารของผู้สอน เทคนิคการเรียนรู้ของนักเรียนคณิต-วิทย์มีผลเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับกลุ่ม นักเรียนที่ไม่ได้เรียนคณิต-วิทย์ 3) นักเรียนคณิต-วิทย์มีเจตคติด้านการเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนที่ ไม่ได้เรียนคณิต-วิทย์ผลการศึกษาไม่สนับสนุนตอบคำถามวิจัยที่ 3 นักเรียนคิดว่าผู้สอนคณิต-วิทย์ นั้นใช้ วัจนภาษาของครู ความกระจำในการอธิบาย และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับบทเรียนที่เรียนน้อย และ แสดงความไม่แน่นอนมากกว่าผู้ที่ไม่ได้สอนคณิต-วิทย์ ผลการศึกษาสนับสนุนตามคำถามที่ว่าผู้สอน

คณิต-วิทย์นั้นใช้อัจฉนาภาษาของครู ความกระจ่างในการอธิบาย และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับบทเรียนมากกว่าผู้ที่ไม่ได้สอนคณิต-วิทย์ สรุปผลการวิจัยพบว่า นักเรียนคาดหวังว่าผู้สอนสามารถอธิบาย และสามารถให้ความรู้ที่มีได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งนักเรียนมีเจตคติที่ดีทั้งต่อผู้สอนที่สอนคณิต-วิทย์ และไม่ได้สอนคณิต-วิทย์

Littledyke (2008) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวินยาศาสตร์เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม: ผ่านทางการบูรณาการด้านความคิดและเจตคติ (Science Education for Environmental Awareness: Approaches to Integrating Cognitive and Affective Domains) การวิจัยนี้กล่าวถึงการสอนนักเรียนให้ตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมโดยการใช้กรอบแนวคิดแบบโพสต์โมเดิร์น(Postmodernism) เนื่องจากการสอนวิทยาศาสตร์แบบเดิมนั้นแม้ว่านักเรียนจะตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม แต่ไม่ใช่ว่านักเรียนจะสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริง โดยใช้กรอบความคิดดังกล่าวไปใช้ร่วมกับเจตคติ บริบท และหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่าสามารถสร้างการเชื่อมโยงของความรู้ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสามารถสร้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมได้อีกด้วย ข้อเสนอแนะในการวิจัยมีดังนี้ ในการสร้างเจตคติที่ดีและเหมาะสมกับนักเรียนนั้น ครูจะต้องเป็นตัวอย่างเพื่อเสริมให้นักเรียนเกิดความอยากรู้ ความมั่นใจ ความคิดสร้างสรรค์ความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ความเข้าใจถึงการประนีประนอม และปรับตัวให้อยู่ร่วมกันได้ การเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจทั้งตนเอง และผู้อื่นได้สำหรับบริบทนั้น หมายถึงสัมพันธภาพของตนเองต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อตนเองตั้งแต่สุขภาพของตนเอง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การดูแลสัตว์และสิ่งแวดล้อม ใส่ใจในความรู้ระบบนิเวศน์ และสัตว์ใกล้สูญพันธุ์ รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุณหภูมิและอากาศสำหรับการนำเข้าไปรวมในบทเรียนอื่น ๆ นั้น คือการนำเอาการเรียนการสอน อาทิ วิถีโคจร หรือวงจรชีวิต หรือ วงจรพลังงานที่สามารถบูรณาการความรู้จากหลายๆวิชามารวมกันให้อยู่ในหลักสูตรเพื่อให้นักเรียนเห็นถึงความเกี่ยวเนื่องของสิ่งต่างๆ

จากผลการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับด้านจิตพิสัย สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับเจตคติ ความตระหนัก จิตสำนึกความสนใจ แรงจูงใจ ค่านิยม การตัดสินใจซึ่งเป็นองค์ประกอบด้านจิตพิสัย โดยพบว่า การเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรม และสื่อการสอนที่เน้นด้านจิตพิสัย จะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนสูงกว่าการเรียนการสอนที่ใช้กิจกรรมการสอนตามปกติ ดังนั้นการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความตระหนัก จิตสำนึกค่านิยมและการตัดสินใจที่ดีและเหมาะสมในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน

5.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

วัฒนา มัคคสมัน (2539) ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรเป็นเด็กวัยอนุบาลอายุ 5-6 ขวบ จำนวน 37 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คน กลุ่มควบคุม 17 คน ขั้นตอนในการวิจัยประกอบด้วยการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนและการแก้ไขปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ผลการวิจัยเป็นไปดังสมมติฐาน 2 ประการคือ 1) หลังการเข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เด็กกลุ่มทดลองเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.012)หลังการทดลองเด็กกลุ่มที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น เห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กที่เรียนรูปแบบตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลที่ได้จากการวิจัยคือ เอกสารรูปแบบการเรียนการสอน 1 เล่ม เอกสารบทบาทและวิธีการสอนของครู จำนวน 1 เล่ม เอกสารตัวอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนจำนวน 2 เล่ม

ปราณี ศิวพรพิทักษ์ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนสำหรับพัฒนาพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน และ 3) เพื่อตรวจสอบผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรียงตามน้ำหนักความสำคัญ ได้แก่ การรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่ม อ้างอิงและเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรม รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นแผนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตคติต่อการกระทำพฤติกรรมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนทั้งด้านพุทธิพิสัยและจิตพิสัย เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้พบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในห้องเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนคณิตศาสตร์เชิงเจตคติต่อพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รวมทั้งทางด้านการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในห้องเรียน ด้านการทบทวนวิชาคณิตศาสตร์ และด้านการทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ด้านพุทธิพิสัยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ด้านพุทธิพิสัยสูงกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล (2540) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพร้อมทั้งประเมินรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูงปานกลางและต่ำ ระดับละ 10 คน กลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับได้รับการสุ่มระดับละ 5 คน เข้าในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองเรียนด้วยรูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อส่งเสริมความใฝ่รู้ที่พัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนด้วยรูปแบบการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น สามารถส่งเสริมความใฝ่รู้แก่นักเรียน ด้วยการนำเสนอสาระอิงบริบท ซึ่งเป็นจุดรวมของเนื้อหาสำคัญของบทเรียนที่มีความครอบคลุม ชับซ้อนและน่าสนใจเพียงพอที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนกำหนดประเด็นค้นคว้าและดำเนินการค้นคว้าด้วยวิธีการต่างๆ แล้วสรุปเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับกับสาระอิงบริบทเดิมและสามารถนำความรู้ที่ได้ทั้งหมดไปใช้ในการกำหนดประเด็นค้นคว้าใหม่ต่อไป 2) นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่าการทดลอง และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่อทักษะการแสวงหาความรู้ ซึ่งเมื่อทดสอบในแต่ละระดับ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีทักษะการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมในแต่ละระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนทุกระดับ 3) นักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง แต่ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสอนตามรูปแบบการสอนกับระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่อเจตคติต่อการแสวงหาความรู้ ซึ่งเมื่อทดสอบรายคู่พบว่า นักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนสูง มีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียน ปานกลาง และต่ำ และนักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนปานกลางมีเจตคติต่อการแสวงหาความรู้สูงกว่านักเรียนที่มีระดับแถมเฉลี่ยทางการเรียนต่ำ เมื่อทดสอบในแต่ละระดับพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติการแสวงหา

ความรู้สูงกว่่านักเรียนกลุ่มควบคุมในแต่ละระดับแต่มีเฉลี่ยทางการเรียนทุกระดับ 4) นักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตหลังการทดลองสูงกว่่านักเรียนกลุ่มควบคุม

จรรยา ภูอุดม (2543) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ และศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงเหตุผล และทักษะการรู้คิด ความเข้าใจในมิติและการนำความรู้ไปใช้และเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนตามรูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้กับนักเรียนที่เรียนตามปกติ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้นี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากแนวคิดและผลงานของนักการศึกษากลุ่มคอนสตรัคติวิสต์ โดยแบ่งขั้นตอนในการพัฒนาออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ 3) การหาประสิทธิภาพของรูปแบบและ 4) การปรับปรุงรูปแบบ รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบหลัก 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สถานการณ์ปัญหา 2) ความรู้สึกลอยอกแก้ปัญหา 3) ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) ความรู้ความสามารถเดิม 5) กิจกรรมการแก้ปัญหา 6) พัฒนาการทางปัญญา และ 7) เจตคติต่อการเรียน โดยจัดลำดับขั้นของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนเป็น 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 นำเสนอสถานการณ์ปัญหา ขั้นที่ 2 ขั้นสร้างความรู้สึกลอยอกแก้ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหา ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือแก้ปัญหา และขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผลดำเนินการทดลองโดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 กลุ่ม มีการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการทดสอบ ก่อนการทดลองหลังสิ้นสุดการทดลอง และหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 เดือน ด้วยแบบทดสอบและแบบประเมินจำนวน 4 ฉบับคือ 1) แบบทดสอบวัดทักษะการคิดเชิงเหตุผล 2) แบบทดสอบวัดความเข้าใจในมิติและการนำความรู้ไปใช้ 3) แบบประเมินทักษะการรู้คิด และ 4) แบบวัดเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากแฟ้มสะสมงานของนักเรียนและการสังเกตบันทึกพฤติกรรมนักเรียนขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนดอนเมืองจตุรจินดา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 81 คน จาก 2 ห้องเรียน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 39 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 42 คน กลุ่มทดลองจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้กลุ่มควบคุมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติใช้เวลาในการทดลองจำนวน 17 คาบเรียนในเวลา 6 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า

รูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพอีกรูปแบบหนึ่งสามารถช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการคิดเชิงเหตุผลดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ มีความเข้าใจในมิติสูงกว่าและสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ มีความคงทนของความเข้าใจมากกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ และมีเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ดีกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2546) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าของความเป็นมนุษย์โดยอิงแนวคิดการเรียนรู้จากการหยั่งรู้ด้วยตนเอง มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อเสนอแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์จากการหยั่งรู้ด้วยตนเอง 2) เพื่อศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้รวมทั้งเอกสารในต่างประเทศที่มีการนำเอาแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ไปใช้ 3) เพื่อวิจัยแบบ ex.post facto ในโรงเรียนสัตยาไสเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง 4) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5) เพื่อทดสอบและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ พบว่า มีแนวคิดที่ใกล้เคียงกับแนวคิดการเรียนรู้แบบบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวประกอบด้วย ทฤษฎีและแนวคิดของรูปแบบวัตถุประสงค์ และกระบวนการเรียนการสอนที่สำคัญ คือ 1) การสวดมนต์นั่งสมาธิแบบใช้แสงสว่าง 2) การสอนโดยสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน 3) การสร้างบรรยากาศที่ดีโดยครูต้องเป็นตัวอย่งที่ดี 4) การดึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ออกมาจากภายในตัวผู้เรียน 5) การบูรณาการคุณค่าความเป็นมนุษย์ในรายวิชาและกิจกรรมต่าง ๆ 6) การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและได้มีการทดลองสอนรูปแบบนี้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาและนิสิตในระดับอุดมศึกษา ซึ่งพบว่าสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน พบว่า มีการพัฒนาเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอน การหาประสิทธิภาพของรูปแบบโดยการทดลองที่มีกลุ่มทดลองเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามปกติ อย่างละ 1กลุ่ม มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณได้จากการใช้แบบสอบถามทดสอบก่อนการทดลองและหลังสิ้นสุดการทดลอง ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากแฟ้มสะสมงานของนักเรียน และการสังเกตบันทึกพฤติกรรมนักเรียนขณะร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน

5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพ

สุภาภรณ์ สิทธิคง (2529) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาในกรุงเทพมหานครมีการดูแลสุขภาพตนเองอยู่ในเกณฑ์ดี 2) จากการเปรียบเทียบการดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาแบบสหศึกษาในกรุงเทพมหานครระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุจินต์ สติรแพทย์ และคณะ (2541) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะสุขภาพของนักเรียนในพื้นที่สาธารณสุขเขต 1 ปีการศึกษา 2539 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพของนักเรียนและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพ ประชากรที่ศึกษาเป็นนักเรียนระดับอนุบาล ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติและกรมสามัญศึกษาจากจังหวัดปทุมธานี อ่างทอง และสมุทรปราการ ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่สาธารณสุขเขต 1 จำนวน 1,320 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสำรวจสุขภาพที่พัฒนามาจากบัตรสุขภาพนักเรียน (แบบ สศ.3) การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละและไควร์สแควร์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีน้ำหนักเกินเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 20.30 และมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 10.20 สายตาผิดปกติร้อยละ 1.67 ภาวะการณได้ยีนผิดปกติ ร้อยละ 4.45 และมีความผิดปกติในช่องหู โดยแก้วหูทะลุและเป็นโรคหูน้ำหนวกในอัตราร้อยละ 4.46 และ 3.33 ตามลำดับ นักเรียนมีภาวะโลหิตจางจากการขาดธาตุเหล็กร้อยละ 16.46 สำหรับโรคและความผิดปกติอื่นๆ ที่พบมากใน 5 อันดับ คือโรคฟันผุสูงสุดร้อยละ 86.21 รองลงมาเป็นโรคเหงือกอักเสบ โรคเหา โรคหวัด และโรคเก๊าต์ ในอัตราร้อยละ 21.03, 18.11, 12.12 และ 10.00 ตามลำดับ องค์ประกอบที่เกี่ยวกับภาวะสุขภาพนักเรียน ได้แก่ เพศ มีความสัมพันธ์กับภาวะการณได้ยีนเติบโต ภาวะสายตา ภาวะการณได้ยีน และโรคเหงือกอักเสบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพื้นที่เขตเมืองและชนบท มีความสัมพันธ์กับภาวะการณได้ยีนเติบโต ภาวะสายตา ภาวะการณได้ยีน และโรคเหงือกอักเสบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เลิศลักษณ์ บุญรอด (2543) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครมี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 500 คน เป็นนักเรียนชาย 266 คน นักเรียนหญิง 234 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการบริโภคอาหารสูงในเรื่อง การรับประทานอาหารไม่เป็นเวลา การรับประทานอาหารจุบจิบไม่เป็นเวลา การดื่มน้ำอัดลมหรือน้ำชาหรือกาแฟ นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงด้านการใช้สารเสพติดสูงในเรื่อง การคบค้าสมาคมกับบุคคลที่ติดยาหรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มีพฤติกรรมเสี่ยงด้านความปลอดภัยสูงในเรื่องการวิ่งขึ้นลงบันได การไม่สวมหมวกนิรภัย การหยอกล้อกันบนถนน การข้ามถนนได้สะพานลอย มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงในเรื่อง การใช้สื่อ ได้แก่ หนังสือการ์ตูน นวนิยาย นิตยสาร วีดีโอ ภาพยนตร์ ที่มีรูปโป๊ เปลือย หรือมีฉากการร่วมเพศ การจับกลุ่มคุยเรื่องการเมืองเพศสัมพันธ์ การอยู่ตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ การจับมือถือแขนกับเพื่อนต่างเพศ และการเดินคนเดียวในที่เปลี่ยวและมีมืด เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพโดยรวม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า นักเรียนชายมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครอง 1,000–2,000 บาทต่อเดือน มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศสูงกว่านักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองน้อยกว่า 1,000 บาทต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สิริมา สมศรี (2545) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด โดยใช้ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานการประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษา ในจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 600 คน เป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 300 คน และนักเรียนกลุ่มปกติ 300 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติด โดยใช้ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองของนักเรียนโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี 2) นักเรียนกลุ่มปกติมีพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดโดยใช้ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรองเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองดีกว่านักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนกลุ่มเสี่ยง

และนักเรียนกลุ่มปกติ มีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดโดยใช้ทักษะการปฏิเสธและเจรจาต่อรองอยู่ในระดับดียกเว้นข้อ 6 ที่ว่า "เมื่อเพื่อนในกลุ่มบังคับให้เสพยาบ้า"

อมรรัตน์ พาชิยานุกูล (2545) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและหาความสัมพันธ์ของการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ซึ่งด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด คือด้านพฤติกรรมทางเพศ ส่วนด้านการออกกำลังกายมีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับค่อนข้างดีโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมทางเพศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยที่สุด คือ ด้านการออกกำลังกาย 2) การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดคือด้านความเครียดและสุขภาพจิต และด้านการสูบบุหรี่ การดื่มเหล้าและสารเสพติด ส่วนด้านที่มีระดับความสัมพันธ์น้อยที่สุดคือ ด้านการออกกำลังกาย

ระพีพัฒน์ ศรีมาลา (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยและความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการใช้ความรุนแรงในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่ประกอบด้วย การสัมภาษณ์นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมความรุนแรง เพื่อนสนิทของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง ครูประจำชั้นของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีพฤติกรรมใช้ความรุนแรง และอาจารย์ฝ่ายปกครอง ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยการใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาพบว่า การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาที่เกิดจากปัจจัยภายในตัวนักเรียน ได้แก่ การขาดการควบคุมอารมณ์ การแสดงออกที่จะสร้างจุดเด่นให้ผู้อื่นยอมรับ ค่านิยมและศักดิ์ศรี การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษาที่เกิดจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมรอบตัวนักเรียน ได้แก่ นักเรียนไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ปกครอง การขาดความอบอุ่นในครอบครัว การแสดงความรุนแรงในครอบครัว การบังคับใช้กฎระเบียบของโรงเรียนไม่เข้มงวด การแก้แค้นแทนเพื่อน การลงโทษของครูและอิทธิพลของสื่อในปัจจุบัน 2) ความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาต่อการใช้ความรุนแรง นักเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นต่อการใช้ความรุนแรงเป็น 2 ลักษณะ คือ การใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่เหมาะสม และการใช้ความรุนแรงเป็นสิ่งที่

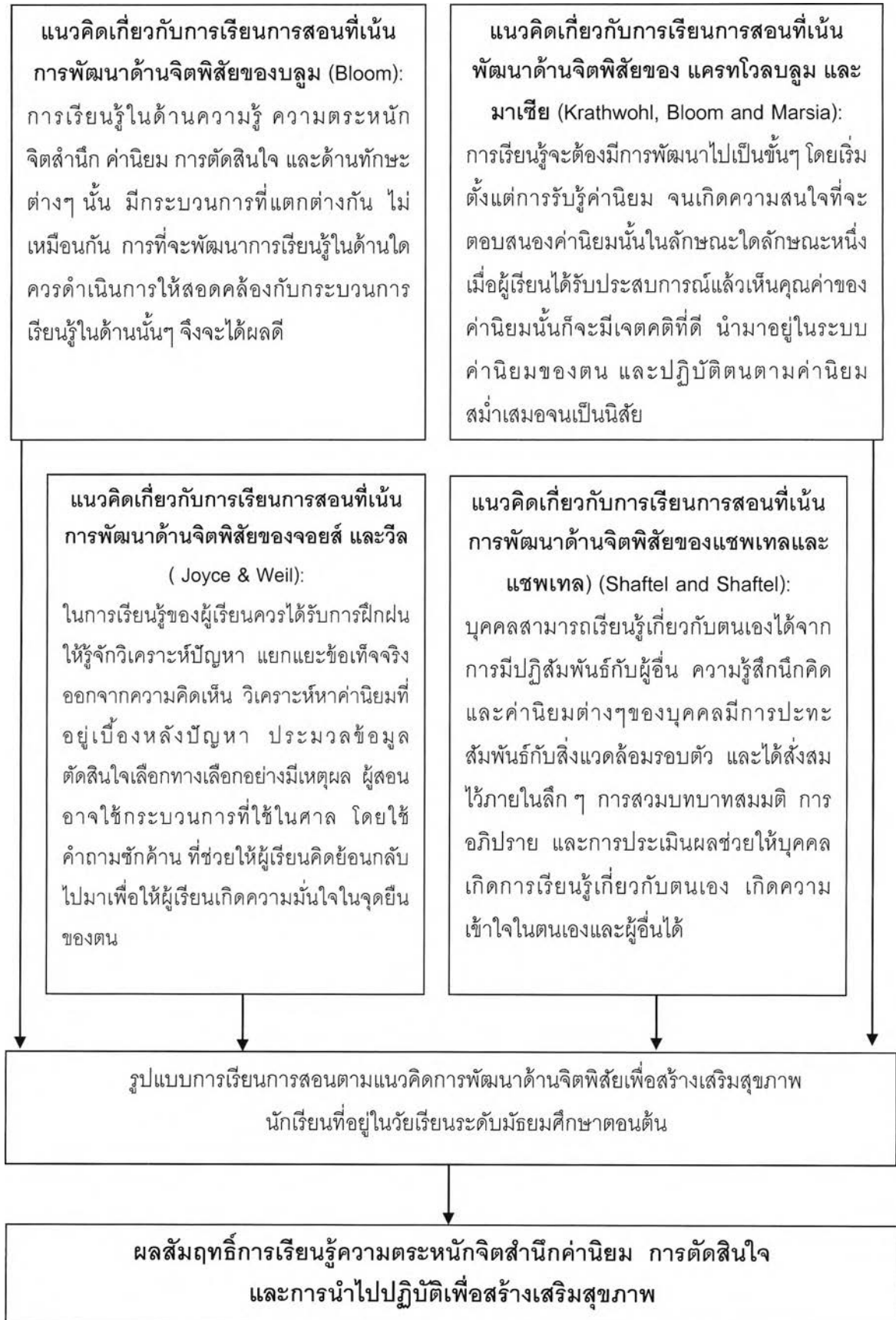
ไม่เหมาะสมแต่ต้องใช้ ส่วนการมองการแก้ปัญหาความรุนแรงมี 2 ลักษณะด้วยกัน คือ การแก้ไขความรุนแรงโดยการใช้ความรุนแรงและแก้ไขปัญหาความรุนแรงโดยไม่ใช้ความรุนแรง

นวลอนงค์ บุญจรรยาศิลป์ (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 ในโรงเรียนสังกัดกองมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษาจาก 4 ภาค ของประเทศไทยและในกรุงเทพมหานครในระหว่างปีพ.ศ.2544-2545 โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีนักเรียนที่ได้รับการสำรวจทั้งหมด 2,040 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 12-21 ปี กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านความปลอดภัย ด้านการสูบบุหรี่ ด้านการใช้ยาและสารเสพติด การดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ด้านการมีเพศสัมพันธ์ ด้านการรับประทานอาหาร และด้านการออกกำลังกาย ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้อาจส่งเสริมให้เกิดอันตรายหรือผลเสียต่อสุขภาพได้ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเฝ้าระวังและหามาตรการป้องกัน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชน ตลอดจนรัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนที่จะป้องกันหรือลดพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ในเยาวชน นอกจากนี้ การเตรียมตัวเยาวชนให้พร้อมต่อเหตุการณ์ที่อาจเป็นอันตรายถึงชีวิตด้วยการฝึกทักษะชีวิต ก็จะเป็นแนวทางในการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงได้อีกวิธีหนึ่ง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับด้านสุขภาพโดยสรุป ส่วนใหญ่เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพ และภาวะสุขภาพของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนยังมีปัญหาในการดูแลสุขภาพและยังมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย จะเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีการสร้างเสริมสุขภาพให้ดีขึ้น

สรุป ผลจากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า แนวคิดที่มีผลต่อการพัฒนาด้านจิตพิสัยของบลูม (Bloom) แครทว็อลบลูมและมาเซีย (Krathwohl, Bloom and Marsia) จอยส์และวีล (Joyce & Weil) แชฟเทลและแชฟเทล (Shaftel and Shaftel) เป็นแนวคิดที่สามารถนำมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนทั้งชายและหญิงได้ ผลจากการศึกษาแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 2.1

แผนภาพประกอบที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา ด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีประสิทธิภาพ 2) ประเมิน ประสิทธิภาพผลรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) ขยายผลการวิจัยเพื่อต้องการวางนัยทั่วไปให้ ใช้ได้กับการเรียนการสอนสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไปมีการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา ด้านจิตพิสัยเพื่อ สร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา ด้านจิตพิสัยเพื่อสร้าง เสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) (บุญชม ศรีสะอาด, 2546) มีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อ สร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการ สร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์สาระ องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบ ปรับปรุงและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียน การสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิและทดลองใช้ (Try out) รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างขึ้น ด้วยกระบวนการ PDCA จำนวน 3 รอบใน 3 โรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และนำไปประเมิน ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างใน 2 โรงเรียน

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีการดำเนินงานแบ่งออกเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

1.1 การกำหนดโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 การกำหนดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี 2 กลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

1.1.2 การกำหนดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติ 2 กลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

1.2 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนสอนและสื่อการเรียนการสอน

1.3 การพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และแบบวัดการนำไปปฏิบัติ

1.4 การกำหนดแบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองประเภทกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) (Campbell and Stanley, 1969 อ้างถึงในดวงกมล ไตรคุณวิจิตร, 2541) แบบ 2 กลุ่มคู่ขนานกัน มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest-Posttest Control Group Design)

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ขั้นที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

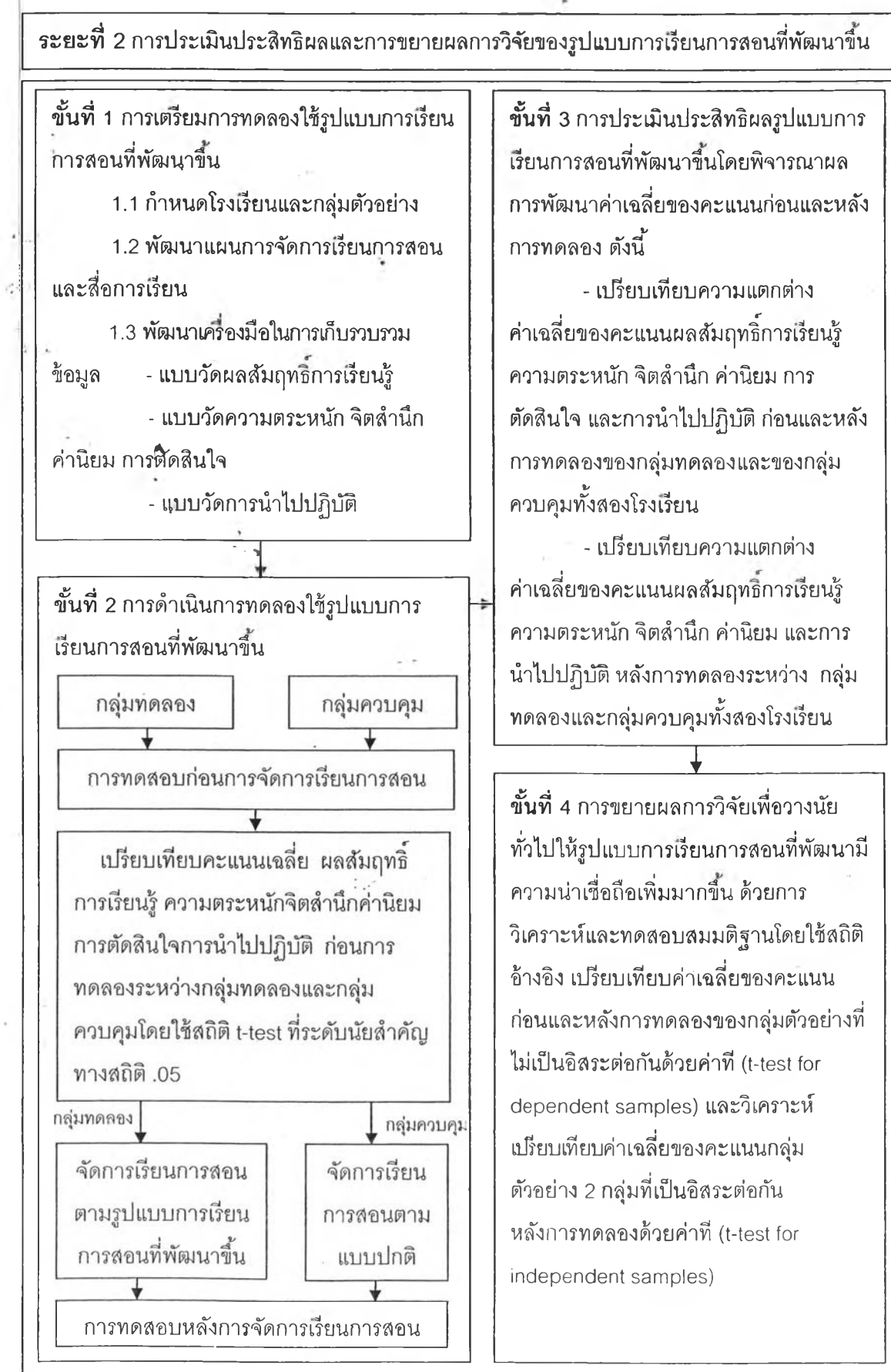
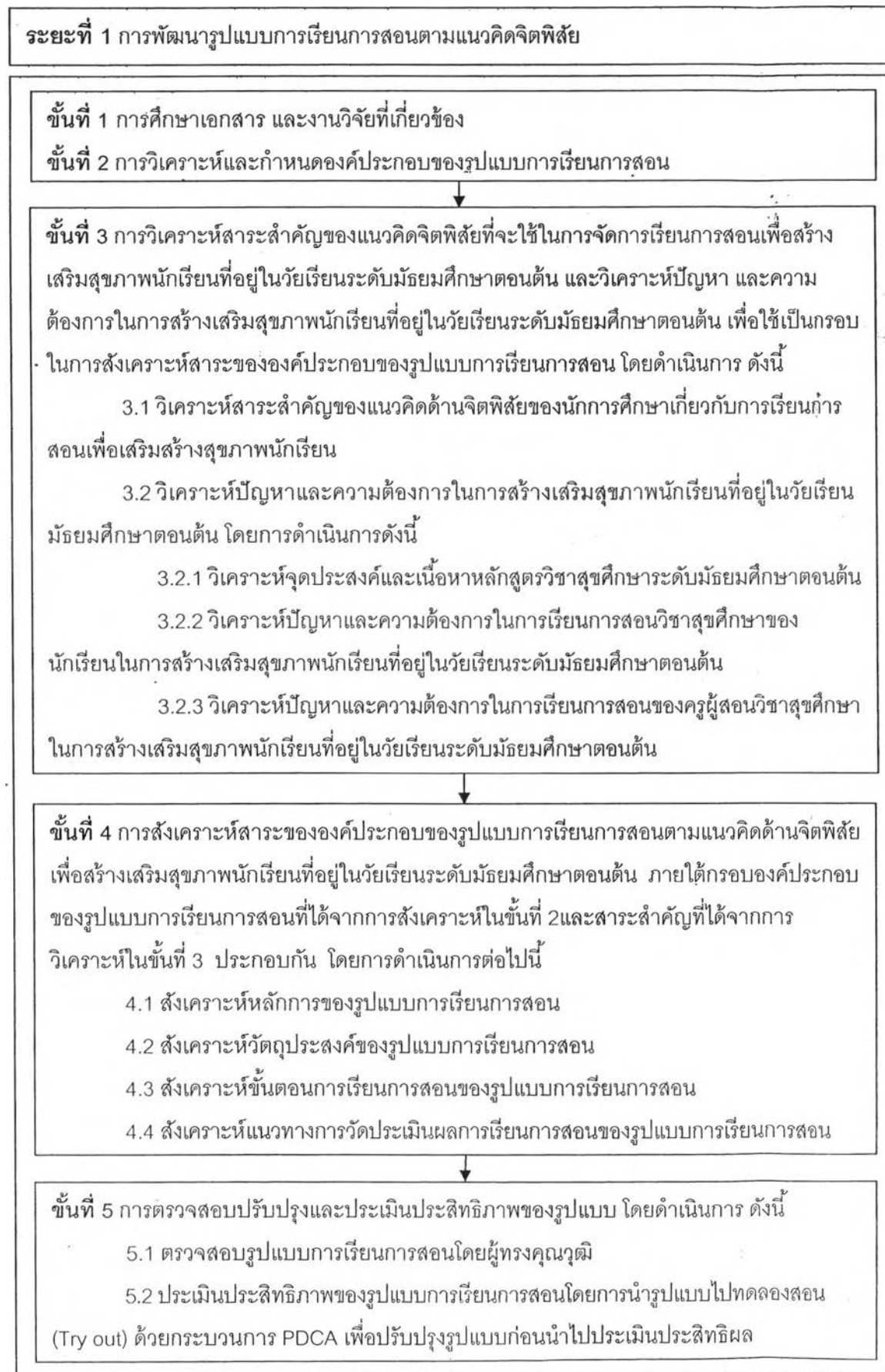
ขั้นที่ 4 การขยายผลการวิจัยเพื่อต้องการวางนัยทั่วไปให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นใช้ได้กับการเรียนการสอนสุศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไป

4.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล

4.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกันด้วยค่าที (t-test for dependent samples) และวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกันหลังการทดลองด้วยค่าที (t-test for independent samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

สรุป ขั้นตอนการวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 3.1

แผนภาพที่ 3.1 สรุปขั้นตอนการวิจัยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีการดำเนินงาน 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ดำเนินการโดยการศึกษาแนวคิดของนักการศึกษา ได้แก่ แนวคิดของทิตนา แชมมณี (2546) แนวคิดของ Joyce & Weil (2000) และแนวคิดของ Davis School District (2000) ที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นจึงได้นำแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าวมา ผสมผสานแนวคิดที่สอดคล้องกันมาไว้เป็นองค์ประกอบเดียวกัน

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์สาระองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

การวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการมีการดำเนินงานดังนี้

3.1 วิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยของนักการศึกษา ได้แก่ แครทวอลบลูมและมาเซีย (Kratwohl, Bloom and Masia) จอยส์และวิล (Joyce & Weil) แชฟเทลและแชฟเทล (Shaftel and Shaftel) โดยนำแนวคิดที่ได้มารวบรวมและวิเคราะห์เป็นสาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน

3.2 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพ นักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาหลักสูตรวิชาสุขศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา และจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการสร้างเสริมสุขภาพโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นแบบในการสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสุขศึกษา การดำเนินการ

สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหาในการเรียนวิชาสุขศึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

3.2.3 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนของครูผู้สอน ศึกษศึกษาในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัย สร้างขึ้นเพื่อเป็นแบบในการสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสุขศึกษา การ ดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหาในการสอนวิชา สุขศึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการรวบรวม สาระสำคัญของแนวคิดของนักการศึกษา มาพิจารณาหาส่วนที่สอดคล้องกันมาเชื่อมโยงผสมผสาน กันและตั้งเป็นประเด็นใหม่ที่ครอบคลุมทุกแนวคิด ส่วนสาระสำคัญที่แตกต่างกันไม่สามารถ เชื่อมโยงผสมผสานกันได้ก็จะตั้งไว้เป็นประเด็นแยก จากนั้นนำประเด็นทั้งหมดมาจัดเรียงและสรุป เป็นผลการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย

การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบ มีการดำเนินงานดังนี้

4.1 สังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิต พิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยดำเนินการดังนี้

4.1.1 สังเคราะห์หลักการของการเรียนการสอน โดยนำสาระสำคัญของ แนวคิดด้านจิตพิสัยที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 3.1 มาสังเคราะห์เป็นหลักการของการเรียนการ สอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย

4.1.2 สังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน โดยนำหลักการของ การเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยจากข้อ 4.1.1 และสาระสำคัญของปัญหาและความ ต้องการในการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนและครูผู้สอน จากข้อ 3.2.2 และข้อ 3.2.3 มาสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริม สุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4.2 สังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการ พัฒนา ด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำหลักการของ รูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากข้อ 4.1.2 มาวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับผู้เรียนภายใต้ หลักการนั้น จากนั้นนำประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์มาสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการ

เรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

4.3 สังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยดำเนินการดังนี้

4.3.1 วิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการนำหลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากข้อ 4.1.2 และ 4.2 มาวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอน

4.3.2 สังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ได้จากข้อ 4.3.1 มาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเรียนการสอน

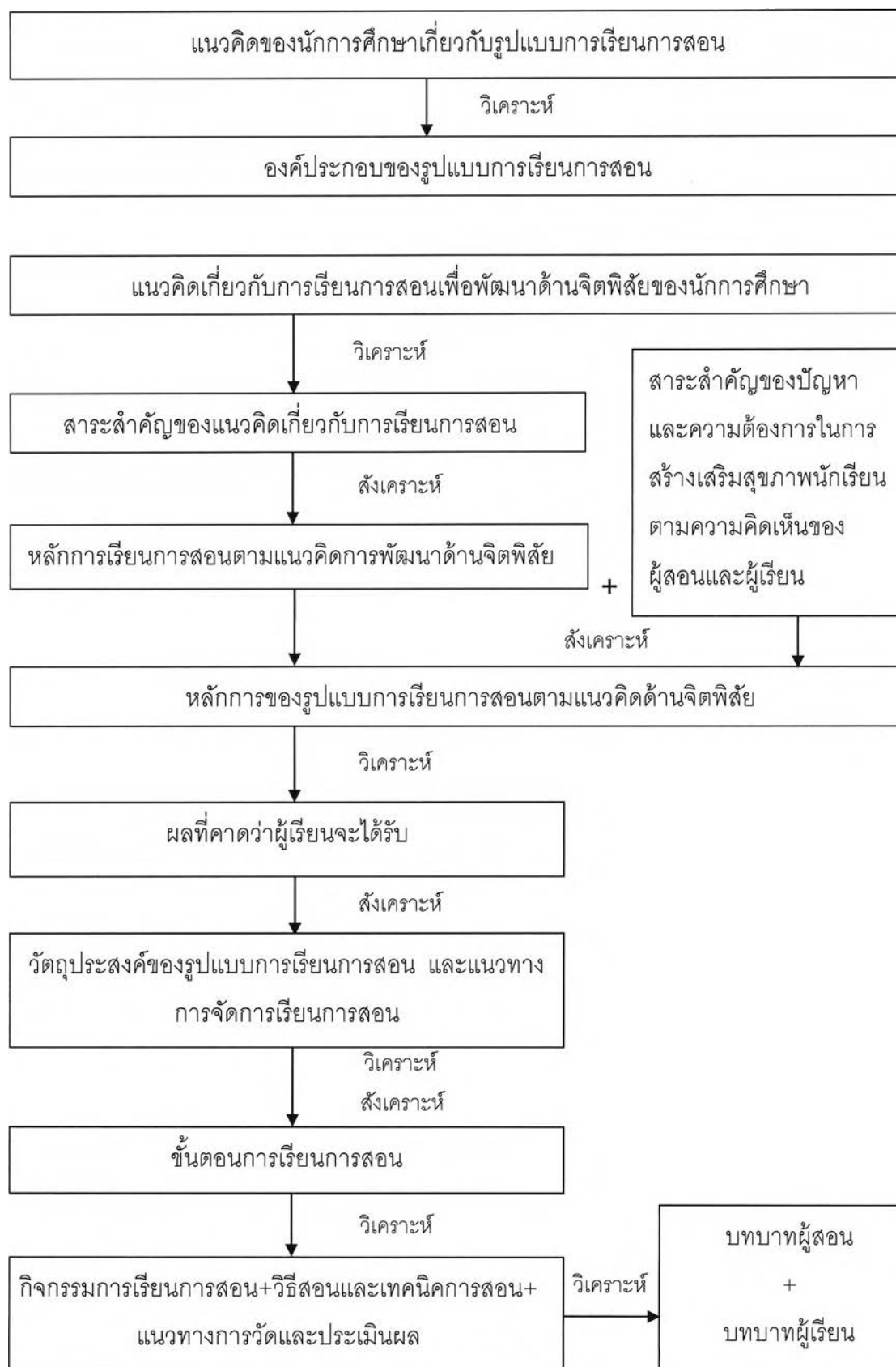
4.3.3 วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอนวิธีการสอนและเทคนิคการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการนำขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนที่ได้จากข้อ 4.3.2 มาวิเคราะห์แยกแยะกิจกรรมการเรียนการสอน และวิเคราะห์วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

4.3.4 วิเคราะห์บทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนโดยนำกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้จากข้อ 4.3.3 มาวิเคราะห์เป็นบทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน

4.4 สังเคราะห์แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จากการสังเคราะห์ในข้อ 4.3.3 มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังแผนภาพประกอบที่ 3.2

แผนภาพประกอบที่ 3.2 ลำดับขั้นตอนการวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบปรับปรุงและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ และทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่สร้างขึ้นด้วยกระบวนการ PDCA จำนวน 3 รอบใน 3 โรงเรียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนและนำไปประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างใน 2 โรงเรียน

การตรวจสอบปรับปรุงและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดำเนินการโดยนำสาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากขั้นที่ 4 ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินรูปแบบการเรียนการสอน พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน

5.2 การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอน โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองสอน เพื่อหาข้อมูลในการปรับปรุงด้วยกระบวนการ PDCA

การตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนโดยการทดลองสอนก่อนนำไปประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้วงจรเดมมิง (Deming Cycle) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เขียนแผนการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้ปรับปรุงภายหลังจากที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินและให้ข้อเสนอแนะไว้

2) นำแผนการจัดการเรียนการสอนไปทดลองสอนครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคปลายปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 17 คน

3) นำผลที่ได้จากการทดลองสอนไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการทดลองสอนครั้งที่ 2

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนครั้งที่ 2 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาจำนวน 12 คน

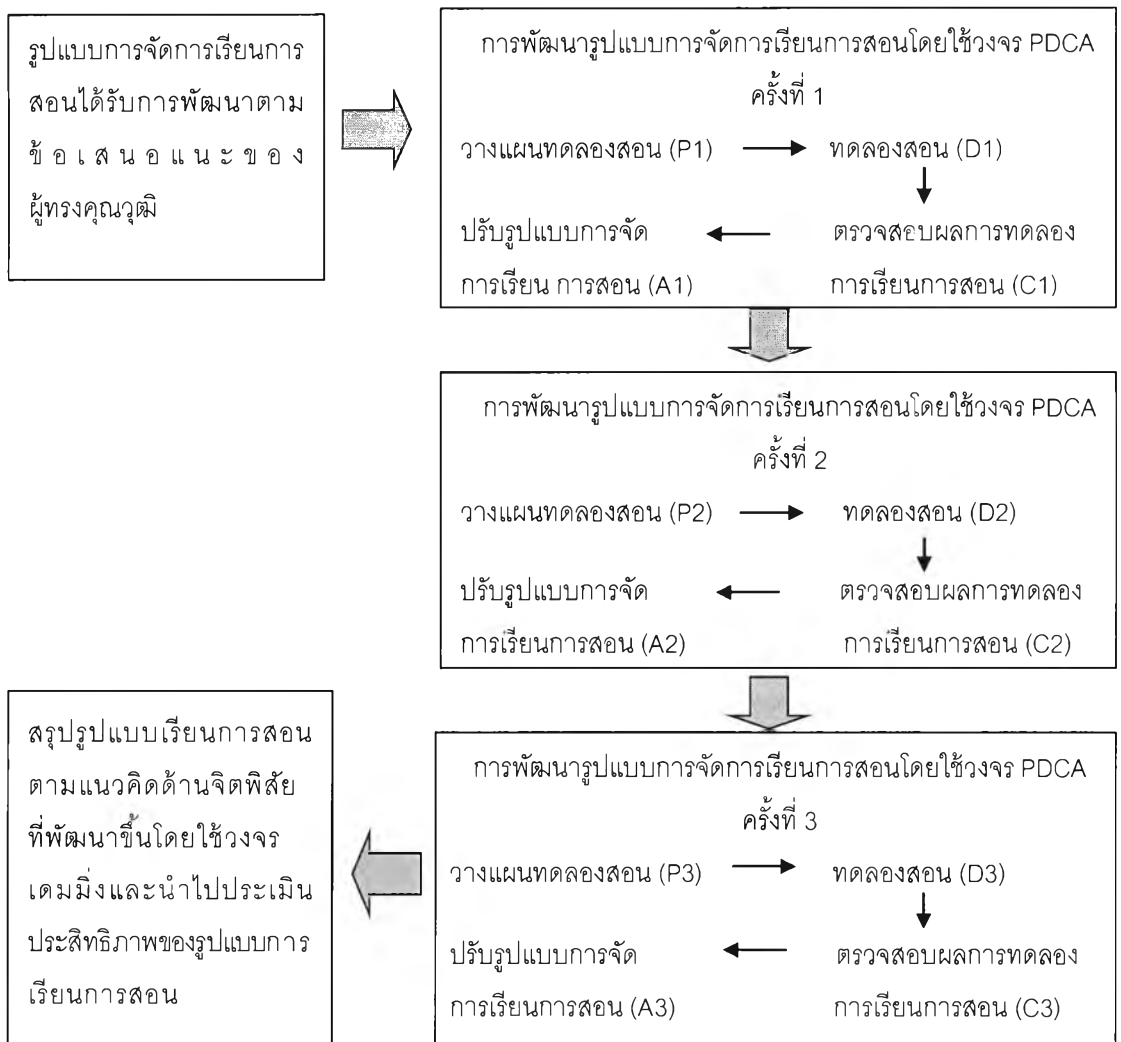
5) นำผลที่ได้จากการทดลองสอนไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการทดลองสอนครั้งที่ 3

6) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองสอนครั้งที่ 3 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคปลาย ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาจำนวน 15 คน

7) นำผลที่ได้จากการทดลองสอนไปปรับปรุงแผนการจัดการเรียนการสอนและแนวทางในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน เพื่อนำไปประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างใน 2 โรงเรียนต่อไป

สรุปขั้นตอนการปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle) (Arveson, 1998) ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 3.3

แผนภาพประกอบที่ 3.3 สรุปขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยโดยใช้วงจรเดมมิ่ง (Deming Cycle)

5.3 การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนดำเนินการ ดังนี้

1) กำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพโดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน

$E1 / E2 = 80 / 80$ โดย

1.1) E1 หมายถึง กระบวนการหรือพฤติกรรมต่อเนื่อง ประกอบด้วย พฤติกรรมย่อย หลายๆ อย่างของผู้เรียนซึ่งสามารถสังเกตได้จากการประกอบกิจกรรมกลุ่ม (รายงานของกลุ่ม) การปฏิบัติงานรายบุคคล ได้แก่ งานที่มอบหมายและกิจกรรมอื่น ๆ ที่ผู้วิจัย กำหนด

1.2) E2 หมายถึง ผลลัพธ์หรือพฤติกรรมขั้นสุดท้าย เป็นการประเมินผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเนื้อหาแต่ละหน่วย โดยพิจารณาผลการสอบหลังเรียน

2) ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนมี ดังนี้

2.1) ผลด้านผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ ครั้งที่ 1, 2, 3 เท่ากับ E1 / E2 = 80 / 82, 86 / 84, 88 / 86 ตามลำดับ

2.2) ผลด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ ครั้งที่ 1, 2, 3 เท่ากับ E1 / E2 = 78 / 82, 84 / 86, 90 / 92 ตามลำดับ

2.3) ผลด้านการนำไปปฏิบัติตามค่านิยม ครั้งที่ 1, 2, 3 เท่ากับ E1 / E2 = 74 / 77, 83 / 86, 84 / 88 ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบการเรียนการสอนตาม แนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด การพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีขั้นตอนการ ดำเนินการแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

1.1 การกำหนดโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1) เป็นโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพ ชีวิตดี 2 กลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

2) เป็นโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพ ชีวิตปกติ 2 กลุ่มแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่มและกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม

3) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหาร และ คณะอาจารย์ ให้ความร่วมมือใน การทดลองจัดการเรียนการสอนตามประสงค์ของผู้วิจัยได้

4) เป็นโรงเรียนที่มีการจัดนักเรียนแบบคละความสามารถของนักเรียนไว้ในห้องเดียวกัน นักเรียนแต่ละห้องมีความสามารถใกล้เคียงกันตามความมุ่งหมายของการวิจัยครั้งนี้

ผลการกำหนดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่าง ได้โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมเป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในเขตกรุงเทพมหานครซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี และโรงเรียนพุทธจักรวิทยาเป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติ

1.1.2 การสุ่มห้องเรียนเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน จาก 7 ห้องเรียนของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ห้อง ม.3/1 และห้อง ม.3/4 และทำการสุ่มห้องเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียนจาก 6 ห้องเรียนของโรงเรียนพุทธจักรวิทยาด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ห้อง ม.3/5 และห้อง ม.3/6 เนื่องจากกำหนดกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มอย่างสุ่มไม่ได้ (ชูศรี วงศ์รัตน์ และคณะ, 2551)

2) ทำการสุ่มห้องเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย โดยการจับสลากเพื่อกำหนดให้ เข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ห้อง ม.3/4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้อง ม.3/5 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาเป็นกลุ่มทดลอง ส่วนห้องม.3/1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และห้อง ม.3/6 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาเป็นกลุ่มควบคุม

3) ได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียนเป็นนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 68 คนและนักเรียนชายและหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนพุทธจักรวิทยาจำนวน 50 คน

1.2 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน

1.2.1 แผนการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนจำนวน 10 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

2) เขียนแผนการจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยเน้นการพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพด้านจิตพิสัยเป็นหลัก

3) พัฒนาสื่อการเรียนการสอน ที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยใบความรู้ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัด รูปภาพ และสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4) นำแผนการจัดการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสุขภาพ (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) ตรวจสอบพิจารณาความตรงตามจุดประสงค์ ความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยวิธีการพิจารณาตามดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) (วิจัยทางการศึกษา, 2545) โดยตั้งเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการพิจารณาพบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.95

5) นำแผนการจัดการเรียนการสอนไปทดลองสอนครั้งที่ 1 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชายและหญิงห้อง ม.3/2 จำนวน 35 คน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อดูความเหมาะสมในเรื่องการจัดกิจกรรมและเวลา ตรวจสอบผลการสอนและปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนก่อนนำไปทดลองสอนครั้งที่ 2 กับนักเรียนชายและหญิงห้อง ม.3/2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 26 คน โรงเรียนพุทธจักรวิทยาตรวจสอบผลการสอนและปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนก่อนนำไปทดลองสอนครั้งที่ 3 กับนักเรียนชายและหญิงห้อง ม.3/4 จำนวน 24 คน โรงเรียนพุทธจักรวิทยาโดยตรวจสอบผลการสอนและปรับแนวทางการจัดการเรียนการสอนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำหรับนำไปใช้กับนักเรียนชายและหญิงกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

1.2.2 แผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ

1) ศึกษาเอกสารแผนการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนวิชาสุขภาพ โรงเรียน สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนพุทธจักรวิทยากลุ่มสาระการเรียนรู้สุขภาพและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนำไปใช้กับกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552

2) เขียนแผนการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ จำนวน 10 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที

3) จัดทำสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในแผนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วยใบความรู้ เอกสารประกอบการสอน แบบฝึกหัด รูปภาพ และสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัด โดยกำหนดให้เป็นเครื่องมือในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลองของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย
- 2) ศึกษาตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลวิชาสุขศึกษา โดยศึกษาทั้งด้านจุดมุ่งหมายของแบบวัด องค์ประกอบของแบบวัด วิธีการเขียนแบบวัด และเกณฑ์การให้คะแนน
- 3) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขศึกษา โดยตรง
- 4) กำหนดขอบเขตเนื้อหาที่จะสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาการสร้างเสริมสุขภาพ 10 เรื่อง ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตการวิจัย
- 5) ทำตารางวิเคราะห์เนื้อหา วัดจุดประสงค์การเรียนรู้ และกำหนดระดับพฤติกรรมในด้านพุทธิพิสัยเป็น 6 ระดับ ตามแนวคิดของบลูม (Bloom and other, 1971) สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา ได้แก่ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาในหลักสูตรวิชาสุขศึกษา ในช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)
- 6) สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์เนื้อหาและวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยสร้างเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิด ไม่ตอบหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกให้ 0 คะแนน
- 7) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่านโดยกำหนดคุณสมบัติผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการวัดและประเมินผล หรือมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสุขศึกษาไม่น้อยกว่า 25 ปี และเป็นผู้มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามหาบัณฑิต (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาคผนวก ก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด ลักษณะการใช้คำถาม ตัวเลือก ตัวลวง และความถูกต้องด้านภาษา โดยวิธีการตัดสินพิจารณาเป็นรายข้อตามดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) (วิจัยทางการศึกษา, 2545) คัดเลือกข้อทดสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.94 และพบว่าทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในช่วง 0.67–1.00

8) นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนห้อง ม.3/2 จำนวน 35 คน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักเรียนห้อง ม.3/2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาจำนวน 26 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

9) นำผลการวัดมาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ดสัน โดยมีเกณฑ์ค่าความเที่ยงตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป จากนั้นนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์รายข้อ เพื่อหาค่าระดับความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อนำผลการวิเคราะห์มาใช้ในการเลือกแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์เลือกข้อทดสอบที่มี ค่าระดับความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.2-0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป ส่วนข้อทดสอบที่มีระดับความยากง่ายและอำนาจจำแนกไม่ตรงตามเกณฑ์คุณภาพของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จะตัดทิ้ง ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบวัดมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.87 มีค่าความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.35-0.74 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.28-0.62 ได้แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ตามเกณฑ์ที่ต้องการไปใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 50 ข้อ ดังแสดงในตารางประกอบที่ 3.1 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค)

ตารางประกอบที่ 3.1 จำนวนข้อคำถามในแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จำแนกตามเนื้อหาและระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย

เนื้อหา	ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย						รวม (ข้อ)
	ความรู้ / ความเข้าใจ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	
การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของตนเองและ							
การแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโต สมวัย	-	-	3	1	-	1	5
การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย	-	1	1	1	-	2	5
อารมณ์และการพัฒนาการทางเพศ							
คุณค่าของความเป็นเพื่อนความเสมอภาคทาง เพศ สร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้	-	1	2	2	-	-	5
อนามัยเจริญพันธุ์และวิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพดี	1	1	1	2	-	-	5

เนื้อหา	ระดับพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย						รวม (ข้อ)
	ความรู้ / ความเข้าใจ	ความเข้าใจ	การนำไปใช้	การวิเคราะห์	การสังเคราะห์	การประเมินค่า	
การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ ถูกต้องเหมาะสม	1	-	2	1	-	1	5
ความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มี อันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ	1	1	2	1	-	-	5
ปัญหาที่เกิดจากภาวะโภชนาการที่มีผลกระทบ ต่อสุขภาพ	3	-	2	1	-	-	6
การจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและการฝึก จิต	2	-	1	2	-	-	5
การตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่ซับซ้อนทางด้านสารเสพติด	-	-	1	2	-	2	5
การตัดสินใจและแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่ซับซ้อนทางด้านความรุนแรง	-	1	-	-	-	3	4
รวม (ข้อ)	8	5	15	13	-	9	50

1.3.2 แบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ ผู้วิจัยได้
ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) กำหนดกรอบการสร้างแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม
การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อ
สร้างเสริมสุขภาพ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) ซึ่งเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า
(Rating Scale) มี 6 ระดับ จำนวน 60 ข้อ โดยกำหนดให้มีข้อความที่แสดงถึง ความตระหนัก
จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	หมายถึง	นักเรียนมี ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ตรงกับข้อความนั้นมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมี ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ตรงกับข้อความนั้น พอสมควร
ค่อนข้างเห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมีความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ตรงกับข้อความนั้นเป็นบางครั้งและบางครั้งมีความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจไม่ตรงกับข้อความนั้น
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมี ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ไม่ตรงกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	นักเรียนมี ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ไม่ตรงกับข้อความนั้น
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	นักเรียนมี ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ไม่ตรงกับข้อความนั้นเลย

เกณฑ์การตัดสิน ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพพิจารณาตามเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้	ค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพ
1.00 – 1.49	มีความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพ ในระดับต่ำมาก
1.50 – 2.49	มีความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับต่ำ
2.50 – 3.49	มีความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ ในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับค่อนข้างต่ำ
3.50 – 4.49	มีความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับค่อนข้างสูง

ค่าเฉลี่ยคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม	การตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพ	การตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพ
4.50 – 5.49	มีความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับสูง	มีความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับสูง
5.50 – 6.00	มีความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับสูงมาก	มีความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพในระดับสูงมาก

กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความคิดเห็นในแต่ละข้อความในแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพ พิจารณาตามเกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

ข้อความ	กำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนข้อความ(คะแนน)	
	ทางบวก	ทางลบ
เห็นด้วยมากที่สุด	6	1
เห็นด้วย	5	2
ค่อนข้างเห็นด้วย	4	3
ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	3	4
ไม่เห็นด้วย	2	5
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	6

3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการวัดและประเมินผล หรือมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสุขศึกษา ไม่น้อยกว่า 25 ปี และเป็นผู้มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่ามหาบัณฑิต (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้อง ด้านภาษา โดยวิธีการตัดสินพิจารณาเป็นรายข้อตามดัชนีความสอดคล้องIOC (Index of Congruence)(วิจัยทางการศึกษา, 2545) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.96 ซึ่งอยู่ในช่วง 0.67–1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขตัดข้อที่ไม่เหมาะสมออกทำการคัดเลือกข้อคำถาม จนได้ข้อคำถามที่จะนำไปทดลองใช้

4) นำแบบวัดความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนห้องม.3/2 จำนวน 35 คน โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักเรียนห้อง ม.3/2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยาจำนวน 26 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

5) นำผลการวัดมาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเที่ยงของแบบวัดความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจ โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach ผลการคำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.83 และการวิเคราะห์รายข้อของแบบวัดความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจพบว่ามีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.20–0.88 ได้จำนวนข้อทดสอบในแบบวัดความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจ จำนวน 50 ข้อ ดังแสดงในตารางประกอบที่ 3.2 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค)

ตารางประกอบที่ 3.2 จำนวนข้อคำถามในแบบวัดความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจำแนกตามเนื้อหา

เนื้อหาการสร้างเสริมสุขภาพ	ข้อคำถามที่	รวม(ข้อ)
การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8	7
การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ	12, 13, 31, 32	4
คุณค่าของความเป็นเพื่อนความเสมอภาคทางเพศสามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้	14, 15, 16, 18, 19	5
อนามัยเจริญพันธุ์และวิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพดี	20, 21, 22, 23, 28	5
การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้อง	17, 26, 27, 29, 30	5
ความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรรภ์โดยไม่ตั้งใจ	10, 11, 24, 25	4
ปัญหาที่เกิดจากภาวะโภชนาการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ	40, 41, 42, 43, 44	5
การจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและการฝึกจิต	33, 34, 36, 37, 38,	6

ตารางประกอบที่ 3.2 (ต่อ)

เนื้อหาการสร้างเสริมสุขภาพ	ข้อคำถามที่	รวม(ข้อ)
การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่ซับซ้อนทางด้านสารเสพติด	3, 9, 45, 46	4
การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่ซับซ้อนทางด้านความรุนแรง	35, 47, 48, 49, 50	5
รวม (ข้อ)	1 – 50	50

1.3.3 แบบวัดการนำปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพดำเนินการดังนี้

1) กำหนดกรอบการสร้างแบบวัดการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ โดยศึกษาแนวคิด และวิธีสร้างจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบวัดการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 60 ข้อ โดยกำหนดเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ปฏิบัติ 6-7 วัน	ต่อสัปดาห์ ให้คะแนน	4
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติ 3-5 วัน	ต่อสัปดาห์ ให้คะแนน	3
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ปฏิบัติ 1-2 วัน	ต่อสัปดาห์ ให้คะแนน	2
ไม่เคยได้ปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ	ต่อสัปดาห์ ให้คะแนน	1

เกณฑ์การตัดสินทักษะการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

ค่าเฉลี่ยคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ	การตัดสินใจปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ
1.00 – 1.49	มีการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในระดับที่ต้องปรับปรุง
1.50–2.49	มีการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในระดับพอใช้
2.50–3.49	มีการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในระดับดี
3.50–4.00	มีการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพในระดับดีมาก

3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา

โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในด้านการวัดและประเมินผล หรือมีประสบการณ์ในการสอนวิชาสุขศึกษาไม่น้อยกว่า 25 ปี และเป็นผู้มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่า มหาวชิต (ดังรายชื่อในภาคผนวก ก) พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความสอดคล้อง กับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ลักษณะการใช้คำถาม พฤติกรรมที่ต้องการวัด และความถูกต้อง ด้าน ภาษา โดยวิธีการตัดสินพิจารณาเป็นรายชื่อตามดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Congruence) (วิจัยทางการศึกษา, 2545) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องรวม เท่ากับ 0.95 ซึ่งอยู่ในช่วง 0.67–1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขตัดข้อที่ไม่เหมาะสมออกทำการคัดเลือกข้อทดสอบ จนได้ข้อคำถามที่จะ นำไปทดลองใช้

4) นำแบบวัดการนำไปปฏิบัติ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนห้อง ม.3/2 จำนวน 35 คน โรงเรียน สาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและนักเรียนห้อง ม.3/2โรงเรียนพุทธจักรวิทยาจำนวน 26 คน ใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551

5) นำผลการวัดมาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเที่ยงของแบบ วัดการนำไปปฏิบัติ โดยใช้สูตร Coefficient Alpha ของ Cronbach ผลการคำนวณโดยใช้เครื่อง คอมพิวเตอร์ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.84 และการวิเคราะห์รายชื่อของแบบวัดการนำไปปฏิบัติ พบว่ามีค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.26–0.71 ได้จำนวนข้อทดสอบในแบบวัดการนำไปปฏิบัติ จำนวน 50 ข้อ ดังแสดงในตารางประกอบที่ 3.3 (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ค)

ตารางประกอบที่ 3.3 จำนวนข้อคำถามในแบบวัดการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพจำแนก ตามเนื้อหา

เนื้อหา	ข้อคำถามที่	รวม(ข้อ)
การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของตนเองและแสวงหาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย	1, 2, 5, 6, 7, 37	6
การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ	4, 8, 32, 33, 48	5
คุณค่าของความเป็นเพื่อนความเสมอภาคทางเพศ สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้	13, 20, 21, 22, 23	5
อนามัยเจริญพันธุ์และวิธีปฏิบัติตนเพื่อสุขภาพดี	9, 14, 15, 17, 18	5

ตารางประกอบที่ 3.3 (ต่อ)

เนื้อหา	ข้อคำถามที่	รวม(ข้อ)
การป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้อง เหมาะสม	10, 11, 19, 24, 25	5
ความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มี อันตรายถึงชีวิตและการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ	12, 16, 26, 27, 28	5
ปัญหาที่เกิดจากภาวะโภชนาการที่มีผลกระทบ ต่อสุขภาพ	3, 38, 39, 40, 41, 42	6
การจัดการกับอารมณ์ ความเครียดและการฝึกจิต	31, 34, 35, 36	4
การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่ซับซ้อนทางด้านสารเสพติด	43, 44, 45, 46	4
การตัดสินใจและการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญภัยอันตราย และสถานการณ์ที่ซับซ้อนทางด้านความรุนแรง	29, 30, 47, 49, 50	5
รวม (ข้อ)	1 – 50	50

1.4 การกำหนดแบบแผนการทดลองการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงทดลองประเภทกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) (Campbell and Stanley, 1969 อ้างถึงในดวงกมล ไตรคุณวิจิตร, 2541) แบบ 2 กลุ่มมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest-Posttest Control Group Design) ดังแบบแผนการทดลองที่ 3.4

แผนภาพ 3.4 แบบแผนการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การวัดก่อนการทดลอง		การวัดหลังการทดลอง
$E_1 E_2$	$O_1 O_3$	X	$O_5 O_7$
$C_1 C_2$	$O_2 O_4$		$O_6 O_8$

$E_1 E_2$ = กลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้น

$C_1 C_2$ = กลุ่มควบคุมทั้ง 2 โรงเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนตามปกติ

- O₁O₃ = ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการปฏิบัติของกลุ่มทดลอง 2 โรงเรียนที่วัดได้ก่อนการทดลอง
- O₂O₄ = ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการปฏิบัติของกลุ่มควบคุมทั้ง 2 โรงเรียนที่วัดได้ก่อนการทดลอง
- O₅O₇ = ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการปฏิบัติของกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียนที่วัดได้หลังการทดลอง
- O₆O₈ = ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการปฏิบัติของกลุ่มควบคุมทั้ง 2 โรงเรียนที่วัดได้หลังการทดลอง
- X = รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้น

2.5 การติดต่อประสานงานก่อนการทดลอง

2.5.1 ติดต่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากผู้บริหารโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และโรงเรียนพุทธจักรวิทยา

2.5.2 ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวัดและประเมินผล แก่รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ อาจารย์ผู้สอนสุศึกษาของโรงเรียน และร่วมกันกำหนด ตารางเวลาสอน

ขั้นที่ 2 การดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัย ดำเนินการดังนี้

2.1 เก็บรวบรวมข้อมูลก่อนทดลองสอนโดยใช้แบบวัดด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แบบวัดด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และแบบวัดด้านการปฏิบัติกับนักเรียน กลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

2.2 ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียน การสอนตามแนวคิดจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้น เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยอาจารย์ผู้สอนสุศึกษาของโรงเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน

2.3 ดำเนินการสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนโดยใช้การเรียนการสอน ตามปกติของโรงเรียน เป็นเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 50 นาที โดยอาจารย์ผู้สอน สุศึกษาของโรงเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

2.4 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังทดลองสอนโดยใช้แบบวัดด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ แบบวัดด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และแบบวัดด้านการปฏิบัติ ฉบับ เดียวกันกับก่อนการทดลองกับนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

ขั้นที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นโดยพิจารณาผลการพัฒนาค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546) ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน

3.2 เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

ขั้นที่ 4 การขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปให้รูปแบบการเรียนการสอน ที่พัฒนาขึ้นนี้ใช้ได้กับการเรียนการสอนสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้น จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้สถิติอ้างอิงเพื่อการขยายผล(ต้องการวางนัยทั่วไป) ให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ใช้ได้กับการเรียนการสอนสุขศึกษามีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2546) ดังนี้

4.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลขนาดของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนห้องเรียนละ 25 คนและ 34 คน ซึ่งเป็นขนาดของชั้นเรียนปกติ จัดว่าเป็นกรณีขนาดกลางที่สามารถใช้การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลกรณีกลุ่มตัวอย่างขนาดกลางเมื่อต้องการวางนัยทั่วไปได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน โดยใช้ค่าที (t-test for dependent samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนโดยใช้ค่าที (t-test for independent samples) (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้วิจัยนำเสนอผลการดำเนินการเป็น 2 ตอน (ระยะ) ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลการดำเนินการแบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยมีผลการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม (ดังปรากฏในตารางประกอบที่ 4.2, 4.3, 4.4)

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม (ดังปรากฏในตารางประกอบที่ 4.5, 4.6, 4.7)

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม (ดังปรากฏในตารางประกอบที่ 4.8, 4.9, 4.10)

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลการดำเนินการ 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

จากการศึกษาและวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนของทีศนา แชมมณี (2546) Joyce & Weil (2000) และ Davis School District (2000) ได้ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ดังตารางประกอบที่ 4.1

ตารางประกอบที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

การวิเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน			ผลการวิเคราะห์และกำหนด
ทีศนา แชมมณี (2546)	Joyce & Weil (2000)	Davis School District (2000)	องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
รูปแบบการเรียนการสอนคือ ลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ ประกอบด้วยขั้นตอนหรือกระบวนการสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือ และได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามี	รูปแบบการเรียนการสอน หมายถึง รูปแบบการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางช่วยให้ผู้เรียนได้รับ ข้อมูล ความคิด ทักษะ คุณค่า และสามารถหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้ 1. มีปรัชญา หลักการจิตวิทยาที่สำคัญที่นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ 2. มีจุดมุ่งหมายที่คาดหวังว่าจะเกิด	องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนมีลักษณะคล้ายกับรูปแบบการเรียนการสอน คือ มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ 1. มีเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอน 2. มีวิธีการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ได้รับการพิสูจน์ ทดสอบแล้ว 3. มีการประเมินผล การเรียนรู้ของผู้เรียน	รูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบดังนี้ 1. มีหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการเรียนการสอน 2. มีวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน 3. มีขั้นตอนการเรียนการสอนที่แสดงกระบวนการหลักในการจัดการเรียนการสอน

ตารางประกอบที่ 4.1 (ต่อ)

การวิเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน			ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
ทีศนา แคมมณี (2546)	Joyce & Weil (2000)	Davis School District (2000)	
ประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้ 1. มีปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือเป็นหลักของรูปแบบการสอนนั้น ๆ 2. มีการบรรยายอธิบายสภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการ 3. มีการจัดระบบ คือ มีการจัดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของระบบเพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายของระบบหรือกระบวนการนั้น ๆ	ขึ้นกับผู้เรียน 3. มีกลวิธีในการดำเนินการสอนซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนไปตามลักษณะของผู้เรียน 4. มีการระบุถึงผลลัพธ์ที่จะได้รับจากการใช้รูปแบบทั้งทางตรงและทางอ้อม 5. มีการวัดและประเมินผลเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมาย		เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย เฉพาะของรูปแบบนั้น 4. มีคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้เรียนและผู้สอนรวมทั้งวิธีสอนที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนหลักเกิดประสิทธิภาพสูงสุด 5. มีการระบุถึงผลลัพธ์ที่จะได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม 6. มีคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

ตารางประกอบที่ 4.1 (ต่อ)

การวิเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน			ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน
ทิสนา เขมมณี (2546)	Joyce & Weil (2000)	Davis School District (2000)	
4.มีการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ อันจะช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด			

จากตารางประกอบที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน และ 4) การวัดและการประเมินผล

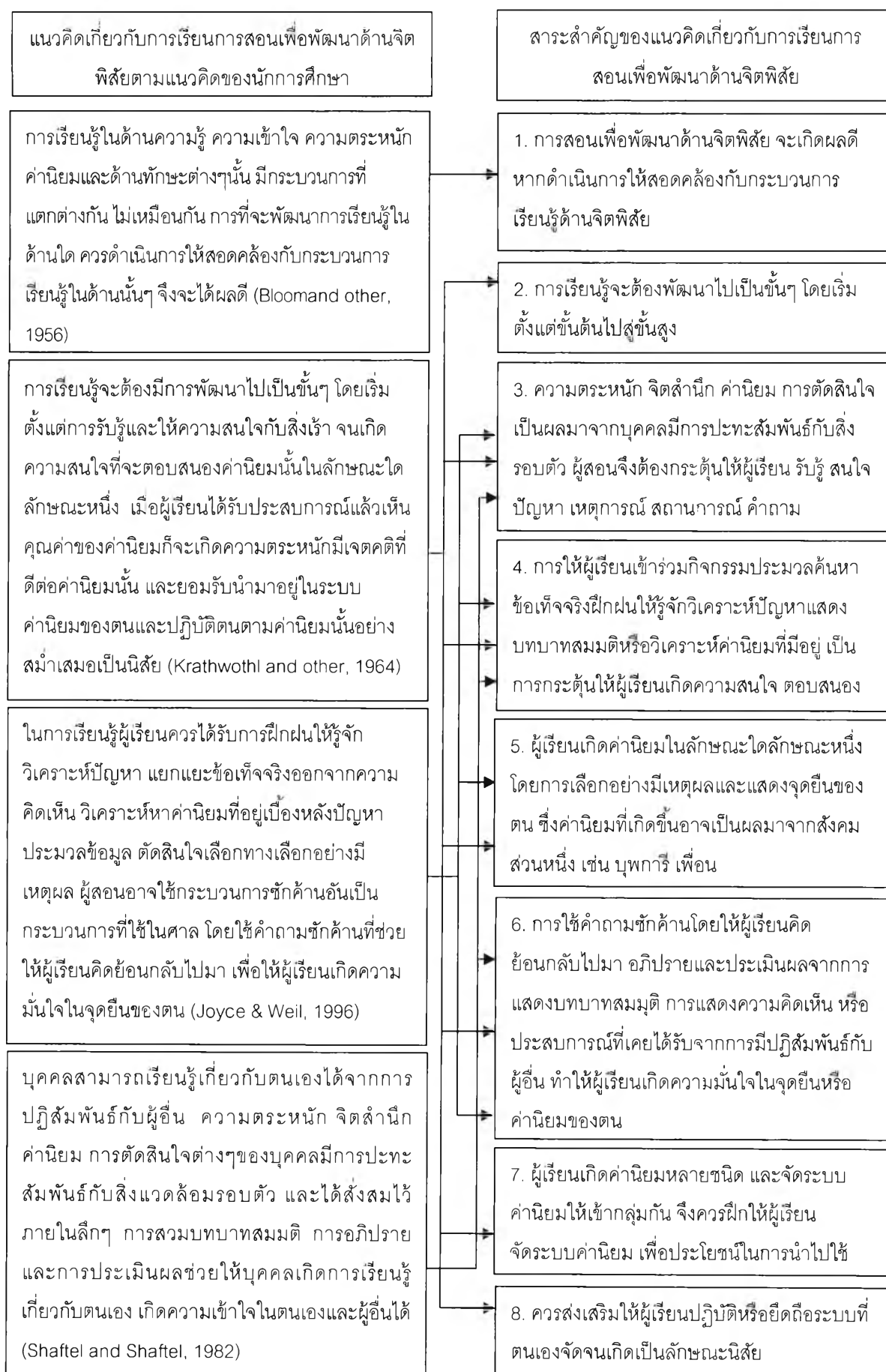
ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อใช้เป็นกรอบในการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์มีดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยของนักการศึกษาเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน

จากการศึกษาแนวคิดด้านจิตพิสัยของนักการศึกษาสามารถวิเคราะห์สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนได้ดังแผนภาพประกอบที่ 4.1

แผนภาพประกอบที่ 4.1 ผลการวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยของนักการศึกษา

จากแผนภาพประกอบที่ 4.1 สรุปสาระสำคัญของแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ 8 ข้อ ได้แก่ 1) การสอนเพื่อพัฒนาด้านจิตพิสัยจะเกิดผลดี หากดำเนินการให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย 2) การเรียนรู้จะต้องพัฒนาไปเป็นขั้น ๆ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นต้นไปสู่ขั้นสูง 3) ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเป็นผลมาจากบุคคลมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งรอบตัว ผู้สอนจึงต้องกระตุ้นให้ผู้เรียน รับรู้ สนใจ ปัญหา เหตุการณ์ สถานการณ์ คำถาม 4) การให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมประมวลค้นหาข้อเท็จจริง ฝึกฝนให้รู้จักวิเคราะห์ปัญหา แสดงบทบาทสมมติหรือวิเคราะห์ค่านิยมที่มีอยู่ เป็นวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและตอบสนอง 5) ผู้เรียนเกิดค่านิยมในลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยการเลือกอย่างมีเหตุผลและแสดงจุดยืนของตน ซึ่งค่านิยมที่เกิดขึ้นอาจเป็นผลมาจากสังคมส่วนหนึ่ง เช่น นุภาพารี เพื่อน 6) การใช้คำถามซักค้ำนโดยให้ผู้เรียนคิดย้อนกลับไปมา อภิปรายและประเมินผลจากการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงความคิดเห็น หรือประสบการณ์ที่เคยได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในจุดยืนหรือค่านิยมของตน 7) ผู้เรียนเกิดค่านิยมหลายชนิดและจัดระบบค่านิยมให้เข้ากลุ่มกัน จึงควรฝึกให้ผู้เรียนจัดระบบค่านิยม เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ และ 8) ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือยึดถือระบบที่ตนเองจัด จนเกิดเป็นลักษณะนิสัย

2.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีดังนี้

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ จุดประสงค์ และเนื้อหาวิชาสุขศึกษาในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่าหลักสูตรมีจุดประสงค์ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีเจตคติและค่านิยมที่ดีในเรื่องธรรมชาติ การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ ชีวิตและครอบครัวการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและความปลอดภัยในชีวิต มีทักษะปฏิบัติด้านสุขภาพและสมรรถภาพจนเป็นกิจนิสัย และเมื่อจบการเรียนรู้สุขศึกษาในกลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษาช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) แล้วผู้เรียนจะมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เข้าใจและเห็นความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโต และพัฒนาการที่มีคุณภาพและชีวิตในช่วงวัยต่างๆ
- 2) เข้าใจ ยอมรับ และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ความรู้สึกทางเพศ ความเสมอภาคทางเพศ สร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นและตัดสินใจแก้ปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่เหมาะสม
- 3) เลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมได้สัดส่วนส่งผลดีต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการในช่วงวัยรุ่น

4) มีทักษะในการประเมินอิทธิพลของ เพื่อนครอบครัว ชุมชนและวัฒนธรรม ที่มีต่อเจตคติ ค่านิยมเกี่ยวกับสุขภาพและชีวิต และสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม

5) ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อุบัติเหตุ การใช้จ่าย สารเสพติด และความรุนแรง รู้จักสร้างเสริมความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ครอบครัวและชุมชน

6) แสดงความตระหนักในความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกันโรคการดำรงสุขภาพ การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

7) สำนึกในคุณค่า ศักยภาพและความเป็นตัวของตัวเอง

สำหรับเนื้อหาวิชาสุขศึกษาในช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น) หลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีดังนี้

1) การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์ เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

2) ชีวิตและครอบครัว เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิต ครอบครัว การศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

3) การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค

4) ความปลอดภัยในชีวิต ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้จ่าย สารเสพติด และความรุนแรง

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในการสร้างเสริมสุขภาพ

จากการสัมภาษณ์นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 30 คน ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยฝ่ายมัธยม โรงเรียนสายปัญญา และโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โรงเรียนละ 10 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสุขศึกษา การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหาในการเรียนวิชาสุขศึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน พบว่า

นักเรียน จำนวน 22 คนคิดเป็นร้อยละ 73.33 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระวิชาสุขศึกษาว่ามีเนื้อหาสาระที่ต้องท่องจำมาก เวลาในการสอนเพียงสัปดาห์ละ 1 คาบไม่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่มีมาก

นักเรียน จำนวน 20 คนคิดเป็นร้อยละ 66.67 มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการสอน เน้นเนื้อหาสาระมากกว่าการจัดกิจกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่ยังเป็นแบบบรรยายที่เน้นการถ่ายทอดความรู้และเนื้อหาวิชามากกว่าการฝึกทักษะการแก้ปัญหา การสอนไม่ได้ใช้สถานการณ์ปัจจุบันมาให้นักเรียนได้วิเคราะห์จนทำให้นักเรียนเกิดเจตคติหรือค่านิยมที่ถูกต้องและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

นักเรียน จำนวน 25 คนคิดเป็นร้อยละ 83.33 มีความคิดเห็นว่าคุณสมบัติวิทยากรไทยมีค่านิยมที่พึงพอใจ หลงใหลไปกับค่านิยมที่ผิด และมีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนว่าการเรียนการสอนสุขศึกษาควรใช้วิธีปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย ควรมีวิธีการสอนที่เป็นกันเองกับนักเรียน จัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนมีค่านิยมที่ถูกต้อง รู้จักตัดสินใจปัญหาและเน้นเรื่องนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

2.2.3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนของครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 7 คน ได้แก่ อาจารย์โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม จำนวน 3 คน อาจารย์โรงเรียนสายปัญญาจำนวน 2 คน และอาจารย์โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสุขศึกษา การดำเนินการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ปัญหาในการสอนวิชาสุขศึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอน พบว่า

อาจารย์ จำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 57.14 มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระในวิชาสุขศึกษาว่าเนื้อหาวิชาสุขศึกษามีมากแต่มีเวลาสอนเพียงสัปดาห์ละ 1 คาบ ทำให้มีเวลาในการดำเนินการสอนและจัดกิจกรรมเพื่อเน้นจิตพิสัยและการปฏิบัติได้ไม่เต็มที่

อาจารย์ จำนวน 5 คนคิดเป็นร้อยละ 71.43 มีความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลว่านักเรียนมีความรู้โดยการท่องจำ และนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันน้อย ขาดทักษะการวิเคราะห์สถานการณ์และมีแนวโน้มการตัดสินใจไปในทางที่ผิด ครูจึงควรมีการวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติ โดยการสังเกตและสอบถามจากผู้ปกครองด้วย

อาจารย์ จำนวน 7 คนคิดเป็นร้อยละ 100 มีข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนว่าผู้สอนมีหน้าที่จะต้องปลูกฝังเจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้องทางด้านสุขภาพ โดยการฝึกให้

นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนรู้จักคิด ตัดสินใจปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง และนำไปปฏิบัติเป็นนิสัยทั้งนี้ในการเรียนการสอนครูควรให้ความเป็นกันเองและเป็นมิตรกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือบอกประเด็นปัญหาของตนเองให้ผู้สอนรับทราบ

ส่วนที่ 3 ผลการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3.1 ผลการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ผู้วิจัยได้ดำเนินการภายใต้กรอบองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากการสังเคราะห์ในส่วนที่ 1 และสาระสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ในส่วนที่ 2 ประกอบกัน โดยได้ผลการดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 ผลการสังเคราะห์หลักการของการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยโดยนำสาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยที่ได้จากข้อ 2.1 มาสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.2

แผนภาพประกอบที่ 4.2 ผลการสังเคราะห์หลักการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย

จากแผนภาพประกอบที่ 4.2 สรุปได้ว่า การเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยประกอบด้วยหลักการ 6 ข้อ คือ 1) หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย 2) หลักการกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ 3) หลักการค้นหาค่านิยม 4) หลักการประเมินค่านิยม 5) หลักการสร้างเสริมคุณลักษณะ และ 6) หลักการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3.1.2 ผลการสังเคราะห์ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน โดยนำหลักการของการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย จากข้อ 3.1.1 และปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนของนักเรียนและครูผู้สอน จากข้อ 2.2.2 และข้อ 2.2.3 มาสังเคราะห์เป็นหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.3

แผนภาพประกอบที่ 4.3 ผลการสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากแผนภาพประกอบที่ 4.3 สรุปได้ว่า หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยหลักการ 5 ข้อ คือ

- 1) ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และปลูกฝังค่านิยมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพด้วยกลวิธีต่าง ๆ จากขั้นต้นไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
- 2) ในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นให้รับรู้สถานการณ์ที่เป็นจริงซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน
- 3) ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อประมวลค้นหาข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล จนเกิดค่านิยมหรือจุดยืนของตนเอง
- 4) ในกระบวนการเรียนการสอนควรมีการประมวลผลค่านิยม เพื่อให้ผู้เรียนได้ ทบทวนและมั่นใจในค่านิยมหรือจุดยืนของตน
- 5) ผู้เรียนรวบรวม เรียงลำดับ หรือสรุปค่านิยมและอาจเชื่อมโยงกับชีวิตของตน ทั้งควรได้แสดงออกถึงการปฏิบัติตามความเชื่อนั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาหรือ เปลี่ยนไปเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

3.2 ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากข้อ 3.1.2 มาวิเคราะห์ผลที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียนภายใต้หลักการนั้น จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์ที่คาดว่าจะเกิดกับผู้เรียนภายใต้หลักการนั้นมาสังเคราะห์เป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.4

แผนภาพประกอบที่ 4.4 ผลการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากแผนภาพประกอบที่ 4.4 สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน คือ เพื่อพัฒนาความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจให้ชีวิตไปในการสร้างเสริมสุขภาพ

3.3 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้ผลการดำเนินการดังนี้

3.3.1 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยการนำหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้จากข้อ 3.1.2 มาวิเคราะห์เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.5

แผนภาพประกอบที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากแผนภาพประกอบที่ 4.5 สรุปได้ว่า แนวทางการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมี 10 แนวทาง ได้แก่

- 1) ผู้สอนตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก หรือค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้ เพื่อประเมินผลการพัฒนาของผู้เรียนหลังการเรียนรู้
- 2) ผู้สอนมีประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นจริงให้นักเรียนได้รับรู้
- 3) ผู้เรียนเปิดเผยความคิด ความรู้สึกของตน
- 4) ผู้เรียนประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นจริง
- 5) เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงค่านิยมที่เกิดขึ้น
- 6) ผู้เรียนบอกเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น
- 7) ผู้เรียนวิเคราะห์บททวนค่านิยมระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน
- 8) ผู้เรียนประเมินผลค่านิยมเพื่อให้เกิดความมั่นใจในค่านิยมของตนหรือเปลี่ยนแปลงค่านิยมใหม่
- 9) ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเปรียบเทียบและสรุปจัดระบบค่านิยมต่าง ๆ ของตน
- 10) ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอ

3.3.2 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่ได้จากข้อ 3.3.1 มาสังเคราะห์เป็นขั้นตอนการเรียนการสอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.6

แผนภาพประกอบที่ 4.6 ผลการสังเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากแผนภาพประกอบที่ 4.6 สรุปได้ว่า ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย ประกอบด้วยขั้นตอน 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเกี่ยวกับ การสร้างเสริมสุขภาพ 2) การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพ 3) การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากปัญหาหรือสถานการณ์ 4) การแสดงความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจที่เกิดขึ้นและระบุเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น 5) การวิเคราะห์ทบทวนค่านิยมที่เลือกระหว่างกลุ่มผู้เรียน 6) การลองปฏิบัติตามค่านิยมเพื่อให้เห็นประโยชน์หรือโทษที่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น 7) การสรุปค่านิยมนั้น 8) การตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพโดยการติดตามผลการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

3.4 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัย โดยการนำขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนแต่ละขั้นตอนที่ได้จากข้อ 3.3.2 มาวิเคราะห์แยกแยะกิจกรรมการเรียนการสอนและวิเคราะห์วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.7

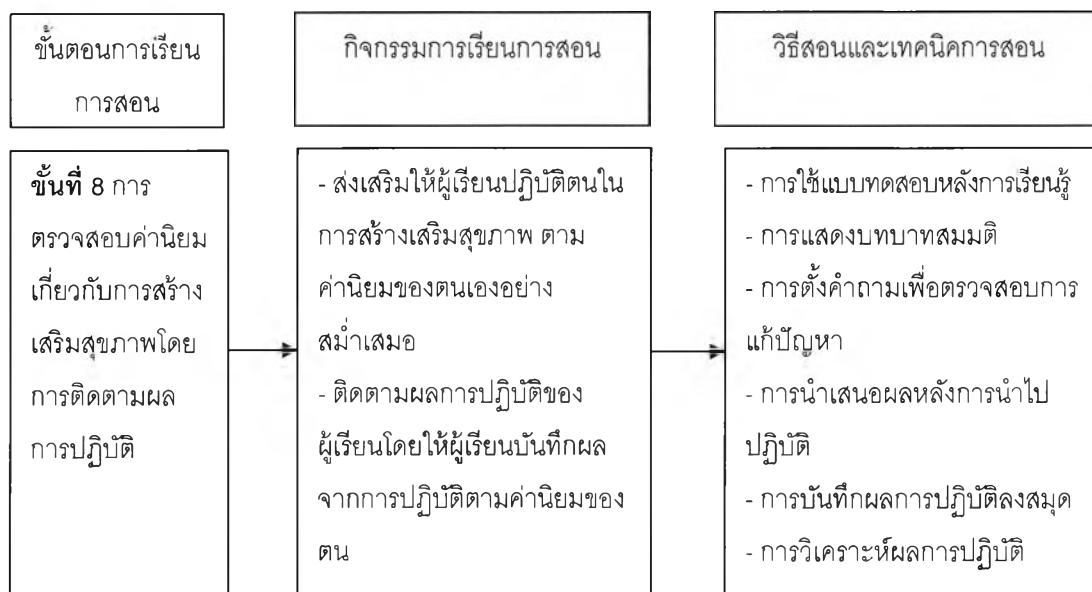
แผนภาพประกอบที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีสอนและเทคนิคการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขั้นตอนการเรียนการสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	วิธีสอนและเทคนิคการสอน
ขั้นที่ 1 การตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึกหรือค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบความตระหนัก หรือค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน โดยการซักถามใช้แบบทดสอบ หรือให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น - ผู้เรียนประเมินความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การทำแบบทดสอบประเมินตนเอง - การให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพนักเรียน - การให้ผู้เรียนตอบข้อซักถาม - การให้ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน
ขั้นที่ 2 การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจัดประสบการณ์ สถานการณ์หรือประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน - กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ประเด็นปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริงของ ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน - การใช้คำถามกระตุ้นให้รับรู้ประเด็นปัญหา- การอ่านข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาให้ฟัง- การเล่าเรื่อง เหตุการณ์ต่างๆ- การแสดงบทบาทสมมติ- การชมวิดีโอทัศน์

แผนภาพประกอบที่ 4.7 (ต่อ)

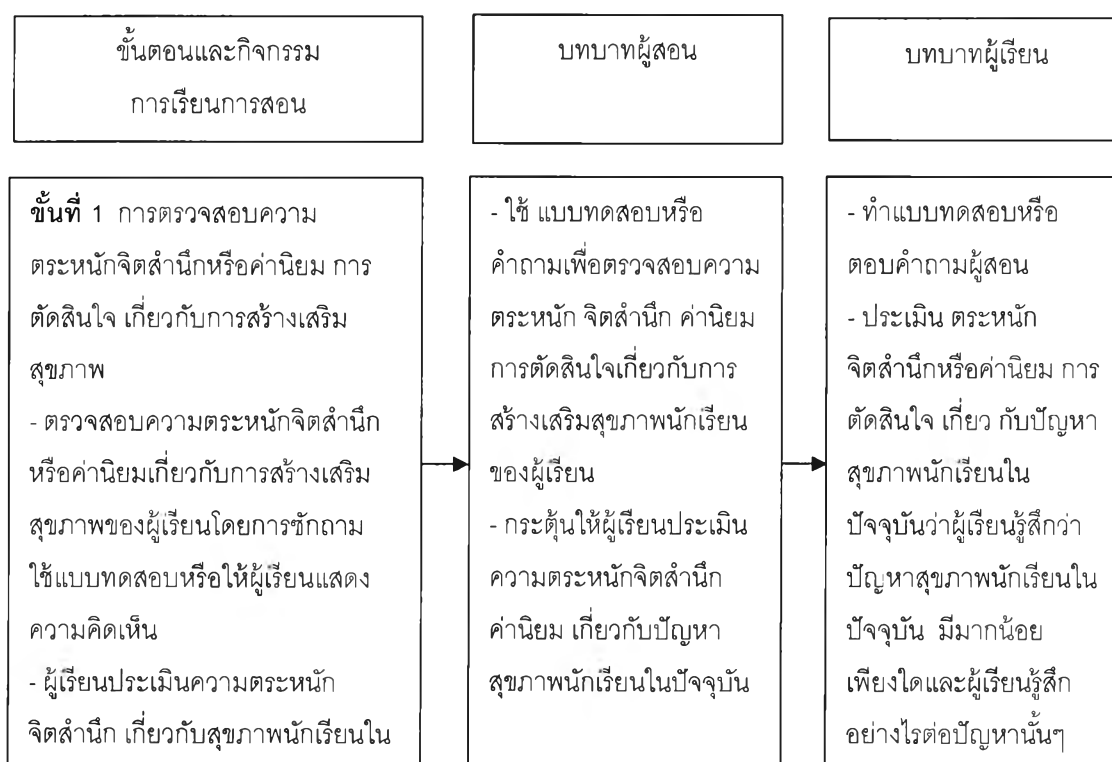
ขั้นตอนการเรียนการสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	วิธีสอนและเทคนิคการสอน
<p>ขั้นที่ 3 การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนร่วมกันประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ - ผู้เรียนร่วมกันหาข้อสรุป ประโยชน์และโทษของการกระทำต่างๆที่มีผลต่อสุขภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - การอภิปราย แจกแจงเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง- การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนสรุป ประโยชน์ และโทษของการกระทำที่มีผลต่อสุขภาพนักเรียน - การแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น
<p>ขั้นที่ 4 การแสดงความคิดเห็นที่เกิดขึ้นและระบุเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นจิตสำนึก และค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งให้ทุกคนได้แสดงเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - การนำเสนอความตระหนักจิตสำนึก ค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น - การใช้คำถามถามความรู้สึก ค่านิยมและเหตุผล
<p>ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ทบทวนค่านิยมที่เลือกระหว่างกลุ่มผู้เรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทบทวนค่านิยมเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือยึดมั่นในค่านิยมที่เกิดขึ้น - ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันค่านิยมนั้นโดยมีเหตุผลประกอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - การใช้คำถามกลับไปมาเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาทบทวนค่านิยม- การอภิปรายของกลุ่มผู้เรียน- การใช้บทบาทสมมติ- การวิเคราะห์ประโยชน์-โทษรวมทั้งข้อเท็จจริงของค่านิยม - การแสดงเหตุผลในการเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันค่านิยมนั้น - การให้ข้อมูลย้อนกลับ
<p>ขั้นที่ 6 การลองปฏิบัติตามค่านิยมเพื่อให้เห็นประโยชน์หรือโทษที่ปฏิบัติตามค่านิยม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนสร้างสถานการณ์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้ลองปฏิบัติตามค่านิยม - ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ที่ทำให้เห็นประโยชน์และโทษของการปฏิบัติตามค่านิยมนั้นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสาธิต ทดลอง - การแสดงบทบาทสมมติ - การเล่าเรื่อง เล่าประสบการณ์ - การแลกเปลี่ยนประสบการณ์
<p>ขั้นที่ 7 การสรุปค่านิยม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนแต่ละคนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม เพื่อสรุปเป็นค่านิยมที่เหมาะสม - ผู้เรียนรวบรวมค่านิยมที่มีอยู่ กับค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - การสังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับค่านิยมในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน - การบันทึกค่านิยมของตนเองลงในสมุด

แผนภาพประกอบที่ 4.7 (ต่อ)

3.4.2 ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนโดยนำขั้นตอนและกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้จากข้อ 3.3.2 และจากข้อ 3.4 มาวิเคราะห์เป็นบทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนในแต่ละขั้นตอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.8

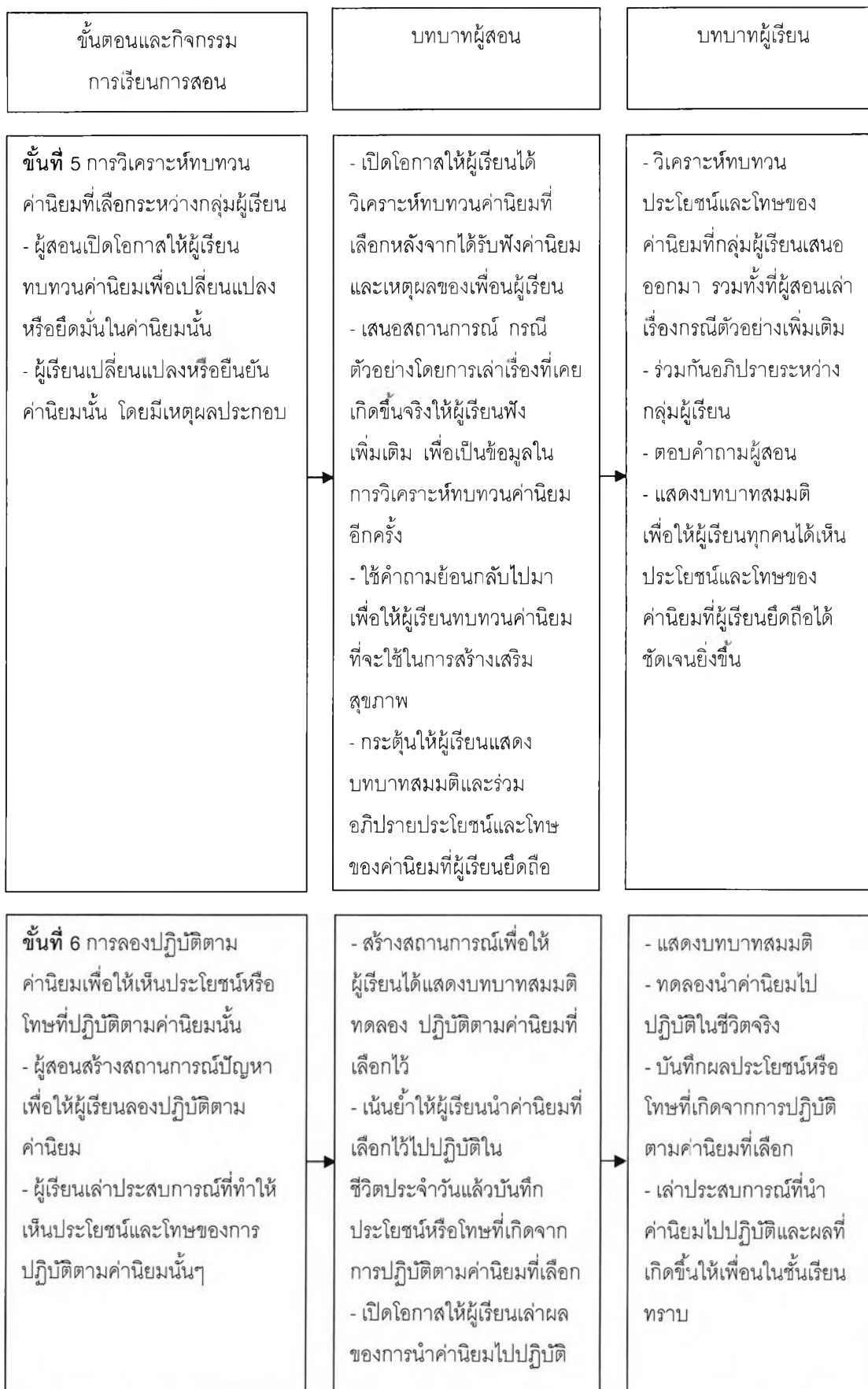
แผนภาพประกอบที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์บทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

แผนภาพประกอบที่ 4.8 (ต่อ)

ขั้นตอนและกิจกรรม การเรียนรู้การสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 2 การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนจัดประสบการณ์สถานการณ์หรือประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน - กระตุ้นให้ผู้เรียนรับรู้ประเด็นปัญหา 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนได้รับรู้ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน โดยการใช้ กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การอ่าน ข้อมูลการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ที่ผู้สอนเคยพบเห็น การใช้คำถามหรือการแสดงบทบาทสมมติ - กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผู้เรียนเคยรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหานั้นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาต่างๆ ที่ผู้สอนนำมาเสนอ - แสดงบทบาทสมมติ - แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผู้เรียนเคยได้รับรู้ต่อประเด็นปัญหานั้นๆ
<p>ขั้นที่ 3 การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนร่วมกันประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ - ผู้เรียนร่วมกันหาข้อสรุปประโยชน์และโทษของการกระทำต่างๆที่มีผลต่อสุขภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุรวมทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดจากประเด็นปัญหาต่างๆ - ร่วมกับผู้เรียนในการหาข้อสรุปประโยชน์และโทษของการกระทำต่างๆที่มีผลต่อสุขภาพนักเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - ร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์หาสาเหตุและแยกแยะประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาต่างๆ - ตัดสินใจเลือกค่านิยมที่ผู้เรียนจะนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง
<p>ขั้นที่ 4 การแสดงตระหนักจิตสำนึกหรือค่านิยม การตัดสินใจและระบุเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งให้ทุกคนได้แสดงเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - กระตุ้นให้ผู้เรียนบอกความรู้สึกค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งบอกเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น - ชี้นำให้ผู้เรียนเลือกค่านิยมที่เหมาะสมตามประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - บอกความรู้สึกและค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งบอกเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น - รับฟังความรู้สึกค่านิยมของผู้เรียนคนอื่นๆ

แผนภาพประกอบที่ 4.8 (ต่อ)

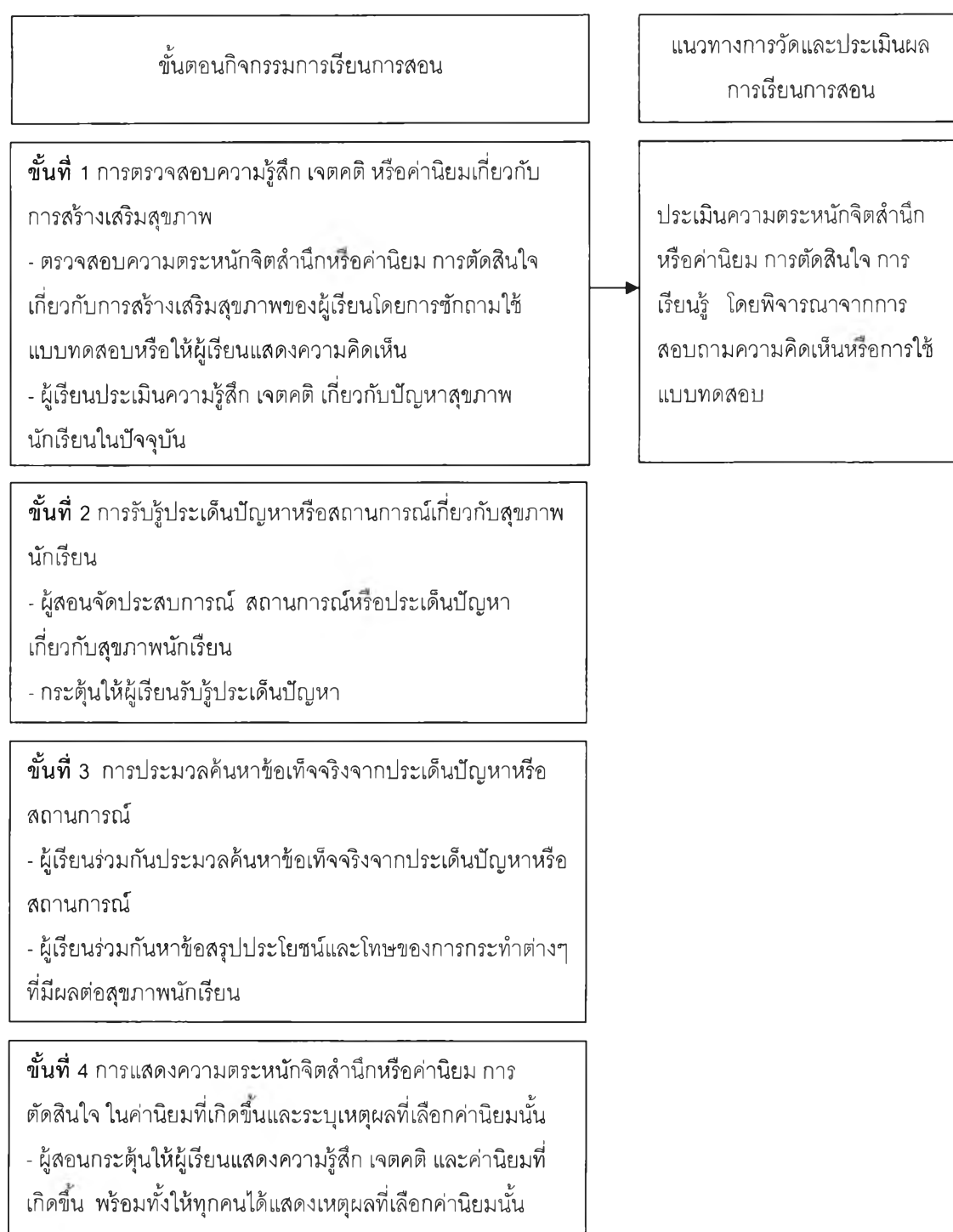

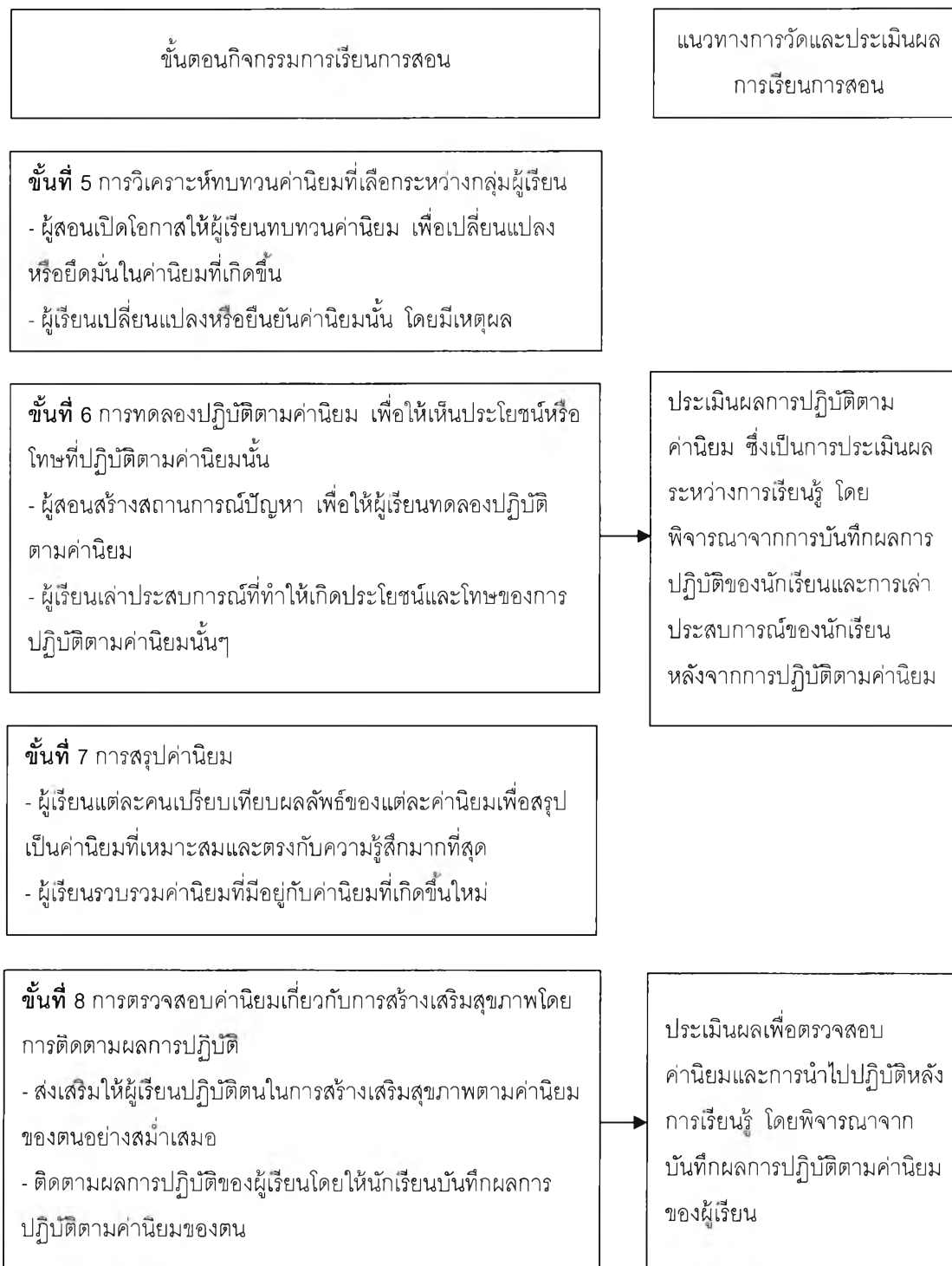
แผนภาพประกอบที่ 4.8 (ต่อ)

ขั้นตอนและกิจกรรม การเรียนรู้การสอน	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 7 การสรุปค่านิยม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนแต่ละคนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม เพื่อสรุปเป็นค่านิยมที่เหมาะสมและตรงกับความรู้สึกมากที่สุด - ผู้เรียนรวบรวมค่านิยมที่มีอยู่กับค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม แล้วสรุปค่านิยมที่เหมาะสมและตรงกับความรู้สึกของผู้เรียนมากที่สุด ในแต่ละสถานการณ์ของการสร้างเสริมสุขภาพแล้วบันทึกลงในสมุด - ให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนรวบรวมค่านิยมที่มีอยู่กับค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ โดยจัดระบบค่านิยมที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - เปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม แล้วสรุปค่านิยมที่เหมาะสมและตรงกับความรู้สึกมากที่สุดในแต่ละสถานการณ์ของการสร้างเสริมสุขภาพ - บันทึกข้อสรุปไว้ในสมุด - รวบรวมค่านิยมที่มีอยู่กับค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ - จัดระบบค่านิยมที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ใกล้เคียงกันหรือเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน
<p>ขั้นที่ 8 การตรวจสอบค่านิยม เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการติดตามผลการปฏิบัติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมของตนอย่างสม่ำเสมอ - ติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนบันทึกผลจากการปฏิบัติตนตามค่านิยมของตน 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้แบบทดสอบหรือใช้คำถามเพื่อตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ - ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมที่ได้บันทึกไว้อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเมื่อเกิดประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์จริงที่ปรากฏในสื่อมวลชน - ตรวจสอบบันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบทดสอบหรือตอบคำถามตามความเป็นจริง - ปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย - บันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมอย่างสม่ำเสมอ

3.5 ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยนำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้จากการวิเคราะห์ใน ข้อ 3.4 มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน ดังแสดงในแผนภาพประกอบที่ 4.9

แผนภาพประกอบที่ 4.9 ผลการสังเคราะห์แนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากแผนภาพประกอบที่ 4.9 สรุปได้ว่า แนวทางการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีด้วยกัน 3 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 การประเมินความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ ก่อนการเรียนรู้โดยพิจารณาจากการสอบถามความคิดเห็นหรือการใช้แบบทดสอบครั้งที่ 2 เป็นการประเมินผลการปฏิบัติตามค่านิยม ซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ โดยพิจารณา

จากการบันทึกผลการปฏิบัติของนักเรียนและการเล่าประสบการณ์ของนักเรียนหลังจากการปฏิบัติตามค่านิยม และครั้งที่ 3 เป็นการประเมินผลเพื่อตรวจสอบค่านิยมและการนำไปปฏิบัติหลังการเรียนรู้อีก โดยพิจารณาจากบันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมของผู้เรียนหรือการใช้แบบทดสอบและการใช้แบบการสอบถาม

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สรุปผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ดังนี้

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดพัฒนาจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดพัฒนาจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีหลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอน 5 ข้อ ดังนี้

1. ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนา ความตระหนัก จิตสำนึก และปลูกฝังค่านิยมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพด้วยกลวิธีต่างๆ จากขั้นต้นไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
2. ในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นให้รับรู้สถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน
3. ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อประมวลค้นหาข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผลจนเกิดค่านิยมหรือจุดยืนของตนเอง
4. ในกระบวนการเรียนการสอนควรมีการประมวลผลค่านิยม เพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนและมั่นใจในค่านิยมหรือจุดยืนของตนเอง
5. ผู้เรียนรวบรวม เรียงลำดับ หรือสรุปค่านิยม และอาจเชื่อมโยงกับชีวิตของตนทั้งควรได้แสดงออกถึงการปฏิบัติตามความเชื่อนั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาหรือเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมและการใช้เหตุผลในการตัดสินใจใช้ชีวิตไปในทางสร้างเสริมสุขภาพ

ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก หรือค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นขั้นการตรวจสอบค่านิยม ในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน โดยการทำแบบทดสอบประเมินตนเอง การให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การให้ผู้เรียนตอบข้อซักถาม การให้ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพในปัจจุบัน

บทบาทผู้สอน

1) ใช้แบบทดสอบหรือคำถามเพื่อตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียน

2) กระตุ้นให้ผู้เรียนประเมินความตระหนัก จิตสำนึกค่านิยม เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน

บทบาทผู้เรียน

1) ทำแบบทดสอบหรือตอบคำถามผู้สอน

2) ประเมินความตระหนัก จิตสำนึกค่านิยม เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน ว่าผู้เรียนรู้สึกว่าเป็นปัญหาสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน มีมากน้อยเพียงใดและผู้เรียนรู้สึกอย่างไรต่อปัญหานั้น ๆ

2. การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ประเด็นปัญหาโดยใช้กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริงของประเด็นปัญหา การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนรับรู้ประเด็นปัญหา การอ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนฟัง การเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่างๆ การแสดงบทบาทสมมติ การชมวิดิทัศน์

บทบาทผู้สอน

1) ให้ผู้เรียนได้รับรู้ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน โดยการใช้กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง การอ่านข้อมูลการเล่าเรื่องจากประสบการณ์ที่ผู้สอนเคยพบเห็น การใช้คำถามหรือการแสดงบทบาทสมมติ

2) กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผู้เรียนเคยรับรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหานั้น ๆ

บทบาทผู้เรียน

- 1) แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นปัญหาต่างๆที่ผู้สอนนำมาเสนอ
- 2) แสดงบทบาทสมมติ
- 3) แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ผู้เรียนเคยได้รับรู้ต่อประเด็นปัญหานั้นๆ

3. การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากปัญหาหรือสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันหาข้อสรุป ประโยชน์และโทษของการกระทำต่างๆที่มีผลต่อสุขภาพ โดยการอภิปรายแจกแจงเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนสรุปประโยชน์ และโทษของการกระทำที่มีผลต่อสุขภาพนักเรียน การแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

บทบาทผู้สอน

- 1) สนับสนุนให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์ ค้นหาสาเหตุรวมทั้งประโยชน์และโทษที่เกิดจากประเด็นปัญหาต่างๆ
- 2) ร่วมกับผู้เรียนในการหาข้อสรุปประโยชน์และโทษของการกระทำต่างๆที่มีผลต่อสุขภาพนักเรียน

บทบาทผู้เรียน

- 1) ร่วมกันอภิปราย วิเคราะห์หาสาเหตุและแยกแยะประโยชน์และโทษที่เกิดขึ้นจากประเด็นปัญหาต่าง ๆ
- 2) ตัดสินใจเลือกค่านิยมที่ผู้เรียนจะนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง

4. การแสดงความตระหนัก จิตสำนึกค่านิยม ที่เกิดขึ้น และระบุเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้นเป็นขั้นที่ผู้เรียนนำเสนอความตระหนัก จิตสำนึกค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเหตุผลที่เลือกนั้นโดยการใช้คำถามถามความรู้สึกค่านิยมและเหตุผลของผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนเขียนบันทึกความรู้สึกค่านิยมและเหตุผลของผู้เรียน

บทบาทผู้สอน

- 1) กระตุ้นให้ผู้เรียนบอกความรู้สึกค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งบอกเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น
- 2) ชี้แนะให้ผู้เรียนเลือกค่านิยมที่เหมาะสมตามประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

บทบาทผู้เรียน

- 1) บอกความรู้สึกและค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งบอกเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น

2) รับฟังความรู้สึกค่านิยมของผู้เรียนคนอื่นๆ

5. การวิเคราะห์ทบทวนค่านิยมที่เลือกระหว่างกลุ่มผู้เรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทบทวนค่านิยมเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือยึดมั่นในค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยการใช้คำถามกลับไปมาเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณา ทบทวนค่านิยม โดยการอภิปรายของกลุ่มผู้เรียน การใช้บทบาทสมมติ การวิเคราะห์ประโยชน์และโทษรวมทั้งข้อเท็จจริงของค่านิยม การแสดงผลในการเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันค่านิยมนั้น การให้ข้อมูลย้อนกลับ

บทบาทผู้สอน

- 1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ทบทวนค่านิยมที่เลือก หลังจากได้รับฟังค่านิยมและเหตุผลของเพื่อนผู้เรียน
- 2) เสนอสถานการณ์ กรณีตัวอย่างโดยการเล่าเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริงให้ผู้เรียนฟังเพิ่มเติม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ทบทวนค่านิยมอีกครั้ง
- 3) ใช้คำถามย้อนกลับไปมาเพื่อให้ผู้เรียนทบทวนค่านิยมที่จะใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพ
- 4) กระตุ้นให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติและร่วมอภิปรายประโยชน์และโทษของค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือ

บทบาทผู้เรียน

- 1) วิเคราะห์ทบทวนประโยชน์และโทษของค่านิยมที่กลุ่มผู้เรียนเสนอออกมารวมทั้งที่ผู้สอนเล่ากรณีตัวอย่างเพิ่มเติม
- 2) ร่วมกันอภิปรายระหว่างกลุ่มผู้เรียน
- 3) ตอบคำถามผู้สอน
- 4) แสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้เห็นประโยชน์และโทษของค่านิยมที่ผู้เรียนยึดถือได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6. การลองปฏิบัติตามค่านิยมเพื่อให้เห็นประโยชน์หรือโทษที่ปฏิบัติตามค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้ลองปฏิบัติตามค่านิยม โดยการสาธิต ทดลอง การแสดงบทบาทสมมติ หรือการให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ เล่าเรื่องที่ทำให้เห็นประโยชน์และโทษของการปฏิบัติตามค่านิยมนั้น

บทบาทผู้สอน

- 1) สร้างสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมมติ ทดลอง ปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือกไว้
- 2) เน้นย้ำให้นักเรียนนำค่านิยมที่เลือกไว้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันแล้วบันทึกประโยชน์หรือโทษที่เกิดจากการปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือก

3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเล่าผลของการนำค่านิยมไปปฏิบัติ

บทบาทผู้เรียน

- 1) แสดงบทบาทสมมติ
- 2) ทดลองนำค่านิยมไปปฏิบัติในชีวิตจริง
- 3) บันทึกผลประโยชน์หรือโทษที่เกิดจากการปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือก
- 4) เล่าประสบการณ์ที่นำค่านิยมไปปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นให้เพื่อนในชั้นเรียนทราบ

7. การสรุปค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละคนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม เพื่อสรุปเป็นค่านิยมที่เหมาะสม และตรงกับความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม มากที่สุด

บทบาทผู้สอน

- 1) ให้ผู้เรียนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม แล้วสรุปค่านิยมที่เหมาะสมและตรงกับความรู้สึกของผู้เรียนมากที่สุดในแต่ละสถานการณ์ของการสร้างเสริมสุขภาพแล้วบันทึกลงในสมุด
- 2) ให้คำแนะนำและกระตุ้นให้ผู้เรียนรวบรวมค่านิยมที่มีอยู่กับค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่ โดยจัดระบบค่านิยมที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกันได้ด้วยกัน

บทบาทผู้เรียน

- 1) เปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม แล้วสรุปค่านิยมที่เหมาะสมและตรงกับความรู้สึกมากที่สุดในแต่ละสถานการณ์ของการสร้างเสริมสุขภาพ
- 2) บันทึกข้อสรุปไว้ในสมุด
- 3) รวบรวมค่านิยมที่มีอยู่กับค่านิยมที่เกิดขึ้นใหม่
- 4) จัดระบบค่านิยมที่จะนำไปใช้ในสถานการณ์ใกล้เคียงกันหรือเรื่องเดียวกันไว้ด้วยกัน

8. การตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการติดตามผลการปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และ ติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนบันทึกผลจากการปฏิบัติตามค่านิยมของตนเองหรือการใช้แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ การแสดงบทบาทสมมติ การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบการแก้ปัญหา การนำเสนอผลหลังการนำไปปฏิบัติ การบันทึกผลการปฏิบัติลงสมุด การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ

บทบาทผู้สอน

- 1) ใช้แบบทดสอบหรือใช้คำถามเพื่อตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งขณะเรียนอยู่ในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

- 2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมที่ได้บันทึกไว้อย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเมื่อเกิดประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์จริงที่ปรากฏในสื่อมวลชน
- 3) ตรวจสอบบันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

บทบาทผู้เรียน

- 1) ทำแบบทดสอบหรือตอบคำถามตามความเป็นจริง
- 2) ปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนหญิงอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย
- 3) บันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมอย่างสม่ำเสมอ

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนนี้มี 3 ครั้ง คือ

1. การประเมินความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมก่อนการเรียนรู้โดยพิจารณาจากการสอบถามความคิดเห็น หรือการใช้แบบทดสอบ
2. การประเมินผลการปฏิบัติตามค่านิยม ซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากการบันทึกผลการปฏิบัติของผู้เรียน และการเล่าประสบการณ์ของผู้เรียนหลังจากการปฏิบัติตามค่านิยม
3. การประเมินผลเพื่อตรวจสอบค่านิยมและการนำไปปฏิบัติหลังการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากบันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมของผู้เรียนหรือการใช้แบบทดสอบ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากทฤษฎีวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยปรากฏผล ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุม

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ ปรากฏดังตารางประกอบที่ 4.2, 4.3 และ 4.4

ตารางประกอบที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	ก่อนการทดลอง		t	Sig.
		\bar{X}	SD		
สาธิตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	31.82	0.10	0.38
	กลุ่มควบคุม	34	31.67		
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	16.28	0.31	0.91
	กลุ่มควบคุม	25	16.24		

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.2 พบว่า ก่อนการทดลองนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.82 คะแนน และ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.67 คะแนน

และนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.28 คะแนน และ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.24 คะแนน

ตารางประกอบที่ 4.3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	ก่อนการทดลอง		t	Sig.
		\bar{X}	SD		
สาธิตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	4.41	0.44	0.65
	กลุ่มควบคุม	34	4.37		
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	4.09	0.54	0.58
	กลุ่มควบคุม	25	4.03		

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.3 พบว่าก่อนการทดลองนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 คะแนน และ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 คะแนน

และนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาพบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 คะแนน และนักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คะแนน

ตารางประกอบที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	ก่อนการทดลอง		t	Sig.
		\bar{X}	SD		
สาธิตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	3.02	0.64	0.52
	กลุ่มควบคุม	34	2.98		
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	2.77	-0.27	0.78
	กลุ่มควบคุม	25	2.79		

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.4 พบว่าก่อนการทดลองนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 คะแนน และ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 คะแนน

ส่วนนักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาพบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 คะแนน และ นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คะแนน ซึ่งแสดงว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนามีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ ปรากฏดังตารางประกอบที่ 4.5, 4.6 และ 4.7

ตารางประกอบที่ 4.5 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	Sig.	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
สาริตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	31.82	4.68	42.23	1.40	-9.56	0.00*
	กลุ่มควบคุม	34	31.67	6.64	36.26	3.86	-3.89	0.00*
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	16.28	4.88	28.12	6.26	-5.36	0.00*
	กลุ่มควบคุม	25	16.24	4.34	16.84	6.07	-0.41	0.68

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.5 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสาริตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมในกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.82 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.23 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.67 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.26 คะแนน

นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ พบว่า เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.28 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.12 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.24 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.84 คะแนน

ตารางประกอบที่ 4.6 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	Sig.	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
สาริตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	4.41	0.29	4.90	0.20	-9.78	0.00*
	กลุ่มควบคุม	34	4.37	0.39	4.43	0.34	-0.71	0.47
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	4.09	6.26	4.64	0.26	-5.36	0.00*
	กลุ่มควบคุม	25	4.03	0.43	4.01	0.38	0.15	0.87

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.6 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนสาริตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมในกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 คะแนน

นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน

ตารางประกอบที่ 4.7 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	Sig.	
		\bar{X}	SD	\bar{X}	SD			
สาริตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	3.02	0.33	3.71	0.98	-4.46	0.00*
	กลุ่มควบคุม	34	2.98	0.21	3.11	0.32	-1.92	0.63
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	2.77	0.36	3.25	0.40	-4.63	0.00*
	กลุ่มควบคุม	25	2.79	0.30	2.87	0.47	-0.60	0.54

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนสาริตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมในกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.02 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 คะแนน

นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาในกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 คะแนน

ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 คะแนน หลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 คะแนน

ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองกับของนักเรียนกลุ่มควบคุม

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมการตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ ปรากฏดังตารางประกอบที่ 4.8, 4.9 และ 4.10

ตารางประกอบที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	หลังการทดลอง		t	Sig.
		\bar{X}	SD		
สาริตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	42.23	6.19	0.00*
	กลุ่มควบคุม	34	36.26		
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	28.12	6.14	0.00*
	กลุ่มควบคุม	25	16.84		

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมหลังการทดลอง นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 42.23 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.26 คะแนน

นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.12 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.84 คะแนน

ตารางประกอบที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลอง กับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	หลังการทดลอง		t	Sig.
		\bar{X}	SD		
สาธิตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	4.90	6.81	0.00*
	กลุ่มควบคุม	34	4.43		
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	4.64	6.67	0.00*
	กลุ่มควบคุม	25	4.01		

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.9 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยมหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.90 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 คะแนน

นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยาหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 คะแนน

ตารางประกอบที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

โรงเรียน	n	หลังการทดลอง		t	Sig.
		\bar{X}	SD		
สาธิตจุฬาฯ	กลุ่มทดลอง	34	3.71	3.42	0.01*
	กลุ่มควบคุม	34	3.11		
พุทธจักรวิทยา	กลุ่มทดลอง	25	3.25	3.05	0.04*
	กลุ่มควบคุม	25	2.87		

* $p < 0.05$

จากตารางประกอบที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 คะแนน

นักเรียนโรงเรียนพุทธจักรวิทยา หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 คะแนน นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 คะแนน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการพัฒนาค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน ดังตารางประกอบที่

4.5, 4.6, 4.7 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

สรุปการขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปให้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษามีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น โดยวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพที่พัฒนาขึ้น จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และด้านการปฏิบัติ และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติอ้างอิงก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน โดยใช้ค่าที (t-test for dependent samples) และทดสอบสมมติฐานการวิจัยโดยใช้สถิติอ้างอิง หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนโดยใช้ค่าที (t-test for independent samples) ดังตารางประกอบที่ 4.8, 4.9, 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียน หลังการทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาสามารถนำไปขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่มีประสิทธิภาพเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 2) ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น 3) ขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ระยะที่ 2 การประเมินประสิทธิผลและการขยายผลการวิจัยของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการวิจัยเชิงทดลองประเภทกึ่งทดลอง (Quasi - Experimental Research) แบบ 2 กลุ่มมีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (The Pretest-Posttest Control Group Design) ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนและกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยมีเกณฑ์เป็นโรงเรียนสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี และโรงเรียนสหศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติ ผลการเลือกโรงเรียนได้โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม และโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ผู้วิจัยทำการสุ่มห้องเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 2 ห้องเรียน ทั้งจากโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนพุทธจักรวิทยา ด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากเพื่อกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยจัดการเรียนการสอนกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้น สัปดาห์ละ 1 คาบรวม 10 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมทั้ง 2 โรงเรียนดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบปกติสัปดาห์ละ 1 คาบรวม 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นแบบวัดปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.94 ค่าความเที่ยง 0.87 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.28–0.62 และมีความยาก-ง่ายอยู่ในช่วง 0.35–0.74 สำหรับแบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ เป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating

Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) มี 6 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.96 ค่าความเที่ยง 0.83 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.20–0.88 ส่วนแบบวัดการนำไปปฏิบัติเป็นแบบวัดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) มี 4 ระดับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมเท่ากับ 0.95 ค่าความเที่ยง 0.84 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.26–0.71

ผู้วิจัยประเมินประสิทธิผลและขยายผลวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษา ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ โดยใช้สถิติ ค่าที (t-test for dependent sample) และวิเคราะห์ เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ โดยใช้สถิติ ค่าที (t-test for independent samples)

สรุปผลการวิจัย

การดำเนินตามขั้นตอนดังกล่าว ปรากฏผลสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ดังนี้

1. ผลการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนและคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาจากการวิเคราะห์แนวคิดด้านจิตพิสัย ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิและการใช้วงจร PDCA เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีรายละเอียดของรูปแบบการเรียนการสอน และคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วย

1.1.1 หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยหลักการ 5 ข้อ

- 1) ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาความตระหนัก จิตสำนึก และปลูกฝังค่านิยมการตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพด้วยกลวิธีต่างๆ จากขั้นต้นไปสู่ขั้นที่สูงขึ้น
- 2) ในกระบวนการเรียนการสอน ผู้เรียนจะต้องถูกกระตุ้นให้รับรู้สถานการณ์ที่เป็นจริงซึ่งเป็นปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน
- 3) ผู้เรียนควรมีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อประมวลค้นหาข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผลจนเกิดค่านิยมหรือจุดยืนของตน
- 4) ในกระบวนการเรียนการสอนควรมีการประเมินผลค่านิยมเพื่อให้ผู้เรียนได้ทบทวนและมั่นใจในค่านิยมหรือจุดยืนของตน
- 5) ผู้เรียนรวบรวม เรียงลำดับ หรือสรุปค่านิยม และอาจเชื่อมโยงกับชีวิตของตนเองทั้งควรได้แสดงออกถึงการปฏิบัติตามความเชื่อมั่นนั้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการพัฒนาหรือเปลี่ยนไปเป็นรูปแบบการใช้ชีวิตเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

1.1.2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม จริยธรรม และการใช้เหตุผลในการตัดสินใจใช้ชีวิตไปในทางสร้างเสริมสุขภาพ

1.1.3 ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอน 8 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นขั้นการตรวจสอบเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพของผู้เรียน โดยการทำแบบทดสอบประเมินตนเอง การให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การให้ผู้เรียนตอบข้อซักถาม การให้ผู้เรียนวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพนักเรียนในปัจจุบัน
- 2) การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพนักเรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ประเด็นปัญหาโดยใช้กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จำลอง สถานการณ์จริงของประเด็นปัญหา การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนรับรู้ประเด็นปัญหา การอ่านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาให้ผู้เรียนฟัง การเล่าเรื่องเหตุการณ์ต่างๆ การแสดงบทบาทสมมติ การชมวีดิทัศน์
- 3) การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากปัญหาหรือสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันหาข้อสรุป ประโยชน์และโทษของการกระทำต่างๆที่มีผลต่อสุขภาพ โดยการอภิปรายแจกแจงเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง การใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนสรุปประโยชน์และโทษของการกระทำที่มีผลต่อสุขภาพนักเรียน การแสดงบทบาทสมมติเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

4) การแสดงความตระหนัก จิตสำนึก การตัดสินใจในค่านิยมที่เกิดขึ้นและระบุเหตุผลที่เลือกค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำเสนอความรู้สึกนึกคิดค่านิยมที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้นโดยการใช้คำถามถามความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และเหตุผลของผู้เรียน หรือให้ผู้เรียนเขียนบันทึกความรู้สึกค่านิยมและเหตุผลของผู้เรียน

5) การวิเคราะห์บททวนค่านิยมที่เลือกระหว่างกลุ่มผู้เรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทบทวนค่านิยมเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือยึดมั่นในค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยการใช้คำถามกลับไปมาเพื่อให้ผู้เรียนพิจารณาทบทวนค่านิยม การอภิปรายของกลุ่มผู้เรียน การใช้บทบาทสมมติการวิเคราะห์ประโยชน์และโทษรวมทั้งข้อเท็จจริงของค่านิยม การแสดงผลในการเปลี่ยนแปลงหรือยืนยันค่านิยมนั้นและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

6) การลองปฏิบัติตามค่านิยมเพื่อให้เห็นประโยชน์หรือโทษที่ปฏิบัติตามค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้ลองปฏิบัติตามค่านิยม โดยการสาธิตทดลอง การแสดงบทบาทสมมติ หรือการให้ผู้เรียนเล่าประสบการณ์ เล่าเรื่องที่ทำให้เห็นประโยชน์และโทษของการปฏิบัติตามค่านิยมนั้น

7) การสรุปค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละคนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม เพื่อสรุปเป็นค่านิยมที่เหมาะสม และตรงกับความตระหนัก จิตสำนึกของตนเองมากที่สุด

8) การตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการติดตามผลการปฏิบัติ เป็นขั้นที่ผู้สอนส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และติดตามผลการปฏิบัติของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนบันทึกผล จากการปฏิบัติตามค่านิยมของตนโดยการใช้แบบทดสอบหลังการเรียนรู้ การแสดงบทบาทสมมติ การตั้งคำถามเพื่อตรวจสอบการแก้ปัญหา การนำเสนอผลหลังการนำไปปฏิบัติ การบันทึกผลการปฏิบัติลงสมุด การวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ

1.1.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอน มีด้วยกัน 3 ครั้ง ดังนี้

1) การประเมินความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมก่อนการเรียนรู้โดยพิจารณาจากการสอบถาม ความคิดเห็น หรือการใช้แบบทดสอบ

2) การประเมินผลการปฏิบัติตามค่านิยม ซึ่งเป็นการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากการบันทึกผลการปฏิบัติของผู้เรียน และการเล่าประสบการณ์ของผู้เรียนหลังจากการปฏิบัติตามค่านิยม

3) การประเมินผลเพื่อตรวจสอบค่านิยมและการนำไปปฏิบัติหลังการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากบันทึกผลการปฏิบัติตามค่านิยมของผู้เรียนหรือการใช้แบบทดสอบ หรือการใช้แบบสอบถาม สอบถามการปฏิบัติของผู้เรียนจากผู้ปกครอง

2. ผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น

จากการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียน ปรากฏว่า สามารถนำไปใช้สอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ดังนี้

2.1 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

2.1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพและของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ มีดังนี้

2.1.1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 โรงเรียนพุทธจักรวิทยา

2.2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน

กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพกับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนแบบปกติ ดังนี้

2.2.1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น

ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นกับกลุ่มทดลองทั้ง 2 โรงเรียน ปรากฏว่า สามารถนำไปขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปได้กับการเรียนการสอนสุขศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไป ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 ดังนี้

3.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพทั้ง 2 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

3.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ทั้ง 2 โรงเรียน มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ดังกล่าวแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ และสามารถขยายผลการวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตอนต้นมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นนำมาอภิปราย 3 ตอน ตามสมมติฐานการวิจัย คือ ตอนที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนที่ 3 ผลการวิจัยจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปขยายผลวิจัยเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ดังรายละเอียดการอภิปราย ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนการสอนที่มีลักษณะเฉพาะ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ขั้นตอนการเรียนการสอน และการประเมินผลที่มีลักษณะเฉพาะเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 สามารถอภิปรายในประเด็นต่างๆได้ดังนี้

2.1 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ

รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวความคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบระเบียบเป็นขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยผู้วิจัยได้เริ่มจากการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนของนักการศึกษา ได้แก่ ทิศนา ขัมมณี

จอยซ์และวีล (Joyce & Weil) เดวิส สคูล ดิสทริค (Davis School District) เพื่อกำหนดกรอบองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และวิเคราะห์สาระสำคัญของแนวคิดด้านจิตพิสัยของนักการศึกษา ได้แก่ แครทวอล บลูมและมาเซีย (Krathwohl, Bloom and Marsia) จอยซ์และวีล (Joyce & Weil) และแชฟเทลและแชฟเทล (Shaftel and Shaftel) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการสังเคราะห์สาระต่าง ๆ ขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษาโดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาและนักเรียน รวมทั้งวิเคราะห์จุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวิชาสุขศึกษา เพื่อศึกษาและระบุประเด็นที่ต้องการสร้างเสริมสุขภาพแก่นักเรียน และเพื่อเป็นประเด็นร่วมในการสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

การสังเคราะห์สาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์สาระต่างๆ เชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์และสังเคราะห์หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน เชื่อมโยงไปสู่การสังเคราะห์วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลของรูปแบบการเรียนการสอน จากนั้นได้นำสาระขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนมาจัดทำเป็นรูปแบบการเรียนการสอน และได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักเรียนที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลย้อนกลับของครูและนักเรียนมาปรับปรุงตามวงจร PDCA เป็นจำนวน 3 รอบ ทำให้ได้รูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสามารถนำไปทดลองใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ การสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ดำเนินการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนนี้สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แชมมณี (2548) ที่สรุปไว้ว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนจะต้องผ่านการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นระบบโดยคำนึงถึงทฤษฎี และหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กัน เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

จะเห็นได้ว่าผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยอย่างเป็นระบบ กล่าวคือ มีการกำหนดองค์ประกอบในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน และในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กันสามารถลำดับขั้นตอนของการพัฒนาได้ มีการศึกษาปัจจัยพื้นฐานจากแนวคิดทฤษฎี และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา มาวิเคราะห์และสังเคราะห์จนได้สาระสำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย

และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งมีการปรับปรุงตามวงจร PDCA จึงกล่าวได้ว่าขั้นตอนของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีลักษณะเฉพาะ คือ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับการนำไปใช้

ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนนั้น สิ่งสำคัญคือสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้พัฒนานักเรียนในด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจ และการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพได้จริง ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเป็นรูปธรรม ซึ่งได้แก่ หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน ขั้นตอนการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

2.3 รูปแบบการเรียนการสอนสามารถสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนได้ สอดคล้องกับแนวคิดด้านจิตพิสัย

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีขั้นตอนการเรียนการสอนที่สามารถสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนได้ เนื่องจากมีขั้นตอนการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรับรู้ปัญหา เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อประมวลข้อเท็จจริง ฝึกฝนการวิเคราะห์ปัญหาจากสถานการณ์ที่เป็นจริงหรือสถานการณ์จำลองเพื่อให้เกิดค่านิยมหรือจุดยืนในการสร้างเสริมสุขภาพอย่างมีเหตุผล และพร้อมที่จะปฏิบัติตามค่านิยมอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นลักษณะนิสัย เนื่องจากผู้เรียนเกิดความกระฉ่างในความคิดเกี่ยวกับค่านิยม เกิดความเข้าใจในตนเอง มองโลกในแง่บวกที่กว้างขึ้น ซึ่งจะพัฒนาความสามารถในการตัดสินใจของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การสร้างเสริมสุขภาพได้ จึงกล่าวได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนได้ สอดคล้องกับแนวคิดด้านจิตพิสัย ของแครทวอล บลูม และมาเซีย (Kraltwohl, Bloom and Marsia, 1964) ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าจะต้องเริ่มตั้งแต่การรับรู้ และให้ความสนใจต่อสิ่งเร้าจนเกิดค่านิยม เมื่อผู้เรียนได้รับประสบการณ์แล้วเห็นคุณค่าของค่านิยมก็จะมีเจตคติที่ดีนำมาอยู่ในระบบค่านิยมของตน และปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัย

ตอนที่ 2 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ในการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี คือ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติ คือ โรงเรียนพุทธจักรวิทยา ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประเด็นนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก่อนและหลังการทดลอง ของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 (2.1) และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน พบว่า สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 (2.2) นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการประเมินประสิทธิผลที่ปรากฏดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ในประเด็น ดังนี้

- 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มีชั้นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ความคิดเห็น เจตคติ ค่านิยมกับเพื่อน ๆ และผู้สอนซึ่งทำให้ผู้เรียนได้แสดงและประเมินค่าความคิดเห็น ความรู้สึกของตนเองว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าในทางบวกหรือทางลบต่อตนเอง เป็นการฝึกทักษะการคิดที่เป็นระบบให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังตัวอย่างในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การเห็นคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศ และการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นในชั้นที่ 1 ชั้นการตรวจสอบความรู้สึกนึกคิดหรือค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ : ครูถามนักเรียนว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่อยากจะมีเพื่อนมากหรือ

น้อย เพราะเหตุใด และชั้นที่ 2 การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพ : ครูสนทนาซักถามความคิดเห็นของนักเรียนว่าทำไมวัยรุ่นจึงอยากมีเพื่อนมาก การมีเพื่อนมีประโยชน์และโทษอย่างไร ถ้าวัยรุ่นไม่มีเพื่อนหรือมีเพื่อนน้อยจะมีปัญหาหรือไม่อย่างไร ขั้นตอนการสอนดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิด ได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ทำให้ผู้เรียนได้คิดไตร่ตรองจัดระบบความคิดจากประสบการณ์ที่เคยเกิดขึ้นของนักเรียนเองหรือของเพื่อนนักเรียนที่แสดงความคิดเห็นออกมา เกิดความรู้ในประเด็นของข้อดีและประเด็นที่เป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมที่ดีต่อเพื่อนและต้องการรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงจิตพิสัย (Triandis, 1971) ที่ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนแปลงความรู้จากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ จะทำให้บุคคลมีการประเมินค่าว่า สิ่งนั้นมีคุณค่าในทางบวกหรือทางลบต่อตนเอง จากนั้นบุคคลก็จะเกิดความรู้สึกหรือแสดงอารมณ์ไปในทิศทางที่สอดคล้องกับสิ่งนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วราพร ชาวสุทธิ์ (2533) ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาองค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาซึ่งพบว่า องค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Dawson (1987) ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลลัพธ์ทางพุทธิพิสัยและทางจิตพิสัยของโครงการป้องกันการช่มเหงทางเพศในวัยเด็ก ผลจากการทดลอง พบว่ากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยในการสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ในขั้นตอนการเรียนการสอนชั้นที่ 2 ครูจะต้องจัดประสบการณ์สถานการณ์จำลองหรือใช้กรณีตัวอย่างหรือแสดงบทบาทสมมุติ ซึ่งนักเรียนจะถูกกระตุ้นให้สนใจในปัญหาที่เห็นได้อย่างชัดเจนจากการจัดประสบการณ์ของครู เกิดการคิดไตร่ตรอง คิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลความรู้ สรุปลงเป็นค่านิยมที่เหมาะสมในการนำไปปฏิบัติตามค่านิยมนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา เขมมณี (2546) และ Science Education Resource Center at Carleton College (2009) เรื่องการใช้กรณีตัวอย่างที่ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิดพิจารณาและวิเคราะห์หาคำตอบที่เหมาะสม การสอนแบบนี้ นำมาใช้ได้ดีในการสอนคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมต่าง ๆ โดยนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาทางสังคมด้านคุณธรรมจริยธรรม หรือค่านิยมมาใช้ นอกจากนี้ ในแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย อารมณ์ และพัฒนาการทางเพศ ขั้นการเรียนการสอนที่ 3 คือ การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ที่นักเรียนจะต้องร่วมกันอภิปรายวิเคราะห์หาสาเหตุและแยกแยะประโยชน์ โทษและผลที่จะเกิดจากการปฏิบัติพฤติกรรมในประเด็น "วัยรุ่นหญิงควรสวมเสื้อสายเดี่ยวหรือไม่" นั้นเป็นการฝึกให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการ

คิด ทั้งการคิดวิเคราะห์แยกส่วน การคิดเชิงสาเหตุของการปฏิบัติพฤติกรรมนั้น การคิดเชิงเปรียบเทียบข้อดีและโทษที่จะเกิดขึ้นกับตนเองในการปฏิบัติพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และการคิดเชิงเหตุผลถึงผลการการปฏิบัติ ที่จะทำให้นักเรียนตัดสินใจเลือกในแนวทางที่เหมาะสมเพื่อนำไปปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แชมมณี และ จอยซ์และวีล (ทิสนา แชมมณี, 2546; Joyce & Weil, 1978; Joyce & Weil, 1996;) ที่ได้เสนอเกี่ยวกับการตัดสินใจในประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องค่านิยมที่แตกต่างกัน ปัญหานั้นอาจจะเป็นปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาทางสังคมที่ยากแก่การตัดสินใจ ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนให้วิเคราะห์ปัญหาแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็น วิเคราะห์หาค่านิยมที่อยู่เบื้องหลังปัญหา ประมวลข้อมูลความรู้เพื่อใช้ตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีเหตุผล เป็นประโยชน์มากที่สุดโดยมีผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ น้อยที่สุด และแสดงจุดยืนของตนได้ขั้นตอนการสอนที่มีการนำเสนอประเด็นปัญหาที่มีทางออกให้คิดได้หลายคำตอบ

3) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยผ่านกลุ่มย่อย เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงประสบการณ์ของตนเองกับประสบการณ์ของเพื่อนภายในกลุ่ม ทำให้นักเรียนสามารถประมวลความรู้ได้ด้วยตนเองจากการจัดกิจกรรมกลุ่มย่อย ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม โดยใช้วิธีการกลุ่มย่อย (Small Group) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545; ทิสนา แชมมณี, 2546; Hailey, 2001; Science Education Resource Center at Carleton College, 2009) เพื่อเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด รวมทั้งได้เรียนรู้ในเรื่องการทำงานร่วมกัน ด้วยความสัมพันธ์อันดี เกิดการปรับตัว และมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน

1.2 ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

จากผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1.1 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน พบว่า สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1.2 ผลการประเมิน

ประสิทธิผลที่ปรากฏดังกล่าวสามารถอธิบายได้ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยขั้นตอนการสอนถึง 8 ขั้นตอนที่สนับสนุนให้นักเรียนเกิดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ดังนี้

1) การจัดการเรียนการสอนในขั้นที่ 1 คือ การตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก หรือค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการที่กระตุ้นและจูงใจให้นักเรียน ได้สัมผัสกับสิ่งเร้าที่มีอยู่ในสังคมปัจจุบัน ทั้งผู้คนและสื่อที่สะท้อนออกมา โดยให้นักเรียนได้ ตระหนัก และมีจิตสำนึก ถึงปัญหาสุขภาพของนักเรียนที่มีอยู่จริงในปัจจุบันโดยผ่านสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียนเพื่อเป็นการจูงใจ และเร้าความสนใจของนักเรียนให้เกิด ความคล้อยตาม และยอมรับค่านิยมที่เหมาะสม เช่น ครุณาภาพและข่าวที่เกี่ยวกับอันตรายของ วิทยุร่นหญิงที่แต่งกายในลักษณะนุ่งน้อยห่มน้อย ไม่สุภาพ ที่ปรากฏบ่อย ๆ ตามหน้าหนังสือพิมพ์ มาให้นักเรียนอ่าน หรือการนำภาพยนตร์โฆษณาที่แสดงถึงอารมณ์ของผู้ที่เป็นพ่อแม่เมื่อทราบว่าลูก ซึ่งอยู่ในวัยเรียนตั้งครรรภ์มาพูดสนทนาและสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อภาพ ข่าวหรือ ภาพยนตร์โฆษณานั้นซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงจิตพิสัยของ Triandis (1971) ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนความเชื่อโดยการรับข้อมูลใหม่จากบุคคลอื่นหรือผ่านทางสื่อสังคม ทำ ใ้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีความคิดว่าเข้าใจในสิ่งนั้นและยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของนันทนา แสงสาคร (2541) ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ สื่อการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยตามหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับ ประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมร่วมกับสื่อการเรียนการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิต พิสัยที่ครูผู้สอนเห็นว่าเหมาะสมมากที่สุด คือ การบรรยายร่วมกับหนังสืออ่านประกอบเสริมความรู้

2) การจัดการเรียนการสอนในขั้นที่ 2 คือ การรับรู้ประเด็นปัญหาหรือ สถานการณ์เกี่ยวกับสุขภาพโดยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันว่าจะเกิดปัญหาอะไรตามมาจาก สถานการณ์นั้นๆ ซึ่งในขั้นนี้ นักเรียนจะมีบทบาทในการคิดวิเคราะห์หาสาเหตุและไตร่ตรอง ความคิดเชิงเหตุผล แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับเพื่อนๆ เพื่อไม่ให้ตกอยู่ในสถานการณ์ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดังตัวอย่างการเรียนการสอนเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดจากภาวะทุพ โภชนาการที่มีผลต่อสุขภาพโดยครุณาภาพชายหญิงที่มีรูปร่างสูงใหญ่เกินกว่าปกติ ตัวเล็กกว่า ปกติ และรูปร่างที่ปกติ มาให้นักเรียนสังเกตเปรียบเทียบ และในการเรียนการสอนเรื่องความเสี่ยง ต่อการเกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ที่มีอันตรายถึงชีวิต และการตั้งครรรภ์โดยไม่ได้ตั้งใจครูให้นักเรียนดู วีดิทัศน์ 10 นาทีเกี่ยวกับวัยรุ่นที่เป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ทำให้นักเรียนเกิดการเชื่อมโยง ความคิดระหว่างกรณีตัวอย่าง หรือสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริงของประเด็นปัญหากับ ชีวิตประจำวันของนักเรียน ก่อให้เกิดการรับรู้ค่านิยมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติในการส่งเสริมสุขภาพ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการรับรู้ค่านิยม (Receiving or Attending) ของแคทโวล บลูม และมาเซีย (ทิสนา แชมมณี, 2546; Krathwohl, Bloom and Masia, 1964; Krathwohl, 2009; Joyce and Weil, 1996) ที่กล่าวถึงบทบาทของผู้สอนทำให้ผู้เรียนได้รับรู้ในค่านิยมที่ต้องการจะปลูกฝังในตัวผู้เรียนอย่างใส่ใจโดยเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นประเด็นปัญหาเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมการรู้ตัว (Awareness) การเต็มใจรับรู้ (Willingness) และการควบคุมการรับรู้ (Control)

3) การจัดการเรียนการสอนในขั้นที่ 3 คือการประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากปัญหาหรือสถานการณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องร่วมกันหาข้อสรุป ประโยชน์และโทษของการกระทำต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ โดยการอภิปรายแจ่มแจ้งเพื่อค้นหาข้อเท็จจริง นำความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาอธิบายและเชื่อมโยงกัน ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และเกิดความตระหนักมีค่านิยมที่จะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเอง ดังตัวอย่างในการจัดการเรียนรู้เรื่องการจัดการกับอารมณ์ ความเครียด และการฝึกจิต โดยครูให้นักเรียนประมวลประสบการณ์ที่นักเรียนเคยได้รับรู้เกี่ยวกับอารมณ์ความเครียดค้นหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประโยชน์ โทษและการแก้ไขความเครียดจากเอกสารพร้อมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนนักเรียนที่เคยรับรู้หรือมีปัญหาเกี่ยวกับความเครียด

4) การจัดการเรียนการสอนในขั้นที่ 4 คือ การแสดงความตระหนัก จิตสำนึก ในค่านิยมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น ในขั้นนี้ผู้เรียนจะสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรีพร้อมทั้งแสดงเหตุผลประกอบ ซึ่งครูจะให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นโดยยึดถือเหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ถึงค่านิยมของสังคมและการกระทำด้วยเหตุผล ดังตัวอย่างในการจัดการเรียนรู้เรื่องคุณค่าของความเป็นเพื่อน ความเสมอภาคทางเพศและการสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่นโดยครูให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายในกรณีความรู้สึกกับคำว่ามิตรแท้ มิตรเทียม และแสดงความคิดเห็นถึงบทบาทหน้าที่ของชายและหญิงที่ดีมีอะไรบ้างพร้อมทั้งให้แสดงความรู้สึกเมื่อนักเรียนถูกเพื่อนปฏิเสธ และนักเรียนจะมีวิธีการอย่างไรในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น สอดคล้องของ โกวิท ประวาลพุกษ์ (2532) ที่เสนอแนวคิดการพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมไว้ว่าควรให้นักเรียนพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยการฝึกประเมินปัญหาเชิงจริยธรรมและแลกเปลี่ยนผลการประเมิน เพื่อพัฒนาค่านิยมและจริยธรรมของตนเอง

5) การจัดการเรียนการสอนในขั้นที่ 5 คือ การวิเคราะห์บททวนค่านิยมที่เลือกระหว่างกลุ่มผู้เรียน เป็นขั้นที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทบทวนค่านิยมเพื่อเปลี่ยนแปลงหรือยึดมั่นในค่านิยมที่เกิดขึ้น โดยผู้เรียนจะเป็นผู้สรุปความคิดจากการสำรวจ แลกเปลี่ยน และจัดระเบียบแผนภาพหรือแผนผังความคิดเห็นที่สะท้อนถึงการประมวล ทบทวนค่านิยมที่เกิดขึ้น โดย

เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาเอกสารหรือแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม ดังตัวอย่าง การจัดการเรียนรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาวีธีการที่ถูกต้องเหมาะสมโดยครูให้นักเรียนอ่านใบความรู้เรื่องทักษะการปฏิเสธ และการตัดสินใจเพื่อป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หลังจากนั้นให้นักเรียนวิเคราะห์ ทบทวนค่านิยมในการป้องกันตัวเองที่นักเรียนเลือกว่ายังคงเป็นวิธีเดิมหรือเปลี่ยนเป็นวิธีใหม่ ซึ่งพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เลือกค่านิยมคล้ายตามเพื่อน และเลือกเหตุผลทางสังคมประกอบสอดคล้องกับแนวคิดของซูรางค์ ไคว์ตระกูล ทิศนา แชมมณี และเพียเจต์ (ซูรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545; ทิศนา แชมมณี, 2546; Piaget, cited in Berkowitz and other., 2008) ที่กล่าวว่าบุคคลในช่วงวัยอายุ 13–16 ปี ซึ่งเป็นวัยของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะมีค่านิยมและการตัดสินใจคล้ายตามความเห็นชอบหรือชักจูงของผู้อื่นโดยเฉพาะเพื่อน และถือว่าตนมีหน้าที่ทำสิ่งนั้น ในฐานะที่ตนเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม และสังคมคาดหวังที่จะให้ตนทำหน้าที่ตามกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

6) การจัดการเรียนการสอนในชั้นที่ 6 คือ การลองปฏิบัติตามค่านิยมเพื่อให้เห็นประโยชน์หรือโทษที่ปฏิบัติตามค่านิยม เป็นขั้นที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้ลองปฏิบัติ ในการจัดการเรียนรู้ได้จัดให้มีการแสดงบทบาทสมมติ โดยนักเรียนจะสามารถนำค่านิยมที่ตนเองยึดถือมาแสดง เพื่อตนเองและเพื่อนในชั้นได้ศึกษาและวิเคราะห์ ความตระหนักจิตสำนึกและค่านิยมต่างๆ ของบุคคลในบทบาทการแสดง ดังตัวอย่างการจัดการเรียนรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาวีธีการที่ถูกต้องเหมาะสม โดยให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมติในสถานการณ์ต่างๆ ที่เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งการแสดงของนักเรียนสะท้อนให้เห็นความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจของนักเรียนและบุคคลอื่นที่นักเรียนสวมบทบาทในการแสดงบทบาทสมมตินั้น ส่งผลถึงการพัฒนาทางด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมและการตัดสินใจของนักเรียนในชั้นซึ่งสอดคล้องกับ แชฟเทลและแชฟเทล (Shaftel and Shaftel, 1982; Ments, 1999; Blatner, 2002) ซึ่งให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลได้กล่าวไว้ว่า บุคคลสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง ได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและความตระหนัก จิตสำนึกและค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคล ก็เป็นผลมาจากการที่บุคคลมีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบข้างที่บุคคลอาจไม่รู้ตัวเลยก็ได้

7) การจัดการเรียนการสอนในชั้นที่ 7 คือ การสรุปค่านิยมเป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละคนเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม เพื่อสรุปเป็นค่านิยมที่เหมาะสมและตรงกับความตระหนัก จิตสำนึกของตนเองให้มากที่สุดขั้นนี้เป็นการจัดกิจกรรม ให้นักเรียนมีการทบทวน คิดไตร่ตรองสำรวจ ความเข้าใจในค่านิยมที่เลือก และพร้อมที่จะนำค่านิยมนั้นมายึดถือเป็นแนวทางใน

การปฏิบัติ ดังตัวอย่างการจัดการเรียนรู้เรื่องการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ การตัดสินใจและแก้ไขปัญหาชีวิตด้วยวิธีการที่ถูกต้องเหมาะสม โดยการจัดกิจกรรม การแสดงบทบาทสมมติ เพื่อให้นักเรียนเปรียบเทียบผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติตามค่านิยมแต่ละค่านิยม และบันทึกข้อคิดหรือข้อสรุปที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งสอดคล้องกับแรทส์ (อัมพรรัตน์ วัฒนโชติ, 2536; ทิศนา แคมมณี, 2546; Raths, 1966) ได้กล่าวว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลเลือกยึดถือเป็นหลักหรือแนวทางในการดำรงชีวิต ซึ่งได้มาจากประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ซึ่งบุคคลมีสิทธิที่จะคิดและเลือกยึดถือค่านิยมที่ตนเองพอใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดและปฏิบัติตามทางที่ตนเองเลือก

8) การจัดการเรียนการสอนในขั้นที่ 8 คือ การตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพโดยการติดตามผลการปฏิบัติ เป็นขั้นที่ครูส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมของตนเองอย่างสม่ำเสมอ ครูมีบทบาทในการแสดงความชื่นชมหรือให้แรงจูงใจ เมื่อเห็นนักเรียนปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพตามค่านิยมที่นักเรียนเลือก ซึ่งจะทำให้ให้นักเรียนเกิดความภูมิใจในค่านิยมที่ตนเองยึดถือ และมีเจตคติที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ Pogue and AhYun (2006) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องผลของการใช้วัจนภาษาของผู้สอนและความน่าเชื่อถือในการเรียนรู้เพื่อสร้างแรงจูงใจและเจตคติของผู้เรียนสรุปผลการศึกษาได้ว่า การใช้วัจนภาษาของผู้สอนและความน่าเชื่อถือของผู้สอนมีผลต่อเจตคติและแรงจูงใจของผู้เรียน

1.3 การนำไปปฏิบัติ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

จากผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยการนำไปปฏิบัติ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1.1 และเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการนำไปปฏิบัติเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียนพบว่า สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1.2 ผลการประเมินประสิทธิผลที่ปรากฏดังกล่าวสามารถอภิปรายได้ในประเด็น ดังนี้

1) ลักษณะของกิจกรรมของรูปแบบการเรียนการสอนในขั้นที่ 7 ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลของการปฏิบัติตามค่านิยมที่นักเรียนเคยยึดถือจากการอภิปรายแสดงความคิดเห็น และเปรียบเทียบผลลัพธ์ของแต่ละค่านิยม เพื่อสรุปเป็นค่านิยมที่เหมาะสม และตรงกับความตระหนัก จิตสำนึกของตนเองให้มากที่สุดพร้อมที่จะนำค่านิยมมาใช้ในชีวิตของตน ซึ่งแสดง

ถึงเป็นการนำความรู้มาใช้กับสถานการณ์ความเป็นจริง สอดคล้องกับแนวคิดการจัดระบบค่านิยม (Organization)(Krathwohl, Bloom and Masia, 1964; Krathwohl, 1993; Joyce and Weil, 1996) เมื่อผู้เรียนเห็นคุณค่าของค่านิยมและเกิดเจตคติที่ดีต่อค่านิยมนั้น ผู้เรียนก็จะมีความโน้มเอียงที่จะรับค่านิยมที่ตนเห็นคุณค่านั้นเข้ามาอยู่ในระบบค่านิยมของตน และนำมาใช้ในชีวิตของตน ผู้สอนควรกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างมโนทัศน์ในคุณค่านั้น (Conceptualization of Value) และการจัดระบบคุณค่านั้น (Organization of a Value System)

2) การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นเน้นการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการสอนโดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองจากสถานการณ์จริง ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีจัดสถานการณ์จำลองทำให้นักเรียนได้เห็นผลลัพธ์ของการนำไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้สถานการณ์จำลองยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสมในชั้นเรียน ซึ่งหากประสบกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายนักเรียนก็จะมีแนวทางในการปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเนื่องจากได้เรียนรู้ผ่านสถานการณ์จำลองซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545; ทิศนา ขัมมณี, 2546; Hailey, 2001; Science Education Resource Center at Carleton College, 2009) ที่เน้นการสอนโดยใช้กรณีหรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจริงและคัดสรรมาหรือเขียนขึ้นเพื่อให้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนฝึกคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา เรื่องที่คัดสรรมาหรือเขียนขึ้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ร่วมกันซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้คิด และฟังความคิดเห็นที่หลากหลายแง่มุม ทำให้นักเรียนมีโอกาสได้คิดพิจารณาและวิเคราะห์หาแนวทางที่จะนำไปปฏิบัติอย่างเหมาะสม

3) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการสร้างลักษณะนิสัยโดยเน้นการสร้างความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจในแต่ละคาบเรียนที่ได้เรียนรู้และฝึกทักษะต่าง ๆ อีกทั้งให้มีการจัดบันทึกสรุปค่านิยมที่จะนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนนำเอาค่านิยมที่ได้จากการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ และเป็นแนวทางพัฒนาค่านิยมของตนเองต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของแคทไวล บลูม และมาเซีย (Krathwohl, Bloom and Masia, 1964; Krathwohl, 2009) ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามค่านิยมนั้นอย่างสม่ำเสมอ ผู้สอนควรพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่มีหลักยึดในการตัดสินใจ (Generalization set) และการปฏิบัติตามหลักยึดนั้นจนเป็นนิสัย (Characterization)

ตอนที่ 3 ผลการวิจัยจากรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถขยายผลเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาให้มีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 สามารถอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ หลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน

จากผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองกับนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและการนำไปปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปขยายผลเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสุขศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2546: 150) ที่กล่าวว่า กรณีกลุ่มผู้เรียนมีจำนวน 21 คนถึง 40 คนซึ่งเป็นขนาดชั้นเรียนปกติจัดว่าเป็นกรณีขนาดกลาง และถ้ามีจำนวนผู้เรียน 41 คนขึ้นไปซึ่งจัดว่าเป็นกรณีขนาดใหญ่ เมื่อต้องการเปรียบเทียบเพื่อวางนัยทั่วไปหรือขยายผล นิยมวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูล 2 ชุดจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระแก่กัน เช่น ระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมโดยการทดสอบค่าที (t-test independent sample)

3.2 การทดลองรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี และกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติ

จากผลการทดลองรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี และกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติทั้งสองโรงเรียนซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี และนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติ พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม การตัดสินใจและการนำไป

ปฏิบัติเพื่อสร้างเสริมสุขภาพของนักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองโรงเรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้ได้ผลกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตดี และกับนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนสหศึกษาที่มีลักษณะแวดล้อมด้านคุณภาพชีวิตปกติซึ่งนับว่าเป็นโรงเรียนทั่วไปแสดงว่า ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปขยายผลเพื่อวางนัยทั่วไปให้ใช้ได้กับการเรียนการสอนสหศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นทั่วไป

3.3 รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

จากการวิเคราะห์ขั้นตอนการเรียนการสอนของรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นจะพบว่า ขั้นที่ 3 การประมวลค้นหาข้อเท็จจริงจากปัญหาหรือสถานการณ์ ขั้นที่ 4 การแสดงความคิดเห็น จิตสำนึกค่านิยม ที่เกิดขึ้น และระบุเหตุผลที่เลือกค่านิยมนั้น ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ทบทวนค่านิยมที่เลือกระหว่างกลุ่มผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉงและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและใคร่ครวญตามสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556: ออนไลน์) กล่าวว่าสภาพการณ์ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผู้เรียนได้แก่ การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉงการเรียนจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนไปที่ละน้อยตามลำดับขั้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใคร่ครวญตาม การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดและใคร่ครวญตามจะทำให้เกิดการเรียนที่มั่นคงถาวรและจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมขึ้นกว่า ผู้สอนสอนเนื้อหาให้ผู้เรียนมากมายจนผู้เรียนไม่มีเวลาใคร่ครวญพิจารณาเนื้อหาด้วยตัวผู้เรียนเอง

จากการอภิปรายผลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่ารูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นสามารถขยายผลเพื่อวางนัยทั่วไปในการเรียนการสอนสหศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีความน่าเชื่อถือเพิ่มมากขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย ที่มีการเรียนการสอน 8 ขั้นตอนนี้มีประสิทธิภาพสามารถสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารโรงเรียน

1.1.1 ผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรพิจารณาสนับสนุนให้นำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาสุศึกษาหรือเนื้อหาสาระวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวกับทักษะชีวิตในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียน

1.1.2 ผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ควรพิจารณาสนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาด้านจิตพิสัยในเรื่องอื่น ๆ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สอน

1.2.1 ครูผู้สอนที่นำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยไปประยุกต์ใช้ควรศึกษาวัตถุประสงค์ และหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนให้เข้าใจเพื่อจะได้ถือเป็นหลักยึดหรือแนวทางในการจัดการเรียนการสอน

1.2.2 การศึกษาทำความเข้าใจวิธีสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนการเรียนการสอน จะช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนเกิดประสิทธิผลสูงสุด โดยผู้สอนจะต้องดำเนินการสอนตามขั้นตอนที่รูปแบบการเรียนการสอนได้ระบุไว้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามต้องการ

1.2.3 ในแต่ละขั้นตอนการเรียนการสอน ผู้สอนควรใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้ามาเสริมเพิ่มเติมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจเหมาะกับนักเรียน เนื้อหา สาระของวิชา และสภาพการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิผลของการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

1.2.4 การนำรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยไปประยุกต์ใช้ควรให้ความสำคัญกับสื่อที่นำไปใช้ประกอบการสอนในแต่ละขั้นตอนด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยในการสร้างความสนใจของนักเรียน

1.2.5 การจัดกิจกรรมในขั้นตอนของการตรวจสอบความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ควรให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ และควรเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น

1.2.6 การเลือกประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวกับสุขภาพเพื่อให้ นักเรียนร่วมกันอภิปรายนั้น ควรเลือกประเด็นปัญหาหรือสถานการณ์ปัญหาสุขภาพหรือปัญหา

การดำเนินชีวิตที่นักเรียนประสบอยู่เพื่อให้นักเรียนเกิดค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสมและนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพของตัวนักเรียนเอง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัยต่อการส่งเสริมความสามารถทางการคิด เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ ความคิดสร้างสรรค์ การคิดเป็นเหตุเป็นผล การแก้ไขปัญหา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาการตรวจซ้ำของการคงอยู่ของพฤติกรรมการปฏิบัติตามค่านิยมที่เหมาะสมของนักเรียน รวมถึงการศึกษาพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติและพฤติกรรมการนำไปปฏิบัติของนักเรียน

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดเจตคติของนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว.

(2551). สถิติความรุนแรงต่อเด็ก-สตรีพุ่ง ทะลิ่ง! ทุก 15 นาทีมี "เหยื่อ" ถูกข่มขืน 20 คน. [ออนไลน์]. ศูนย์ข้อมูลสุขภาพจิตเด็ก วัยรุ่น และครอบครัว. แหล่งที่มา:

<http://www.library.icamtalk.com/Dbstatistic/show.php3? Category=&No=133> [6 สิงหาคม 2551]

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2531). การจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.

2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ. (2529). การวัดและ

ประเมินผล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา

กระทรวงสาธารณสุข กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กองสุขศึกษา. (2553). มาตรฐานสุขภาพ

เด็กไทย. กรุงเทพฯ: บริษัทไอ-วิทย์ (ประเทศไทย) จำกัด.

กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย. (2548). กรมอนามัยเผยแพร่ผลสำรวจภาวะโภชนาการใน

กทม. พบเด็กกรุงต้องเร่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการกินโดยด่วน. [ออนไลน์]. กรม

อนามัย. แหล่งที่มา :<http://nutrition.anamai.moph.go.th/fat.mht> [6 สิงหาคม 2551]

กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ. (2551). สถานการณ์สุขภาพเด็ก

นักเรียนปี 2551. นนทบุรี: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.

- กระทรวงสาธารณสุข กรมอนามัย กองโภชนาการ. (2553). **สถานการณ์ภาวะโภชนาการของประเทศไทย ปี 2553**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.nutrition.anamai.moph.go.../> [17 พฤศจิกายน 2556]
- กระทรวงสาธารณสุข กองโภชนาการ กรมอนามัย. (2552). **แนวทางการดำเนินงานเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 6-18 ปี**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงสาธารณสุข สำนักสารนิเทศและประชาสัมพันธ์. **ผลวิจัยเด็กไทยใส่ใจสุขภาพบัญญัติแห่งชาตินี้ช่วยระบายความทุกข์ด้วยการกิน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.pr.moph.go.th/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new [28 พฤษภาคม 2557]
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2545). **การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. (2532). **รูปแบบการสอนความคิด ค่านิยม จริยธรรม และทักษะ: อัดสำเนา**. จรรยา ภูอุดม. (2543). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เน้นผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). **การสร้างชุดการสอน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.inno-sawake.blogspot.com/2008/07/4.html>
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). **นวัตกรรม คุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและประสิทธิภาพการเรียนการสอน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.202.28.73.150/educupload/images/stories/210655_02.pdf
- ชูศรี วงศ์รัตน์ และองอาจ นัยพัฒน์. (2551). **แบบแผนการวิจัยเชิงทดลอง**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2550). **เอกสารประกอบการสอน: การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การสอน (2756621)**. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, (อัดสำเนา).
- ทิสนา เขมมณี. (2545). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา เขมมณี. (2546). **รูปแบบการเรียนการสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เจียรชัย เอี่ยมวรเมธ.(2544). **พจนานุกรมไทย ฉบับใหม่**. กรุงเทพฯ: รวมสาสน์.
- นันทนา แสนสาคร. (2541). **ความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยตามหลักสูตรการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมในระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นียดา เกียรติยั้งอังคัลลี. (2546). **ระบบยากับสุขภาพหญิงไทย: กรณีศึกษายาคุมกำเนิด**. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.
- นวลอนงค์ บุญจรรยาศิลป์. (2548). **พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของวัยรุ่นในประเทศไทย**. วารสาร **สาธารณสุขศาสตร์** (มกราคม-เมษายน): หน้า 30-41.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **วิจัยสำหรับครู**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญทอง บุญทวี. (2534). **การสร้างแบบสอบถามวัดจิตพิสัยกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยระดับชั้นประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษบา สุวรรณโสภณ. (2539). **การลดความวิตกกังวลของผู้เรียนทักษะการพูดภาษาอังกฤษโดยใช้กิจกรรมที่เน้นจิตพิสัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประเวศ วะสี. (2543). **สุขภาพในฐานะอุดมการณ์ของมนุษย์**. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข.
- ปราณี ศิวพรพิทักษ์. (2539). **การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์ตามทฤษฎีพฤติกรรมแผนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนด้วยสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา สาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฝ่ายข่าวและสื่อมวลชนสัมพันธ์ กลุ่มสารนิเทศ. (2551). **สธ.เตือน “ภัยอ้วน” กำลังเป็นชนวนก่อโรคเบาหวานอย่างหนัก เด็กวัยรุ่นไทยป่วยแล้ว 90,000 คน เหตุหลักจากการกิน โดยเฉพาะ 9 อาหารยอดฮิต พลังงานสูง ต้องระวัง!**. [ออนไลน์]. กระทรวงสาธารณสุข. แหล่งที่มา: http://www.moph.go.th/show_hotnew.php?idHot_new=20361 [20 กุมภาพันธ์ 2552]
- ฝ่ายข่าวและสื่อมวลชนสัมพันธ์ กลุ่มสารนิเทศ. (2551). **สธ.เผยผู้หญิง / เด็ก ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงมากขึ้น ปี 50 พบเกือบ 2 หมื่นรายเฉลี่ยชั่วโมง ละ 2 ราย**. [ออนไลน์]. กระทรวงสาธารณสุข. แหล่งที่มา: http://www.moph.go.th/ops/iprg/iprg_new

/include/admin_hotnew/show_hotnew.php?idHot_new=20432 [20 กุมภาพันธ์ 2552]

พรสุข หุ่นนิรันดร์. (2534). การพัฒนาหลักสูตรสุขศึกษา. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอกซ์เพรสมีเดีย.

พิสมัย จันทวิมล. (2541). นิยามศัพท์สร้างเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ: บริษัท ดีไซน์ จำกัด.

เพลินดา พรหมบัวศรี. (2539). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้

เชิงสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างทางวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล.

วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มติชนออนไลน์. **อภินิหารอนามัยเข้ม!เน้นให้ความสำคัญกับการจัดการอาหารให้เด็ก**

นักเรียน วันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2557 เวลา 14:36:39 น.

ระพีพัฒน์ ศรีมาลา. (2547). การใช้ความรุนแรงในนักเรียนมัธยมศึกษา: กรณีศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, บัณฑิต

วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ฤทัยรัตน์ ธรเสนา. (2546). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบช่วยเสริมศักยภาพเพื่อ

ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เลิศลักษณ์ บุญรอด. (2543). การศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักเรียนมัธยมศึกษา

ตอนต้นในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณิ โสมประยูร. (2548). วิธีสอนแบบวรรณิ. วารสารครุศาสตร์ (มีนาคม-มิถุนายน): หน้า 1-9.

วราพร ขาวสุทธ์. (2533). การศึกษาองค์ประกอบคัดสรรทางด้านจิตพิสัยที่สัมพันธ์กับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์

ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัฒนา มัคคสมัน. (2539). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามหลักการสอนแบบ

โครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์

ปริญญาตรีบัณฑิต, ภาควิชาสาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย วงษ์ใหญ่. (2521). พัฒนาหลักสูตรและการสอน – มิติใหม่. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.

วิโรจน์ วัฒนานิมิตกุล. (2540). การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้สาระอิงบริบทเพื่อ

ส่งเสริมความใฝ่รู้ของนักเรียนระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต,

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศรีเกียรติ อนันต์สวัสดิ์. (2540). **การพัฒนาเกี่ยวกับรูปแบบการสอนบูรณาการเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล กระทรวงสาธารณสุข.**
วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2549). **จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัยเล่ม 2.** พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถาบันธัญญารักษ์.(2551). **จำนวนและร้อยละของผู้ป่วยยาเสพติดทั้งหมดของสถาบันธัญญารักษ์.** [ออนไลน์]. สารสนเทศสถาบันธัญญารักษ์. แหล่งที่มา: http://www.thanyarak.go.th/thai/index.php?option=com_content&task=view&id=909&Itemid=61[20 กุมภาพันธ์ 2552]
- สถาบันรามจิตติ. (2551). **10 สถานการณ์เด่น"เด็กปี51" แย่สุดแม่วัยรุ่นต่ำ19 ฟุ้งเจียด 8 หมื่นรายคุกเด็กล้นคดีลักทรัพย์-ยาเสพติด.** [ออนไลน์]. โครงการติดตามสภาวการณ์เด็กและเยาวชนรายจังหวัด. แหล่งที่มา: <http://www.childwatchthai.com/issues.asp> [20 กุมภาพันธ์ 2552]
- สมศรี เจิงไพจิตร. (2532). **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมด้านจิตพิสัยกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) อ้างถึงใน เดลินิวส์. (2551). **เด็ก-วัยรุ่นไทยเผชิญ"ภัยอ้วน".** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thaihealth.or.th/node/6698> [20 มีนาคม 2552]
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2552). **สาระสุขภาพ.** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.thaihealth.or.th/healthcontent/special_report/15598. [3 มีนาคม 2554]
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2545.** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. (2552). **วิเคราะห์สถานการณ์โรคเอดส์ในประเทศไทย.** [ออนไลน์] กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. แหล่งที่มา: www.aidsthai.org/main.php?filename=sathana02_20071113 [20 กุมภาพันธ์ 2552]

- สิริมา สมศรี. (2545). **พฤติกรรมการป้องกันตนเองจากสารเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดสมุทรปราการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจินต์ สติรแพทย์ และคณะ. (2541). การศึกษาภาวะสุขภาพของนักเรียนในพื้นที่สาธารณสุขเขต 1 ปีการศึกษา 2539. **วารสารการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม** (มกราคม-มีนาคม): 1-5.
- สุชาติ โสภประยูร และคณะ. (2542). **สุขศึกษาภาคปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.
- สุภาวดี จันทวานิช. (2547). **วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาภรณ์ สิทธิคง. (2529). **การดูแลสุขภาพตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ ไคว่ตระกูล. (2545). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรัตน์ พาชิยานุกูล. (2545). **การรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัมพรรัตน์ วัฒนะโชติ. (2536). **ผลของการใช้โปรแกรมการสอนตามแนวคิดของราธส์ฮาร์มินและไซมอนที่มีต่อชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, ภาควิชาประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. (2546). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการคุณค่าของความเป็นมนุษย์โดยอิงแนวคิดการเรียนรู้จากการหยั่งรู้ด้วยตนเอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาสาขาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิศริยา ทองงาม. (2545). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบนำตนเองวิชาวิทยาศาสตร์ระดับปริญญาตรี เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอแบคโพล. (2549). **โครงการวิจัยเรื่องทัศนคติการใช้สิ่งเสพติดในกลุ่มเยาวชนช่วงปิดภาคฤดูร้อน**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ryt9.com/s/abcp/53116/> [12 มิถุนายน 2552]

ภาษาต่างประเทศ

- Ajzen, I and Fishbein, M. (1980). **Understanding attitudes and predicting social behavior** (Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall).
- Arveson, P. (1998). **The Deming Cycle**. [Online]. Available from: <http://www.balancedscorecard.org/bkgd/pdca.htm> [2009, August 20]
- Berkowitz and other. (2008). **Moral Development and Moral Education: An Overview**. Science Education Resource Center at Carleton College. Teaching Methods. [Online]. Available from: <http://serc.carleton.edu/sp/library/pedagogies.html> [2009, August 18]
- Blatner, A. (2002). **Role Playing in Education**. [Online]. Available from: <http://www.blatner.com/adam/pdntbk/rlplayedu.htm> [2009, July 21]
- Blatner, A. (2002). **Role Playing in Education**. [Online]. Available from: <http://www.blatner.com/adam/pdntbk/rlplayedu.htm> [2009, July 21]
- Bloom, B. S. (1959). **Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals: Handbook 1 Cognitive Doman**. New York: David McKay.
- Bloom, B. S. (1971). **Mastery Learning Theory and Practice**. New York: Molt, Rinehart and Winston.
- Bloom, B. S. Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., Krathwohl, D. R. (1956). **Taxonomy of educational objectives: Handbook I: The cognitive domain**. New York: David McKay.
- Bloom, B. S. Hastings, J. T., & Madaus, B. B. (1971). **Handbook of formative and summative evaluation of student learning**. New York: McGraw-Hill.
- Campbell, D. T. (1969). **Reforms as experiments**. *American Psychologist*, 24, 409-429.
- Davis School District. (2000). **Programs and Services**. [Online]. Available from: <http://www.davis.k12.ut.us/home/programs.html> [20 August 2009]
- Dawson, G. F. (1987). **An Evaluation of Cognitive and Affective of a Prevention Program For Childhood Sexual Abuse**. *Dissertation Abstracts International* 48: pp.1101-A.
- Green, L. W. and Kreuter, M. W. (1991). **Health Promotion Planning: An Educational and Environmental Approach**. Toronto: Mayfield Publishing Company.
- Hailey B. (2001). **Interpreting Aesop's Fables to Teach Values**. [Online]. Available from: <http://www.school-for-champions.com/education/aesopsvalues.h.m> [18 August 2009]

- Herbert, M. (2006). **Clinical Child and Adolescent Psychology: from Theory to Practice**^{3rd}. Chichester, West Sussex: John Wiley & Sons.
- Joyce, B. and Weil, M. (1978). **Information Processing Models of Teaching: Expanding Your Teaching Repertoire**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall.
- Joyce, B. and Weil, M. (1996). **Models of Teaching**. (5th Ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Joyce, B. and Weil, M. (2000). **Models of Teaching**. (6th Ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Kaplan, A. (1964). "Chapter VII: Models" (pp. 258-291). In **The Conduct of Inquiry: Methodology for Behavioral Science**. San Francisco, CA: Chandler.
- Kraemer, H. C. and Thiemann, S. (1987). **How many subjects?: Statistical power analysis in research**. Newbury Park: Sage: pp. 28.
- Krathwohl, D. R., Benjamin, B. S., Masia, B. B. (1964). **Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals**. New York: David McKay.
- Krathwohl, D. R. (1993). **Methods of Educational and Social Science Research: an Integrated Approach**. New York: Longman.
- Krathwohl, D. R. **Methods of Educational & Social Science Research: An Integrated Approach**. New York: 3rd Ed 2009, Waveland Press
- Krathwohl, D. R., Bloom, B. S., Masia, B. B. (1964). **Taxonomy of Educational objectives: Handbook II: The affective domain**. New York: David McKay
- Laffrey, S. C. (1985). **Health Behavior Choice as Related to Self-Actualization and Health Conception**. *Western Journal of Nursing Research* 7: pp 279-300.
- Lin Grace Hui Chin. (2008). Pedagogies Providing Krashen's Theory of Affective Filter. **Journal of English Language & Literature**(14): pp. 113-131.
- Littledyke, M. (2008). Science Education for Environmental Awareness: Approaches to Integrating Cognitive and Affective Domains. **Environmental Education Research** 14(1): pp. 1-17.
- Ments, M. (1999). **The effective use of role-play: practical techniques for improving learning**. Londod: Kogan Page.
- Mottet, T. P. (2008). Instructional Communication Predictors of Ninth-Grade Students' Affective Learning in Math and Science. **Communication Education**57(3): pp. 333-355.

- Pender, N. J. (1996). **Health Promotion in Nursing Practice**. Connecticut: Appleton & Lange.
- Pogue, L. L. and AhYun, Kimo.(2006).The Effect of Teacher Nonverbal Immediacyand Credibility on Student Motivation and Affective Learning. **Communication Education** 55(3): pp. 331-344.
- Raths, L. (1966). **Values and teaching**. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- Saylor, G. J., Alexander, M. W. and Lewis, J. A. (1981). **Curriculum Planning for Better Teaching and Learning**. Holt, Rineheart and Winston: USA.
- Science Education Resource Center at Carleton College.(2009). **Teaching Methods**. Teaching Methods September 15, 2009. [Online]. Available from: <http://serc.carleton.edu/sp/library/pedagogies.html>. [August,18 2009]
- Shaftel and Shaftel. (1982). **Role-Playing in The Curriculum**. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Shephard, K. (2008). Higher Education for Sustainability: Seeking Affective Learning Outcomes. **International Journal of Sustainability in Higher Education** 9 (1): pp. 87-98.
- Simsek, A. (1992). The Impact of Cooperative Group Composition on Student Performance and Attitudes during Interactive Videodisc Instruction. **ERIC Document Reproduction Service** No. ED: pp. 348-025.
- Stephen, I. and William, B. (1971). **Handbook in Research and Evaluation; a Collection of Principles, Methods, and Strategies Useful in the Planning, Design and Evaluation of Studies in Education and the Behavioral Sciences**. San Diego, Calif: EdITS: pp. 69.
- Thurstone, L. L. (1967). **Attitude Theory and Measurement**. New York: John Wiley & Sons.
- Triandis, H. C. (1971). **Attitude and Attitude Change**. New York: John Wiley & Sons.
- Wilburne, J. M. (1997). **The Effect of Teaching Met cognitive Strategies to Preserves Elementary School Teachers on Their Mathematical Problem Solving Achievement and Attitude**. (Doctoral Thesis). Philadelphia: Temple University.
- World Health Organization. (1986). **Ottawa Charter for Health Promotion**1, 4: pp.2 – 5.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ
รายนามผู้ช่วยวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือแผนการจัดการเรียนรู้

- 1 รองศาสตราจารย์ หฤยา อารีวงศ์
อาจารย์ประจำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา บางเขน
- 2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พิศมัย เด่นดวงบริพัทธ์
ข้าราชการบำนาญ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
- 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภิญโญ ตาโนวัน
ข้าราชการบำนาญ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบวัด

- 1 ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี
คณบดีคณะครุศาสตร์
อาจารย์ประจำสาขาวิชาวัดและประเมินผลทางการศึกษา
ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2 รองศาสตราจารย์ หฤยา อารีวงศ์
อาจารย์ประจำ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการศึกษา บางเขน
- 3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรัณท์รัตน์ บุญช่วยธนาสีทธิ
ภาคพลศึกษา สาขาวิชาสุขศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้ช่วยวิจัย

- 1 อาจารย์ ทศนีย์ ศรีพิพัฒน์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาแนะแนว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำหน่วยแนะแนว
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
- 2 อาจารย์ จารุวรรณ เหล่างาม
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาจารย์ประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
- 3 นางสาว วราพรรณ วงษ์จันทร์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พยาบาลวิชาชีพ 7
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ สภากาชาดไทย
- 4 นางสาว สิริัญญา เลหาพันธ์พงศ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
นักวิชาการประจำศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ
มหาวิทยาลัยมหิดล

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย
เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

เรื่อง

การวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเอง
และแสวงแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนการเรียนรู้ การสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้เรียน	การวัดและ ประเมินผล
<p>ขั้นที่ 1</p> <p>การตรวจสอบ ความตระหนัก จิตสำนึก หรือ ค่านิยมเกี่ยวกับ การสร้างเสริม สุขภาพ</p>	<p>1. ครูนำภาพ 3 ภาพ ติดบน กระดานดำ ได้แก่ ภาพวัยรุ่น กำลังเล่นกีฬา ภาพวัยรุ่นกำลังยก พวกตีกัน และภาพวัยรุ่นกำลัง ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน</p> <p>2. ครูให้นักเรียนแสดง ความ คิดเห็น ค่านิยมต่อภาพทั้ง 3 ภาพ โดยครูโยงเข้าสู่เรื่องเกี่ยวกับการ สร้างเสริมสุขภาพ</p>	<p>- แสดง ความ คิดเห็น ความ ตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม</p>	<p>- ประเมินผลก่อน การเรียนรู้จากการ แสดงความคิดเห็น ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม</p>
<p>ขั้นที่ 2</p> <p>การรับรู้ประเด็น ปัญหาหรือ สถานการณ์ เกี่ยวกับสุขภาพ</p>	<p>3. ครูถามนักเรียนว่าภาพแต่ละ ภาพมีผลต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการที่เหมาะสมของ นักเรียนอย่างไร</p>	<p>- แสดงความ คิดเห็นต่อ ประเด็นคำถามที่ ครูตั้งคำถาม</p>	<p>- สังเกตจากการให้ ความร่วมมือ ในการ ตอบคำถาม</p>
<p>ขั้นที่ 3</p> <p>การประมวล ค้นหาข้อเท็จจริง จากประเด็น ปัญหาหรือ สถานการณ์</p>	<p>4. ครูให้นักเรียนศึกษาไปความรู้ ที่ 1 เรื่อง "ร่างกายของเรา"</p> <p>5. ครูอธิบายวิธีหาค่าดัชนีมวล กาย (BMI) และให้นักเรียน ตรวจสอบค่าดัชนีมวลกายของ ตนเอง</p> <p>6. ครูให้นักเรียนช่วยกันแสดง ความคิดเห็นว่าพฤติกรรมใดที่มี ผลต่อการเจริญเติบโตและ พัฒนาการที่เหมาะสมบ้าง และ ให้นักเรียนระบุแนวทางในการ พัฒนา ลงในใบงานที่ 1</p>	<p>- ประมวลและ บันทึกพฤติกรรม ที่มีผลต่อการ เจริญเติบโตและ พัฒนาการที่ เหมาะสมรวมทั้ง แนวทางในการ พัฒนา ลงในใบ งานที่ 1</p>	<p>- สังเกตจากการให้ ความร่วมมือในการ แสดงความคิดเห็น การศึกษาไปความรู้ การทำใบงาน</p>

ขั้นตอนการเรียนการสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้เรียน	การวัดและประเมินผล
<p>ขั้นที่ 4</p> <p>การแสดงความคิดเห็น จิตสำนึก หรือใน ค่านิยมและระบุ เหตุผลที่เลือก ค่านิยมนั้น</p>	<p>6. ครูสุ่มนักเรียน 3-5 คน ออกมา รายงานเกี่ยวกับความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยมที่จะนำไป ปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเจริญเติบโต และพัฒนาการที่เหมาะสมตาม ที่นักเรียนบันทึกไว้ในใบงาน เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ควรอดอาหารเพื่อให้มีรูปร่าง ผอมบาง - เมื่อมีปัญหาควรปรึกษาพ่อแม่ หรือผู้ปกครองมากกว่าเพื่อน - ไม่ควรแสดงความก้าวร้าวหรือ ถู้อยู่ใหญ่ - ควรออกกำลังกายเป็นประจำ <p>7. ครูเขียนข้อสรุปค่านิยมที่ นักเรียนรายงานบนกระดานดำ และถามนักเรียนที่ละประเด็นว่า มีเหตุผลใดที่มีค่านิยมเช่นนั้น</p>	<p>- รายงานเกี่ยวกับ ความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม ที่จะนำไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการ เจริญเติบโตและ พัฒนาการที่ เหมาะสม พร้อม ทั้งเหตุผลที่เลือก ค่านิยมนั้น</p>	<p>- สังเกตจากความ ตั้งใจ สนใจ ในการ เรียน โดยการตอบ คำถาม</p>
<p>ขั้นที่ 5</p> <p>การวิเคราะห์ ทบทวนค่านิยมที่ เลือกระหว่าง กลุ่มผู้เรียน</p>	<p>8. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย เป็น 4 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเลือก ค่านิยมเกี่ยวกับแนวทางในการ เจริญเติบโตและพัฒนาการที่ เหมาะสมจากกิจกรรมข้อ 6 ที่ กลุ่มตนเองสนใจ ซึ่งอาจซ้ำกันก็ได้ เพื่อวิเคราะห์ทบทวนเหตุผลที่ ควรเลือกค่านิยมนั้น</p>	<p>- วิเคราะห์ ทบทวน ประโยชน์ และ โทษของค่านิยม ที่กลุ่มผู้เรียน เสนอมา รวมทั้ง ที่ผู้สอนตั้งกรณี ตัวอย่างเพิ่มเติม</p> <p>- การร่วมกัน อภิปรายระหว่าง กลุ่มผู้เรียน</p>	<p>- สังเกตจากการร่วม อภิปราย</p>

ขั้นตอนการเรียนการสอน	กิจกรรมการเรียนการสอน	บทบาทผู้เรียน	การวัดและประเมินผล
<p>ขั้นที่ 6</p> <p>การลองปฏิบัติตามค่านิยม เพื่อให้เห็นประโยชน์หรือโทษที่ปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ</p>	<p>9. ครูให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องประสบการณ์ของการปฏิบัติตามค่านิยมนั้น ๆ ที่เคยประสบมาก่อนว่ามีประโยชน์ และโทษอย่างไร ลงในใบงานที่ 2</p> <p>10. ครูสุ่มนักเรียนออกมานำเสนอใบงานที่ 2 ประมาณ 2-3 กลุ่ม</p>	<p>- เขียนหรือเล่าประสบการณ์ที่เคยนำค่านิยมไปปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้น</p>	<p>- สังเกตจากการนำเสนอผลงาน</p>
<p>ขั้นที่ 7</p> <p>การสรุปค่านิยม</p>	<p>11. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปค่านิยมที่เหมาะสมที่สุด และให้นักเรียนบันทึกข้อสรุปดังกล่าวลงในสมุด</p>	<p>- สังเคราะห์เพื่อหาข้อสรุป</p> <p>- การบันทึกค่านิยมของตนเองในสมุด</p>	<p>- ตรวจสอบจากความถูกต้องชัดเจนของผลการบันทึกค่านิยมลงในสมุด</p>
<p>ขั้นที่ 8</p> <p>การตรวจสอบค่านิยมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ โดยการติดตามผลการปฏิบัติ</p>	<p>12. ครูย้ำค่านิยมที่เหมาะสมที่นักเรียนบันทึกลงในสมุด โดยการตรวจสอบผลการปฏิบัติของนักเรียนว่า得有พฤติกรรม หรือการกระทำใดที่ส่งเสริมค่านิยมที่เหมาะสมนั้นหรือไม่ โดยต้องมีลายเซ็นรับรองการมีพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้ปกครองนำมาส่งในคาบหน้า</p>	<p>- บันทึกผลการปฏิบัติลงสมุดและมีการตรวจสอบ การปฏิบัติตามค่านิยมที่เขียนลงในสมุดจากผู้ปกครอง</p>	<p>- ตรวจสอบค่านิยมและการนำไปปฏิบัติหลังการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากบันทึกผลของนักเรียน</p>

สื่อและแหล่งเรียนรู้

1. รูปภาพวัยรุ่นกำลังเล่นกีฬา รูปภาพวัยรุ่นกำลังยกพวกตีกัน และรูปภาพวัยรุ่นกำลังช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน
2. ใบความรู้ที่ 1 เรื่องร่างกายของเรา
3. ใบงานที่ 1 และใบงานที่ 2

ใบงานที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์ตนเองว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่เหมาะสมบ้างหรือไม่ อย่างไร และนักเรียนมีวิธีการแก้ไขหรือแนวทางในการพัฒนาได้อย่างไร

แบบสำรวจตนเองด้านสุขภาพของ _____ อายุ _____ ปี ชั้น _____ เลขที่ _____

1. ด้านร่างกาย

ประเด็นสำรวจ	เกณฑ์	สิ่งที่พบ	แสดงว่า	ควรดำเนินการ
1. ส่วนสูง				
2. น้ำหนัก				
3. ค่าดัชนีมวลกาย				

2. พัฒนาการในด้านต่าง ๆ

การเจริญเติบโต และพัฒนาการ ด้าน ๆ ของวัยรุ่น	ผลการวิเคราะห์
1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย	☐ สมวัย เพราะมีพฤติกรรม..... ☐ ไม่สมวัย เพราะมีพฤติกรรมเสี่ยง คือ..... และมีแนวทางในการพัฒนาโดย.....
2. พัฒนาการทางด้านอารมณ์	☐ สมวัย เพราะมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีคือ..... ☐ ไม่สมวัย เพราะมีพฤติกรรมเสี่ยงคือ..... และมีแนวทางในการพัฒนาโดย.....
3. พัฒนาการทางด้านสังคม	☐ สมวัย เพราะมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดีคือ..... ☐ ไม่สมวัย เพราะมีพฤติกรรมเสี่ยงคือ..... และมีแนวทางในการพัฒนาโดย.....

ใบงานที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มตอบคำถาม ดังต่อไปนี้

ค่านิยมที่เลือกคือ _____

ค่านิยมดังกล่าวทำให้เกิดพัฒนาการในด้านใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1. _____
2. _____
3. _____

นักเรียนมีความคิดเห็นต่อค่านิยมดังกล่าวอย่างไร (ให้เหตุผล) พร้อมทั้งเขียนเล่าประสบการณ์ที่เคยประสบด้วยตนเองหรือรับรู้จากสื่อต่าง ๆ มาประกอบความคิดเห็นด้วย

- ข้อดีหรือประโยชน์ของค่านิยมนั้นคือ _____

ซึ่งข้าพเจ้าได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อดี หรือประโยชน์ของค่านิยมนั้น ดังนี้

- ข้อเสียหรือโทษที่ได้รับจากค่านิยมนั้นคือ _____

ซึ่งข้าพเจ้าได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับข้อเสีย หรือโทษของค่านิยมนั้น ดังนี้

กลุ่มที่.....

หัวหน้ากลุ่ม.....เลขที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม.....เลขที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม.....เลขที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม.....เลขที่.....

รายชื่อสมาชิกกลุ่ม.....เลขที่.....

ใบความรู้ที่ 1

เรื่อง ร่างกายของเรา

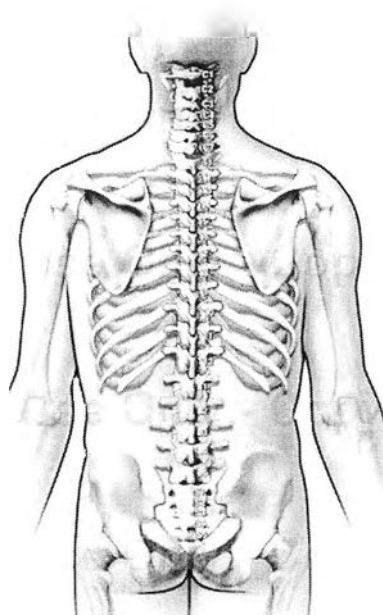
การเจริญเติบโต และพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่น¹

วัยรุ่นเป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลเนื่องมาจากการเจริญเติบโตและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม รวมถึง พัฒนาการทางเพศ การมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของวัยรุ่นจะทำให้สามารถเข้าใจ ยอมรับ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของวัยรุ่นได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม จำแนกออกตามด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางกาย

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการทางกายที่สำคัญ ๆ คือในเรื่องของโครงกระดูก ส่วนสูง น้ำหนัก ตลอดจนต่อมไร้ท่อต่าง ๆ ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงของกระดูก เมื่อมีอายุ 13 – 14 ปี กระดูกจะแข็งแรงขึ้น การเจริญเติบโตของกระดูกในแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันออกไป เช่นเดียวกับการเจริญเติบโตด้านอื่น ๆ ของร่างกาย เด็กชายที่มีอายุ 14 ปีไปแล้ว จะมีกระดูกข้อมือที่ใหญ่กว่าเด็กหญิง แต่มีความหนาแน่นของมวลกระดูกน้อยกว่า และเมื่อถึงช่วงที่มีวุฒิภาวะทางเพศ ก็จะมีกระดูกข้อมือที่มีพัฒนาการเท่ากัน ทั้งในเรื่องของความหนาแน่นและความแข็งแรงของกระดูก

2) ส่วนสูงและน้ำหนัก เด็กอายุ 14 ปี ส่วนใหญ่มีขนาดรูปร่างขยายขึ้นเห็นได้ชัดเป็นวัยที่มีความเจริญเติบโตทางส่วนสูงอย่างรวดเร็วที่สุด เด็กจะเริ่มเกิดความกังวลในเรื่องส่วนสูงของตนเองมากขึ้น ส่วนในเรื่องน้ำหนักนั้น ในวัยรุ่นตอนต้น เด็กหญิงจะเริ่มหนักกว่าเด็กชายเล็กน้อย และพอถึงวัยรุ่น ตอนกลาง เด็กชายจะเริ่มมีน้ำหนักมากกว่าเด็กหญิง และจะรักษาระดับน้ำหนักที่มากกว่าเด็กหญิงนี้ไปเรื่อย ๆ จนถึงวัยผู้ใหญ่

พรสุข หุ่นนิรันดร์ และคณะ, หนังสือเขียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

ช่วงชั้นที่ 3 (กรุงเทพฯ : บริษัท ไทยร่มเกล้า จำกัด, 2547), หน้า 23 – 24.

3) ต่อมไร้ท่อที่มีหน้าที่ผลิตฮอร์โมนต่าง ๆ ที่จะช่วยในการพัฒนาร่างกายของเด็กวัยรุ่นให้เป็นไปตามปกติที่ควรจะเป็น ซึ่งมีดังนี้

3.1) ต่อมไทรอยด์ (Thyroid gland) เป็นต่อมเล็ก มีคู่หนึ่งบนส่วนคอ มีหน้าที่พิเศษในการเก็บธาตุไอโอดีน ซึ่งนำมาสร้างฮอร์โมน ที่มีชื่อว่า ไทรอกซิน (Thyroxin) เพื่อทำหน้าที่เผาผลาญอาหารในร่างกาย และมีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกายด้วย

3.2) ต่อมพาราไทรอยด์ (Parathyroid gland) เป็นต่อมเล็ก ๆ 4 ต่อม อยู่ด้านหลังของต่อมไทรอยด์มีหน้าที่ควบคุมเกี่ยวกับการเผาผลาญอาหารที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกระดูก

3.3) ต่อมพิทูอิทารี (Pituitary gland) เป็นต่อมเล็ก ๆ อยู่ในสมอง ซึ่งถ้าทำงานน้อยไปจะทำให้บุคคลผู้นั้นเป็นคนเตี้ยแคระ แต่หากทำงานมากไป จะทำให้มีร่างกายใหญ่โตกว่าปกติ

3.4) ต่อมแอดรีนัล (Adrenal gland) ต่อมนี้อยู่เหนือไตแต่ละข้าง มีหน้าที่ผลิตฮอร์โมนที่เรียกว่า แอดรีนาลิน (Adrenalin) ซึ่งทำให้หัวใจเต้นเร็วและแรง มีความดันโลหิตสูงขึ้น

3.5) ต่อมเพศ (Sex of Gonad gland) หลังจากเด็กเข้าสู่วัยรุ่น อวัยวะเพศของชายและหญิงเริ่มผลิตเซลล์สืบพันธุ์ นั่นคือ อวัยวะเพศชายจะผลิตตัวอสุจิ และอวัยวะเพศหญิงจะผลิตไข่ นอกจากนี้ต่อมเพศยังผลิตฮอร์โมนที่จะทำให้เกิดพัฒนาการของลักษณะที่แสดงเพศหญิงและเพศชายอีกด้วย

3.6) ต่อมไทมัส และต่อมไพเนียล (Thymus and Pineal gland) ต่อมไทมัสตั้งอยู่เหนือหัวใจส่วนต่อมไพเนียลตั้งอยู่ใกล้กับมันสมอง โดยมีหน้าที่ในการสร้างภูมิคุ้มกันและสร้างอวัยวะเพศให้ถึงขั้นวุฒิภาวะ

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายหลายอย่าง และจะมีลักษณะเพศขั้นที่สองเกิดขึ้น เช่น วัยรุ่นหญิงจะมีหน้าอก แขนงอกกลมกลิ้ง สะโพกผาย มีขนที่อวัยวะเพศ เป็นต้น ในขณะที่วัยรุ่นชาย จะมีรูปร่างขยายใหญ่ขึ้น กล้ามเนื้อเพิ่มมากขึ้น มีหนวดเครา มีขนที่หน้าแข้ง และอวัยวะเพศ เสี่ยงแตกหัว เป็นต้น

2. พัฒนาการทางด้านจิตใจและอารมณ์

การเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายทั้งภายในและภายนอก กระทบต่อแบบแผนทางอารมณ์ของวัยรุ่นอย่างมาก เด็กในวัยนี้จะมีอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่ายทั้งที่เป็นไปในด้านบวกและด้านลบ ในด้านบวก คือจะเป็นวัยที่มีจินตนาการ มีความคิดสร้างสรรค์ ถ้าแสดงออก มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ชอบสังคม ในขณะที่ด้านลบ จะพบว่าเป็นวัยที่มีความสับสน อ่อนไหว และไม่มั่นคงในทางอารมณ์ โดยอารมณ์ที่เกิดขึ้นจะเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็วและรุนแรง จนอาจกล่าวได้ว่าอารมณ์ของวัยรุ่นเป็นไปแบบ พายุบูแคม (Storm and Stress) ซึ่งโดยทั่วไปแล้วอารมณ์ของวัยรุ่น จะเป็นผลเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่

1) การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย เช่น การที่ลักษณะทางเพศปรากฏชัดเจนขึ้นจะทำให้เด็กมีความสนใจในเพศตรงข้าม หากผู้ใหญ่ขัดขวาง ก็จะทำให้เกิดความเครียด อารมณ์ไม่มั่นคง นอกจากนี้ วัยรุ่นยังกังวลใจในเรื่องของการเจริญเติบโต เช่น เด็กหญิงกังวลเรื่องเสื้อผ้า ประจำเดือนเด็กชายกังวลเรื่องหนวด เสียง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดความหงุดหงิดได้

2) พ่อ แม่ โรงเรียน เพื่อน การที่พ่อแม่สร้างกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ เกิดความขัดแย้งกับระเบียบวินัยมากขึ้น ทำให้เวลาอยู่ในครอบครัว วัยรุ่นมักจะชอบเก็บตัวอยู่ตามลำพัง ไม่ต้องการให้ใครรบกวน ในขณะที่โรงเรียนและเพื่อน ก็เป็นสิ่งที่เด็กจะต้องปรับตัวอย่างมาก ทำให้เด็กเกิดความไม่มั่นใจมากขึ้น ซึ่งถ้าหากก้าวผ่านสิ่งเหล่านี้ไปได้ก็จะทำให้เกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่เป็นด้านบวกของวัยรุ่นมากขึ้น ดังนั้น พ่อ แม่ โรงเรียน เพื่อนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากที่จะก่อให้เกิดพัฒนาการทางอารมณ์ในด้านบวกของวัยรุ่น

3) ฮอริโมน มีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเพศ ทำให้วัยรุ่นมีอารมณ์ไม่มั่นคงขาดความมั่นใจในตนเอง ทำให้เด็กหันไปหาเพื่อน เพราะคิดว่าเพื่อนเข้าใจดีกว่า

4) ช่วงเปลี่ยนของวัย วัยรุ่นเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเป็นระยะที่เด็กเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่ ทำให้เด็กเกิดความลังเลไม่แน่ใจไม่ทราบว่าจะทำอะไรควรหรือไม่ควร

5) การที่เด็กต้องเลือกอาชีพ เพื่อเตรียมตัวสำหรับประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต ในขณะที่ยังไม่ทราบแน่ชัดถึงความถนัดของตนเอง รวมถึงความชอบ ความสนใจ ความต้องการและบุคลิกภาพของตนเอง

6) สภาพปัญหาทางสังคมอื่น ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัญหาเศรษฐกิจที่บีบคั้น ปัญหาทางครอบครัวและความอบอุ่นของครอบครัวทำให้เด็กมีพัฒนาการทางอารมณ์ที่สับสน

ลักษณะอารมณ์ของวัยรุ่น จะเป็นไปอย่างรุนแรงและเปิดเผย ตรงไปตรงมา ในวันหนึ่งวัยรุ่นอาจมีความรู้สึกมั่นใจในตนเอง และมีความสุข ในขณะที่วันรุ่งขึ้นอาจจะรู้สึกหดหู่เต็มไปด้วยความสงสัยก็ได้ อารมณ์ที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นนั้นมีทุกประเภท ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว แยกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทก้าวร้าว เช่น อารมณ์โกรธ อิจฉา เกลียดชัง

2. ประเภทเก็บกด เช่น ความกลัว วิดกกังวล เศร้าใจ หดหู่ เสียใจ
3. ประเภทอารมณ์สนุก เช่น ความรัก ชอบ สุขสบาย พอกพอใจ ตื่นเต้น

อารมณ์เหล่านี้ เปลี่ยนแปลงง่ายวัยรุ่นไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีพอ ทำให้บุคคลต่างวัยจำเป็นต้องใช้ความอดทนมากในการสร้างความเข้าใจและสัมพันธภาพกับเด็กวัยรุ่นเช่นนี้ และเนื่องจากวัยรุ่นจะเข้ากับบุคคลวัยอื่น ๆ ได้ยาก จึงมักพบเห็นวัยรุ่นเกาะกลุ่มกันเองได้ดีกว่าวัยอื่น ๆ

3. พัฒนาการทางสังคม

วัยรุ่นจะเป็นวัยที่ไม่ชอบรวมกลุ่มกับสมาชิกในครอบครัวมากนัก มักชอบอยู่ตามลำพังในกลุ่มของตนเองมากกว่า มีการเปลี่ยนแปลงในการเข้าสังคมค่อนข้างมาก โดยทั่วไปแล้วจะพบว่ากลุ่มของเด็กชายจะมีขนาดใหญ่กว่ากลุ่มของเด็กหญิง โดยที่การรวมกลุ่มจะเป็นไปตามความชอบ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำร่วมกัน

เด็กวัยรุ่นที่เข้ากลุ่ม จะมีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม ยอมรับเอาค่านิยมของกลุ่ม ความเชื่อและความสนใจของกลุ่มมาเป็นของตนเองอย่างเต็มที่ การรวมกลุ่มจะทำให้เด็กมีความรู้สึกอุ่นใจกล้าแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งต่อผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจ เพื่อต่อต้านในกรณีที่เขาเห็นว่าไม่ยุติธรรม ทำให้การรวมกลุ่มของวัยรุ่นนั้น มีลักษณะของการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มที่มากกว่าวัยอื่น ๆ โดยทั่วไปแล้วสามารถสรุปพฤติกรรมทางสังคมของวัยรุ่น ได้ดังนี้

1. มีการคบค้าสมาคมกับเพื่อนทั้งต่างเพศและเพศเดียวกัน
2. มีการเที่ยวเตร่ เพื่อหาความรู้ ความบันเทิงใจเด็กในวัยนี้ชอบที่จะเที่ยวเตร่กันเป็นหมู่คณะ มากกว่าการเที่ยวตามลำพัง
3. การแต่งกายของวัยรุ่นต้องเป็นไปตามสมัยนิยมต้องการให้เหมือนเพื่อน ๆ เพื่อหวังการยอมรับจากกลุ่ม เช่น เราจะพบกลุ่มเด็กวัยรุ่นที่นิยมแต่งกายเลียนแบบดารา หรือนักร้องที่เขาชื่นชอบ
4. การแสวงหาเอกลักษณ์ของการเป็นคนเก่ง การเป็นวีรบุรุษ เด็กวัยรุ่นจะยอมรับและนับถือคนในอุดมคติของเขา และเลียนแบบพฤติกรรมที่เขาเห็นว่าดีงาม

การวิเคราะห์การเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเอง

การเจริญเติบโตและพัฒนาการเป็นคุณสมบัติจำเป็นสำหรับสิ่งมีชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์เด็กที่เกิดมาทุกคนจะมีการพัฒนาในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

และพัฒนากายทุก ๆ ด้านจะสัมพันธ์กันโดยตลอดนักจิตวิทยาพัฒนากายได้อธิบายพัฒนากายในด้านที่เด่นชัด คือ พัฒนากายมากกว่าพัฒนากายด้านอื่น ๆ

สรุปพัฒนากายด้านต่าง ๆ ของบุคคล พอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นผลจากการเจริญเติบโตและพัฒนากายที่เป็นไปตามธรรมชาติ ทุกคนจะมีรูปแบบของการพัฒนาไปในทำนองเดียวกัน

2. ส่วนที่แตกต่างกัน คือ อัตราของการเจริญเติบโตหรือความงอกงามซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของบุคคลที่ได้รับถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ หรือติดตัวมาตั้งแต่เกิด ได้แก่ ความสูง น้ำหนัก ตัวความเจริญเติบโตของเนื้อเยื่อ เซลล์ประสาท และระบบอวัยวะอื่น ๆ ของร่างกาย

3. ความเจริญงอกงามของอารมณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ ที่เพิ่มและพัฒนาขึ้นตามวัย ความสามารถพื้นฐาน และระดับเขาวินิจฉัยที่ได้รับถ่ายทอดจากพันธุกรรม กับอีกส่วนหนึ่ง คือ การได้รับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัว เช่น ความคล่องตัวในการใช้อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่ง ความคล่องตัวของการทำงานที่ประสานสัมพันธ์ระหว่างอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการคิดและตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล ความเชื่อมั่นในตนเอง

4. พัฒนากายด้านสังคม เป็นปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมาก

ดังนั้น ในการวิเคราะห์การเจริญเติบโตในด้านพัฒนาทางกายจึงเน้นที่ขนาดรูปร่างหรือส่วนสูงและน้ำหนักตัว

ตารางที่ 1 มาตรฐานของค่าน้ำหนักและส่วนสูงของวัยรุ่น ตามเกณฑ์อ้างอิงที่กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขจัดทำไว้

อายุ (ปี)	เพศชาย		เพศหญิง	
	น้ำหนัก (ก.ก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)	น้ำหนัก (ก.ก.)	ส่วนสูง (ซ.ม.)
12	36.8	145.7	38.5	148.8
13	41.9	153.2	42.2	153.0
14	46.9	160.6	44.9	154.9
15	50.6	164.8	46.9	156.1
16	53.5	167.4	48.0	156.9

ถ้าน้ำหนักของนักเรียนเท่ากับเกณฑ์ในตาราง ไม่มากหรือน้อยกว่า ± 7 ถือว่ามีน้ำหนักตามเกณฑ์

ถ้าส่วนสูงของนักเรียนเท่ากับเกณฑ์ในตาราง ไม่มากหรือน้อยกว่า ± 9 ถือว่ามีส่วนสูงตามเกณฑ์

ถ้าน้ำหนักมากเกินไปแต่มีความสูงที่สมส่วนกับน้ำหนักถือว่าไม่มีปัญหา

ถ้าส่วนสูงมากเกินไป แต่มีน้ำหนักที่สมส่วนกับส่วนสูงถือว่าไม่มีปัญหา

แต่ถ้ามีน้ำหนักน้อยเกินไป มีส่วนสูงน้อยเกินไป ถือว่ามีปัญหา

เมื่อนักเรียนดำเนินการติดตามดูแลการเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองดังกล่าวข้างต้นแล้วนักเรียนก็จะสามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาประเมินได้ว่าตัวของนักเรียนเองมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัยหรือไม่อย่างไร ซึ่งในบางประเด็นนักเรียนควรจะสอบถามหรือขอคำแนะนำเพิ่มเติมจากพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ หรือแพทย์ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และสามารถนำไปสู่การแก้ไขปัญหาสุขภาพที่ถูกต้องและทัน่วงที่

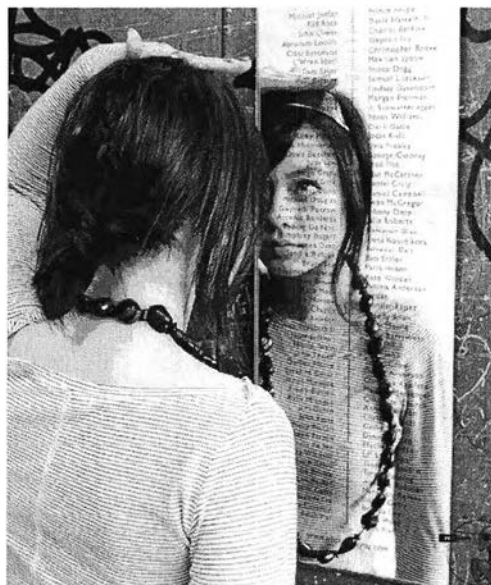
สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้นักเรียนสามารถที่จะระบุถึงเกณฑ์ที่เหมาะสมที่จะทำให้นักเรียนสามารถติดตามดูแลการเจริญเติบโตของตนเองได้ว่า เป็นไปตามเกณฑ์ที่ควรจะเป็นหรือไม่อย่างไร

สำหรับวิธีการติดตามดูแลการเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองนั้น นักเรียนอาจจะสามารถกระทำได้ดังนี้

1. หมั่นชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงของตนเองอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง (ในแต่ละภาคการศึกษา) เพื่อประเมินความเหมาะสมของการเจริญเติบโต

2. สำนวณตนเอง และจดบันทึกการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและพัฒนาการของตนเองว่า เป็นอย่างไร เพื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ควรจะเป็น ซึ่งนักเรียนสามารถจะทำได้ดังตัวอย่าง

3. สังเกตหรือสอบถามเพื่อนในวัยเดียวกันว่าเพื่อนส่วนใหญ่มีการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการอย่างไรบ้าง ตัวของนักเรียนมีการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการที่เหมือนหรือแตกต่างจากเพื่อนส่วนใหญ่บ้างหรือไม่ อย่างไร

4. การเข้ารับการตรวจสุขภาพร่างกายประจำปี เป็นต้น หลังจากวัดส่วนสูง ชั่งน้ำหนักตัวแล้ว เราควรบันทึกเอาไว้ในลักษณะของกราฟเส้น กราฟแท่ง หรือจุดลงสมุดบันทึก เพื่อการเปรียบเทียบ และพิจารณาตนเองว่าเติบโตสมวัยหรือไม่

แบบสำรวจตนเองด้านสุขภาพ ของ ด.ช.ส่งเสริม สุขภาพ อายุ 13 ปี

1. ส่วนสูง	153.2 ซม.	152 ซม.	ปกติ	-
2. น้ำหนัก	41.9 กก.	60 กก.	น้ำหนักเกิน	ควบคุมอาหาร
3. ค่าดัชนีมวลกาย	16 – 23	BMI = 25.97	มากกว่าปกติ	ออกกำลังกาย
.....
.....

ในการแก้ไขปัญหาด้านส่วนสูงและน้ำหนักตัว มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังนี้

1. ต้องเข้าใจรูปแบบและแบบแผนของการเจริญเติบโต ขนาดร่างกายของเด็กจะเปลี่ยนไปตามพัฒนาการ ตามวัย และเพศ อัตราการเจริญเติบโตของเด็กจะเป็นไปอย่างรวดเร็วเมื่ออายุ 2 ขวบ และจะโตเร็วอีกครั้งหนึ่งในช่วงอายุเข้าสู่วัยรุ่น หลังจากนั้นการพัฒนาร่างกายจะดำเนินไปอย่างช้า ๆ จนถึงวุฒิภาวะซึ่งจะเจริญเติบโตเต็มที่ ส่วนความสูงจะค่อย ๆ หยุดเมื่อเข้าสู่อายุ 19 – 20 ปี

2. ต้องเข้าใจว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตและพัฒนาร่างกายจากสิ่งแวดล้อมจะมีผลเพียงร้อยละ 30 แต่ปัจจัยที่เกิดจากพันธุกรรมจะมีผลถึงร้อยละ 70 หรือสรุปได้ว่าเด็กที่มีเชื้อชาติ ผ่าพันธุ์ และบิดามารดาที่มีรูปร่างสูงใหญ่หรือเตี้ย บุตรจะได้รับอิทธิพลทางพันธุกรรมจากส่วนนี้มาก แต่การแก้ไขหลังจากเด็กเกิดแล้วเป็นสิ่งที่แก้ไขได้โดยแก้ไขทางสิ่งแวดล้อม ดังนี้

- 2.1 กินอาหารที่มีประโยชน์
- 2.2 ออกกำลังกายให้เพียงพอ
- 2.3 นอนหลับพักผ่อน
- 2.4 หลีกเลี่ยงโรคภัยไข้เจ็บและปัจจัยเสี่ยง
- 2.5 การจัดการกับอารมณ์และความเครียด

แนวทางในการพัฒนาตนให้เติบโตสมวัย

3. ถ้านักเรียนตัวเตี้ย จะต้องใช้หลาย ๆ วิธีไปพร้อม ๆ กัน เนื่องจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสูงมีหลายสาเหตุ เช่น

3.1 ศึกษาวิธีการเลี้ยงดูของแม่ แล้วแก้ไข

3.2 เปลี่ยนแปลงนิสัยการบริโภคใหม่

3.3 ให้นักเรียนออกกำลังกาย เล่นกีฬาที่ช่วยสร้างเสริม ซึ่งจะช่วยให้ดีมาก

3.4 พักผ่อนและดูแลสุขภาพขั้นพื้นฐานให้ดีขึ้น

4. บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาทางด้านความสูงมีอยู่ 2 คน คือ พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู และนักเรียนเอง ถ้าพ่อแม่และตัวนักเรียนมีความเข้าใจเรื่องการรักษาสุขภาพ โภชนาการและการออกกำลังกาย ประกอบกับนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองก็จะทำให้ขนาดร่างกายสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น พ่อแม่ที่มีความรู้ มีฐานะเศรษฐกิจ

การออกกำลังกายและการเล่นกีฬามีผลต่อขนาดกายได้มาก วัยรุ่นควรออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วันๆละ 30-60 นาที เพราะการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงภายในร่างกาย การออกแรงเคลื่อนไหวนั้น ต้องใช้กล้ามเนื้อ กระดูกข้อต่อในการเคลื่อนไหวที่ทำมุมหรือทรงตัวในรูปแบบต่าง ๆ ต้องหายใจเอาอากาศเข้าสู่ปอดเพื่อใช้ออกซิเจนเป็นพลังงานให้กล้ามเนื้อหดตัว หัวใจต้องทำงานมากขึ้นเพื่อสูบฉีดเลือดไปให้กล้ามเนื้อหัวใจจะเต้นเร็วและแรงดันเลือดจะสูงขึ้น นอกจากนั้น ระบบประสาทยังต้องทำหน้าที่ในการตัดสินใจ แก้ไขปัญหา สิ่งงานให้ทำงานประสานสัมพันธ์กับกล้ามเนื้อ กระดูกและข้อต่อต่าง ๆ เมื่อออกกำลังกายแล้วส่งผลให้ร่างกายทุกส่วนทำงานอย่างเต็มที่ที่มีผลดีต่อการพัฒนาส่วนสูงของนักเรียน

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

แบบวัดความตระหนัก จิตสำนึก ค่านิยม และการตัดสินใจ

แบบวัดการนำไปปฏิบัติ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

คำชี้แจง ให้กาเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าข้อความที่เห็นว่าถูกต้องที่สุดในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดเป็นการปรับปรุงบุคลิกภาพที่ดี
 1. นายต้อยชอบพูดเรื่องตลกกับเพื่อนเสมอ
 2. นายเต่าแต่งตัวตามสมัยนิยม
 3. นานตันหัดพูดภาษาอังกฤษเป็นประจำ
 4. นายต่อชอบ เลียนแบบพฤติกรรมเพื่อน

2. ข้อใด ไม่ใช่ วิธีการติดตามดูการเจริญเติบโตและพัฒนาการของตนเองที่เหมาะสม
 1. ชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงตนเองปีละครั้ง
 2. ตรวจสุขภาพประจำปีละครั้ง
 3. เปรียบเทียบการเจริญเติบโตของตนเองกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกัน
 4. บันทึกผลการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ทุกครั้ง

3. บุคคลในข้อใดมีพฤติกรรมลดน้ำหนัก กรณีมีน้ำหนักเกินได้เหมาะสมที่สุด
 1. สมชายออกกำลังกายสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง
 2. สมศักดิ์งดน้ำอัดลม งดอาหารมือเย็น ดื่มน้ำสะอาดมาก ๆ
 3. สมเดชรับประทานอาหารทุกอย่างเหมือนเดิม แต่ลดปริมาณลง
 4. สมชาติรับประทานอาหารครบ 3 มื้อ แต่ งดอาหารหรือขนมระหว่างมื้อ

4. การที่วัยรุ่น จะมีพัฒนาการทางด้านคุณธรรม และจริยธรรมในแนวทางที่ดีนั้น นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดมากที่สุด

1. กลัวถูกลงโทษ เช่น บ่น ดุ	2. ต้องการเลียนแบบบุคคลที่ชอบ
3. เป็นพัฒนาการตามปกติ ของทุกคน	4. หวังจะได้รับ ความชื่นชม

5. นักเรียนควรรับประทานอาหารในข้อใด เพื่อเสริมสร้างการเจริญเติบโตและกระดูกแข็งแรง

1. ปลาเล็ก ปลาน้อย	2. กุ้งแม่น้ำ
3. ผลไม้ ผักสด	4. เนื้อสัตว์ ถั่ว

แบบวัดความตระหนัก ค่านิยม จิตสำนึก และการตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

คำชี้แจง ต่อไปนี้เป็นข้อความที่แสดงตระหนัก ค่านิยม จิตสำนึก และการตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความนั้น ๆ หรือไม่ โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	เห็นด้วยมากที่สุด	เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	สำหรับ ผู้วิจัย
1	การเปรียบเทียบน้ำหนัก และส่วนสูงของตนเองกับเพื่อน ๆ ในวัยเดียวกันทำให้เกิดการล้อเลียนในกลุ่มเพื่อน (-)							☐
2	ช่วงที่ต้องการลดน้ำหนัก ข้าพเจ้าจะงดอาหารบางมื้อ (-)							☐
3	ข้าพเจ้าชอบดื่มน้ำอัดลม เมื่อกระหาย น้ำ (-)							☐
4	การควบคุมตนเองให้กินอาหารแต่พอดี ไม่กินมากเกินไปหรือน้อยเกินไปจะทำให้เด็ก ๆ ไม่เจริญเติบโต (-)							☐
5	การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ สมวัยทำได้ยากในชีวิตประจำวัน (-)							☐
6	การบ้วนปากหลังกินอาหารทุกครั้งเมื่อไม่มีโอกาสแปรงฟันจะช่วยป้องกันฟันผุได้ (+)							☐
7	ในช่วงที่เป็นวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการกินอาหารที่มันจัด หรือเนื้อสัตว์ติดมัน (-)							☐
8	การออกกำลังกายสม่ำเสมอจะช่วยเพิ่มความสูง (+)							☐

แบบวัดทักษะการนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ และทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด โดยระดับของการปฏิบัติแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นเป็นประจำทุกครั้ง
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นบ่อยๆ ครั้งหรือเกือบทุกครั้ง
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	นักเรียนได้ปฏิบัติตามข้อความนั้นน้อยครั้งหรือนาน ๆ ครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติเลย	หมายถึง	นักเรียนไม่เคยปฏิบัติตามข้อความนั้นเลย

ข้อที่	ข้อความ	ปฏิบัติเป็นประจำ	ปฏิบัติบ่อยครั้ง	ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยปฏิบัติเลย	สำหรับผู้ ผู้วิจัย
1	ข้าพเจ้าเล่นกีฬาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน (+)					☐
2	ข้าพเจ้าออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ (+)					☐
3	ข้าพเจ้ารับประทานอาหารเช้าครบ 3 มื้อ (+)					☐
4	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือ หรือเอกสารหรือชมรายการโทรทัศน์ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาตนเองให้เติบโตสมวัย (+)					☐
5	ข้าพเจ้าบันทึกผลการซึ่งนำหนักวัดส่วนสูง เพื่อติดตามการเจริญเติบโตของตนเอง (+)					☐
6	ข้าพเจ้าล้างมือวันละอย่างน้อย 3 ครั้ง เพื่อป้องกันโรคติดต่อ (+)					☐
7	ข้าพเจ้ารับประทานอาหารเช้า เพื่อให้สมองแจ่มใส (+)					☐
8	เมื่อรู้ตัวว่าเกิดอารมณ์ที่อาจเป็นอันตรายต่อตนเองและผู้อื่น ข้าพเจ้าจะควบคุมตนเองได้ด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น เดินผ่อนคลาย เล่นกีฬา ฯลฯ (+)					☐

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

ค่าอำนาจจำแนก (P) ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ค่าความเที่ยง

ของ

แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ความตระหนัก ค่านิยม จิตสำนึก การตัดสินใจ

และการนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

ตาราง ค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R)			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R)			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	รวม				0.94	ใช้ได้

ตาราง ค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความตระหนัก ค่านิยม จิต
สำนึก การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R)			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R)			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
50	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
	รวม				0.96	ใช้ได้

ตาราง ค่า IOC ในการตรวจสอบหาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดทักษะการนำไปปฏิบัติ เพื่อ
สร้างเสริมสุขภาพ

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R)			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง (ต่อ)

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิ (R)			ผลรวมของคะแนน ($\sum R$)	ค่า IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
	รวม				0.95	ใช้ได้

ค่าความเชื่อมั่น (r_{cc}) ค่าอำนาจจำแนก (P) ค่าความยากง่าย (r)

แบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

แบบวัดความตระหนัก ค่านิยม จิตสำนึก การตัดสินใจ

แบบวัดทักษะการนำไปปฏิบัติ

ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

Reliability Coefficients

N of Items = 50

Alpha = 0.87

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้นี้มีความเที่ยง 0.87 มีค่าอำนาจจำแนก อยู่ในช่วง 0.28 – 0.62 และมีความยากง่ายอยู่ในช่วง 0.35 – 0.74

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าความยากง่าย (P)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.48	0.62	26	0.74	0.44
2	0.52	0.32	27	0.66	0.35
3	0.45	0.44	28	0.35	0.41
4	0.35	0.27	29	0.66	0.49
5	0.45	0.30	30	0.69	0.28
6	0.69	0.28	31	0.69	0.42
7	0.74	0.44	32	0.41	0.37
8	0.66	0.49	33	0.41	0.50
9	0.52	0.32	34	0.69	0.42
10	0.45	0.44	35	0.59	0.47
11	0.66	0.62	36	0.74	0.44
12	0.48	0.61	37	0.66	0.35
13	0.48	0.38	38	0.41	0.23
14	0.66	0.35	39	0.66	0.62
15	0.74	0.38	40	0.74	0.44
16	0.66	0.28	41	0.69	0.42
17	0.66	0.35	42	0.55	0.39
18	0.41	0.50	43	0.41	0.37
19	0.62	0.55	44	0.38	0.29
20	0.41	0.23	45	0.69	0.28
21	0.62	0.28	46	0.35	0.28
22	0.66	0.62	47	0.35	0.41
23	0.55	0.39	48	0.45	0.30
24	0.59	0.47	49	0.48	0.38
25	0.66	0.28	50	0.74	0.38

ค่าความเที่ยงของแบบวัดความตระหนัก ค่านิยม จิตสำนึก การตัดสินใจ
เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

Reliability Coefficients

N of Items = 50

Alpha = 0.83

แบบวัดความตระหนัก ค่านิยม จิตสำนึก การตัดสินใจเพื่อสร้างเสริมสุขภาพมีค่าความ
เที่ยง เท่ากับ 0.85 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.20 – 0.88

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.25	26	0.43
2	0.63	27	0.40
3	0.29	28	0.41
4	0.34	29	0.22
5	0.26	30	0.62
6	0.30	31	0.38
7	0.27	32	0.42
8	0.38	33	0.38
9	0.42	34	0.23
10	0.24	35	0.25
11	0.23	36	0.28
12	0.24	37	0.28
13	0.22	38	0.27
14	0.46	39	0.48
15	0.28	40	0.31
16	0.56	41	0.37
17	0.41	42	0.28
18	0.56	43	0.58
19	0.30	44	0.28
20	0.30	45	0.57
21	0.24	46	0.85
22	0.58	47	0.84
23	0.28	48	0.84
24	0.41	49	0.86
25	0.77	50	0.84

ความเที่ยงของแบบวัดทักษะการนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ

Reliability Coefficients

N of Items = 50

Alpha = 0.84

แบบวัดทักษะการนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพแบบวัดมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.85 และมีค่าอำนาจจำแนก อยู่ในช่วง 0.26 - 0.71

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.26	26	0.26
2	0.27	27	0.30
3	0.45	28	0.26
4	0.26	29	0.22
5	0.30	30	0.26
6	0.27	31	0.61
7	0.52	32	0.26
8	0.43	33	0.30
9	0.26	34	0.49
10	0.30	35	0.40
11	0.27	36	0.42
12	0.27	37	0.26
13	0.34	38	0.27
14	0.29	39	0.29
15	0.26	40	0.34
16	0.26	41	0.59
17	0.63	42	0.26
18	0.71	43	0.53
19	0.47	44	0.55
20	0.36	45	0.71
21	0.38	46	0.32
22	0.26	47	0.27
23	0.42	48	0.26
24	0.42	49	0.48
25	0.48	50	0.28

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา สราวุธพิทักษ์

ตำแหน่งบริหาร เลขาธิการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรดุขฎฐิบัณชิตสาขาสุคศึกษาและพลคศึกษา
เลขาธิการคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมหำบัณชิตสาขาสุคศึกษาและพลคศึกษา
หัวหน้าอาจารย์พิเศษสาขาสุคศึกษาและพลคศึกษา

ประวัติการศึกษา

อนุปริญญา	พยาบาลศาสตร์และประกาศนียบัตรนดุขครรภ มหำวิทยาลัยมหิตล
ระดับปริญญาตรี	ครุศาสตร์บัณชิต (สุคศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหำวิทยาลัย
ระดับปริญญาโท	ครุศาสตร์มหำบัณชิต (สุคศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหำวิทยาลัย
ระดับปริญญาเอก	วิทยาศาสตร์ดุขฎฐิบัณชิต (วิทยาศาสตร์การกีฬา) จุฬาลงกรณ์ มหำวิทยาลัย

ความเชี่ยวชาญ

หลักสูตรและการจัดการเรียนรูสุคศึกษา, การวัดประเมินผล, โปรแกรมสุภาพใน
โรงเรียน, การวิจัยด้านการจัดการเรียนรูสาขาสุคศึกษาและพลคศึกษา, การส่งเสริมสุภาพ

ผลงานทางวิชาการ (งานวิจัย บทความ งานเขียน หนังสือ และอื่น ๆ)

งานวิจัย

จินตนา สราวุธพิทักษ์ และคณะ. 2555. การประเมินหลักสูตรดุขฎฐิบัณชิตสาขาวิชาสุคศึกษาและพลคศึกษา. ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหำวิทยาลัย.

จินตนา สราวุธพิทักษ์. 2553. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎฐิบัณชิต. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหำวิทยาลัย.

จินตนา สราวุธพิทักษ์. 2553. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนา ด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุภาพสตรีที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. (ทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช จุฬาลงกรณ์มหำวิทยาลัย) กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหำวิทยาลัย,

จินตนา สรายุทธพิทักษ์และคณะ. 2548. การประเมินหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาด้านวิชาสุขภาพศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และคณะ. 2547. โครงการปฏิบัติการลดน้ำหนักของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์สำเนาอัดเย็บเล่ม,

บทความ

Jintana Sarayuthpitak, Noy Kay, and Sudgasame Jantaraweragul. 2012. The Development of a Health Teaching-Learning Model (HTLM): Promoting Health for Middle School Female Students. Making Connections: The People, Passion, and Promise of School Health. The American School Health Association 86th Annual Conference. October 10-13, 2012: San Antonio, Texas. p. 46.

Jintana Sarayuthpitak, Thanomwong Kritpet and Kasem nakornkhet. 2012. "Intervention Activities Model Development for Smoking Behaviors Change in Male Adolescent". Journal of Sports Science and Health 13(1), The 3rd International Conference of Sports and Exercise Science. Bangkok. pp.s 80-81.

Jintana Sarayuthpitak, Thanomwong Kritpet and Kasem nakornkhet. 2011. "Smoking Cessation Program for Thai Male Adolescent". Pacific Rim International Journal of Nursing Research 15(2), April – June 2011. Bangkok. pp. 111-124.

จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2551. การส่งเสริมการเรียนรู้วิชาสุขภาพศึกษาให้เหมาะกับการพัฒนาสมองของเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ บริษัท พัฒนาคุณภาพวิชาการ จำกัด,

จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2550, "การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิต พิสัยเพื่อสร้างเสริมสุขภาพสตรีที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น," เพลิงขมพูพิพัฒน์ จรัสโรจน์ : โอกาสและความหวังในการพัฒนาศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หน้า 495 – 605.

จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2548. "การบริการสุขภาพในโรงเรียน". การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

งานแต่ง เรียบเรียง แปลตำรา

สุเทพ พณิชยาและสุนน คณานิตย์. 2555. หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐานสุขภาพศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขภาพศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรแกนกลาง

- การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ใน เทพวาทณี หอมสนิท, รัชณี ขวัญบุญจัน และจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (ผู้ตรวจ) ประถมทิพย์ งามสงวนประภา (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิบูลย์,
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2556. เอกสารคำสอนรายวิชา 2723249 การปฐมพยาบาล. สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชาหลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2555. เอกสารคำสอนรายวิชา 2723358 วิธีวิทยาการสอนสุขศึกษา. สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2554. เอกสารคำสอนรายวิชา 2723136 สุขภาพกายสุขภาพจิต. สาขาวิชา สุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2553. เอกสารคำสอนรายวิชา 2723355 โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน. สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ภาควิชา หลักสูตร การสอน และเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- หยุดยา อารีวงศ์. 2552. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สุขศึกษา ป. 1-3 ระดับประถมศึกษา ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ใน จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค,
- สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์และจินตนา บรรณสิทธิ์. 2552. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สุขศึกษา ป. 4-6 ระดับประถมศึกษา ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ใน จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค,
- สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์, อรชร อินทกุล และชัยวัฒน์ ดรุณธรรม. 2552. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สุขศึกษา ม.1-3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ในจินตนา สรายุทธพิทักษ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค,
- สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์, อรชร อินทกุล และชัยวัฒน์ ดรุณธรรม. 2552. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา สุขศึกษา ม.4-6 ระดับมัธยมศึกษา

- ตอนปลาย ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. ใน
จินตนา สรายุทธพิทักษ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค,
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และสมบุญ อินทร์ธมยา. 2548. โครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อ
พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนศาสนาอิสลามในโครงการ
พระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กลุ่มสาระการเรียนรู้
ศึกษาและพลศึกษา. พิมพ์สำเนาอัดเย็บเล่ม,
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และคณะ. 2547. หลักสูตรโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พุทธศักราช 2545 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 - 4. พิมพ์
สำเนาอัดเย็บเล่ม,
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์ และคณะ. 2547. คู่มือการจัดกิจกรรมโฮมรูม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. พิมพ์สำเนาอัดเย็บเล่ม,
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2541. การบริการสุขภาพในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- จินตนา สรายุทธพิทักษ์. 2549. การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย,

ข้อมูลติดต่อ Email : Jintana.s@chula.ac.th

Chulalinet

3 0021 01334532 7

3

